

**KÁROLI GÁSPÁR
REFORMÁTUS EGYETEM
PEDAGÓGIAI KAR**

NEVELÉSTUDOMÁNY

MESTERKÉPZÉSI (MA) SZAK KÉPZÉSI

PROGRAMJA

**– A 2024. SZEPTEMBER 1-TŐL ÉLETBE LÉPETT MINTATANTERV
SZERINT –**

Szakfelelős:
Dr. Mészáros László
egyetemi docens

NAGYKÖRÖS

2024

TARTALOMJEGYZÉK

MINTATANTERV	2
MOBILITÁSI ABLAK	2
A SZAK KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEI.....	2
ELMÉLETI PEDAGÓGIA	7
TÖRTÉNETI PEDAGÓGIA.....	9
PEDAGÓGIAI ANTROPOLÓGIA	11
ÖSSZEHASONLÍTÓ PEDAGÓGIA.....	13
A NEVELÉS ÉS OKTATÁS POLITIKAI ÉS JOGI SZABÁLYOZÁSA	15
ÉRTÉKORIENTÁLT VEZETÉS	17
PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA	19
A KERESZTÉNY NEVELÉS FILOZÓFIÁJA.....	21
MŰVELŐDÉS- ÉS OKTATÁSKUTATÁS	23
PEDAGÓGIAI KUTATÁSMÓDSZERTAN	25
SPECIÁLIS TANULÓI CSOPORTOK KUTATÁSA	27
TUDOMÁNYOS KOMMUNIKÁCIÓ, FORRÁSKEZELÉS ÉS SZÖVEGALKOTÁS	29
A KISGYERMEKKOR ÉS ÓVODÁSKOR PEDAGÓGIÁJA	32
JÁTÉKPEDAGÓGIA	35
ISKOLAPEDAGÓGIA.....	37
KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYEK SZOCIALIZÁCIÓS SZEREPE.....	40
FELNŐTTKÉPZÉS ÉS FELSŐOKTATÁS	43
INKLUZÍV PEDAGÓGIA.....	46
PEDAGÓGIAI KOMMUNIKÁCIÓ ÉS KONFLIKTUSMEGOLDÁS	49
Elméleti és történeti kutatások specializáció tantárgyai	51
NEVELÉS- ÉS MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET 1.....	51
NEVELÉS- ÉS MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET 2.....	53
NEVELÉSELMÉLETI ÉS NEVELÉSFILÓZÓFIAI PARADIGMÁK	55
AZ ELMÉLETI ÉS TÖRTÉNETI PEDAGÓGIAI KUTATÁSOK MÓDSZERTANA.....	57
Kora kisgyermekkor pedagógia specializáció tantárgyai	59
A GYERMEK PSZICHÉS ÉS TESTI FEJLŐDÉSE	59
A KORA GYERMEKKORI NEVELÉS INTÉZMÉNYI RENDSZERE.....	61
A KORA GYERMEKKORI NEVELÉS MÓDSZERTANA	64
TEHETSÉG, KREATIVITÁS ÉS SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS KORA GYERMEKKORBAN	66
Diplomamunka	68
DIPLOMAMUNKA KONZULTÁCIÓ I.....	68
DIPLOMAMUNKA KONZULTÁCIÓ II.....	70
Szakmai gyakorlat	72

MINTATANTERV

A képzés mintatanterve az alábbi oldalon érhető el:

<https://pk.kre.hu/index.php/oktatas-informaciok/mintatantervek>.

MOBILITÁSI ABLAK

A hallgatók külföldi, 30 napot meghaladó mobilitására a képzés 2. félévét ajánlja úgy, hogy a 30 napot meghaladóan külföldi intézményben folytatott tanulmányokat folytató hallgató

- a pedagógusképzés képzési területéhez és a hitéleti képzési területéhez tartozó szakok mintatanterveiben előírt szakmai gyakorlatot nem teljesítheti külföldön,
- a mobilitás félévében csak olyan tantárgyat vehet fel a küldő intézményében, amit a Tanulmányi Bizottság a határozatában közölt feltételekkel a mobilitással érintett félév előtti szemeszter során engedélyezett.

A hallgatói mobilitásról részletes információk: <https://pk.kre.hu/index.php/hallgatoi-mobilitasi-palyazatok>.

A SZAK KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEI

1. A mesterképzési szak megnevezése: neveléstudomány (Educational Science)

2. A mesterképzési szakon szerezhető végzettségi szint és a szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése

végzettségi szint: mester- (magister, master; rövidítve: MA-) fokozat

szakképzettség: okleveles neveléstudomány szakos bölcsész

a szakképzettség angol nyelvű megjelölése: Educational Scientist

3. Képzési terület: bölcsészettudomány

4. A mesterképzésbe történő belépésnél előzményként elfogadott szakok

4.1. Teljes kreditérték beszámításával vehető figyelembe: a pedagógia, az andragógia, a közösség-szervező, a szociálpedagógia, a pszichológia, a konduktor, a tanító, az óvodapedagógus, a gyógypedagógus és a csecsemő- és kisgyermeknevelő alapképzési szak.

4.2. A 9.3. pontban meghatározott kreditek teljesítésével vehetők figyelembe továbbá: azok az alapképzési és mesterképzési szakok, illetve a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény szerinti szakok, amelyeket a kredit megállapításának alapjául szolgáló ismeretek összevetése alapján a felsőoktatási intézmény kreditátviteli bizottsága elfogad.

5. A képzési idő félévekben: 4 félév

6. A mesterfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditpontok száma: 120 kredit

a szak orientációja: kiegyensúlyozott (40-60 százalék)

a diplomamunka készítéséhez rendelt kreditérték: 20 kredit

intézményen kívüli összefüggő gyakorlati képzés minimális kreditértéke: 5 kredit

a szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető minimális kreditérték: 6 kredit

7. A szakképzettség képzési területek egységes osztályozási rendszere szerinti tanulmányi területi besorolása: 142/0111

8. A mesterképzési szak képzési célja és a szakmai kompetenciák

A képzés célja olyan szakemberek képzése, akik megfelelő tudással rendelkeznek a neveléstudomány művelése és alkalmazása területén. Képesek a köznevelésben és a felsőoktatásban, illetve az oktatásügyben kutatói és alkalmazói feladatokat ellátni, részt vállalni a rendszerszintű működtetés feladataiból, a kutatás és a fejlesztés terén feladatokat végezni, hazai és nemzetközi szakmai

fórumokon a nevelésügy hazai eredményeit kommunikálni. Felkészültek tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

8.1. Az elsajátítandó szakmai kompetenciák

A neveléstudomány szakos bölcész

a) tudása

1. Átfogóan ismeri a neveléstudomány és a hozzá kapcsolódó társ- és határtudományok legfontosabb hazai és nemzetközi elméleteit, összefüggéseit és probléma megoldási módszereit.
2. Ismeri a nevelés-oktatás elméleti modelljeinek hátterét, a különböző elméleti paradigmák evolúcióját, rendszerbe tudja foglalni a multi- és interkulturális pedagógia nemzetközi megközelítéseit.
3. Alaposan ismeri a neveléstudományi, társadalomtudományi kutatások kvalitatív és kvantitatív és kevert módszereit, eszközeit és ezek alkalmazási lehetőségeit és korlátait.
4. Ismeri a kutatásra vonatkozó etikai normákat.
5. Tisztában van a neveléstudomány és határtudományai legújabb kutatási eredményeivel, a releváns pedagógiai innovációkkal, ezeket kritikusan elemzi, értelmezi.
6. Mély ismeretekkel rendelkezik a tanulásra vonatkozó tudományos elméletekben, ismeri a tanulás stratégiáit, módszereit, a tanulás és tanítás, nevelés támogatásának eljárásait, érti a tanulás különböző tereinek és környezeteinek szerepét az élethosszig tartó és az élet és kultúra minden területére kiterjedő tanulásban.
7. Átlátja a szakmapolitikai fejlesztési irányokat, ismeri az oktatási rendszerek fejlesztésének európai és világtendenciáit szakterülete és a hozzá kapcsolódó egyéb ágazati ellátó rendszerek működésének szabályozását és összefüggéseit.
8. Érti a kommunikáció általános elméleteit, alkalmazásának formáit vertikális és horizontális irányban.
9. Érti az online kommunikáció fontosságát, ismeri a modern kommunikáció tereit, lehetőségeit.
10. Ismeri a neveléstudomány szaknyelvét anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.
11. Ismeri a tevékenységét meghatározó jogi és szakmai dokumentumok strukturális és tartalmi követelményeit.
12. Tájékozott szakmájához kapcsolódó kompetenciákról, s egy munkavállalóval szembeni elvárások lehetőségeiről.

b) képességei

1. A neveléstudomány és társdiszciplínák köréből származó információk gyűjtésében, hazai és nemzetközi adatbázisok kezelésében releváns nézőpontok szerint képes választani, ezeket feladataiban felhasználni, önállóan alkalmazni.
2. Alkalmazza az interdiszciplináris modelleket, képes egy adott probléma több szempontú elemzésére, ami a reális helyzetértelmezést és a konkrét szituációkban történő hatékony alternatív megoldásokat is lehetővé teszi.
3. Elemzéseiben alkalmazza a multi- és interkulturális szemlélet összefüggéseit, ezeket kezdeményezően hasznosítja munkájában.
4. Képes összehasonlítani a kutatási eredményeket a pedagógiai gyakorlattal.
5. Képes gyakorlati implementációs javaslatokat megfogalmazni.
6. Képes kisebb önálló és csoportos kutatási projekteket tervezésére és kivitelezésére, bizottsággal és önállóan tudja használni a kvantitatív és kvalitatív kutatási módszereket, bizottsággal alkalmaz matematikai statisztikai eljárásokat.

7. Képes önálló szempontok szerint szakmai anyagok elkészítésére, kutatásai eredményeinek objektív bemutatására, elemzésére, és rövidebb szakmai tanulmányok önálló megírására.
8. A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megfelelő képzési feltételek megteremtésére, valamint egyéni tanulási utak megtervezésének segítésére.
9. Képes értelmezni a szaktudományos vitákat, össze tudja hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait, képes azokat interpretálni.
10. Képes szakmáját meghatározó dokumentumokat véleményezni, értékelni, intézményi szintű dokumentumokat összeállítani.
11. A lehetőségek és korlátok figyelembevételével képes az intézmény szervezeti működésének kritikai elemzésére.
12. Magas szintű szakmai kommunikációra képes szóban és írásban, ehhez alkotó módon alkalmazza a web-es információszerzési technikákat.
13. Képes egy idegen nyelven magas szintű szakmai szövegértelmezésre és alapszintű szakmai kommunikációra.
14. Differenciáltan és adaptívan kommunikál szakmai közegben, és pedagógiai szituációkban, szakmai kommunikációs helyzeteket képes irányítani, moderálni.
15. Képes pályázatokat önállóan kezdeményezni, tervezni, lebonyolítani, értékelni.
16. Képes szakmai közösséget építeni.
17. Pedagógiai szakmai tudását felhasználva, az adott munkahelye elvárásait figyelembe véve képes munkavállalói jogait érvényesíteni.

c) attitűdje

1. Szakmai identitásában fontosnak tartja a társadalomtudományi nézőpontot, nyitott a neveléstudomány interdiszciplináris megközelítésére.
2. Folyamatosan átértékeli saját viszonyulásait a társadalmi és kulturális különbségekhez, a kisebbségek helyzete iránti érzékenység és az emberi jogok tisztelete jellemzi.
3. Fontosnak tartja szakmai munkájában a társadalmi egyenlőtlenségekből fakadó problémák figyelembevételét és magáévá teszi a méltányosság szemléletét.
4. Törekszik a széleskörű szakmai együttműködésre, a problémahelyzetekre nyitott és megfontolt, képes azok professzionális megítélésére.
5. Szakmailag megalapozott kritikai szemlélettel rendelkezik, és elkötelezett az érték- és tudásalapú szakmai elemzések iránt.
6. Kreatív megoldásokat keres adott témakörök mély megismerésére, a releváns kutatási módszerek alkalmazására, nyitott a kutatási kooperációra, felismeri a közös munka jelentőségét.
7. Értékelő, értelmező reflektivitással közelít a gyakorlat és elmélet kapcsolatához.
8. Megalapozott szakmai kritikát fogalmaz meg, saját véleményét meggyőzően és szabatosan fejt ki, szakmai vitákban érvelni tud.
9. Képviseli a kommunikáció jelentőségét a pedagógiai és szakmai munkában, fontosnak tartja az informatikai eszközök adta lehetőségek kihasználását, elkötelezett idegen nyelvi képességeinek folyamatos fejlesztése mellett.

10. Elkötelezett a folyamatos szakmai fejlődés terén, törekszik a szakmáját, szakterületét érintő kérdések folyamatos követésére, ezért különösen nyitott az új szakmai eredmények megismerésére, munkájában való hasznosítására és azok értékelésére.
11. Motivált, kezdeményező innovatív fejlesztésekben, kezdeményező szerepet vállal munkahelyi szervezetében.
12. Szakmaközi kapcsolatokban szakmai értékeit-elveit képviseli, érvel mellette.

d) autonómiája és felelőssége

1. Erősíti saját szakmai magabiztosságát, reálisan méri fel saját szakmai lehetőségeit és hiányosságait.
2. Tudatos önfejlesztés révén felelős önálló munkavégzésre képes, mely során a személyes és szakmai céljait össze tudja egyeztetni.
3. Kezdeményező szerepet vállal a jelenségek megértésében, a felelős gondolkodásra ösztönzésben, saját tevékenységeiben, döntéseiben a tudományos-szakmai szempontokat juttatja érvényre.
4. Szakmai meggyőződésen alapuló önálló döntéseket hoz, prioritásként kezeli a kutatásalapú véleménynyilvánítást és tevékenységet.
5. Megbízható szakmai partner a különböző együttműködésekben, a kooperációban vezető és vezetett szerepeket is hatékonyan betölt.
6. Felelősséget vállal saját kommunikációjáért és annak folyamatos fejlesztéséért.
7. Felelősen kezdeményez és vezet innovációs folyamatokat.
8. Felelősséget vállal munkatársai, szakmai közössége fejlődésének támogatásáért, a neveléstudomány elismertsége növeléséért, fejlődéséért, fejlesztéséért.

9. A mesterképzés jellemzői

9.1. Szakmai jellemzők

A szakképzettséghez vezető tudományágak, szakterületek, amelyekből a szak felépül:

- a neveléstudomány elméleti-fogalmi rendszere [elméleti és történeti pedagógia, pedagógiai (kultúr)antropológia, összehasonlító pedagógia] 15-20 kredit;
- a nevelés, oktatás és képzés pszichológiai, társadalmi, politikai, jogi háttere és azok magyar és nemzetközi aspektusai, trendjei (a nevelés és intézményeinek társadalmi szociológiai, pszichológiai, jogi, irányítási és menedzsment alapjai) 15-20 kredit;
- nevelés-, oktatás-, és művelődéskutatás főbb területei és azok kutatás-módszertana (művelődés és oktatáskutatás, a neveléstudományi kutatások módszerei, a különböző kutatási stratégiák kutatásmethodikai megalapozása) 15-20 kredit;
- nevelés és oktatás iskolai, valamint iskolán kívüli intézményrendszerei, továbbá a pedagógiai innováció, a szervezetfejlesztés támogatásának intézményes és szocializációs formái (a kisgyermekkor pedagógiája, iskolapedagógia, szakképzés, szociálpedagógia, felnőttképzés és tudásmenedzsment, felsőoktatás-pedagógia) 25-30 kredit;
- kötelezően választandó szakos specializáció 40-45 kredit.

9.2. A szakmai gyakorlat követelményei

A szakmai gyakorlat a köznevelés- és a felsőoktatás különböző szinterein, intézményeiben végzett terepmunka, amelynek időtartamát a specializációkhoz kapcsolódóan a képzés tanterve határozza meg.

9.3. A 4.2. pontban megadott oklevéllel rendelkezők esetén a mesterképzési képzési ciklusba való belépés minimális feltételei

A mesterképzésbe való belépéshez a korábbi tanulmányok alapján szükséges minimális kreditek száma legalább 50 kredit a pedagógia, pszichológia, andragógia, szociológia, jogi, társadalomtudományok, gazdaságtudományok, egészség tudományok ismeretköreiből.

PK NTN1001/PK NTL1001			ELMÉLETI PEDAGÓGIA		
			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel:
			-		aláírás
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Követelmény:
1.	N:30 L:10	2	4	előadás	kollokvium

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A tantárgy célja, hogy a pedagógiával mint tudománnyal a mesterképzési szinten elmélyültebben foglalkozni kívánó hallgatók számára az alapképzésben megszerzett ismeretekre, képességekre és attitűdökre támaszkodva elmélyítse elméleti tudásukat a pedagógiai elméletek és a történeti múlt feltárása, elemzése és kutatása során. A tantárgy a nevelés- és oktatásemelvények, valamint a nevelés filozófiai kutatási területének kérdéseit a tudományfejlődés általános keretei közé helyezve tárgyalja a pedagógia tudománya kialakulásának és változásának folyamatát, a tudományok rendszerében elfoglalt helyét, sajátosságait. Vizsgálja a neveléstudományi szakterületek belső tagozódását, a nevelés és oktatás fogalmának változásait, a nevelésről és oktatásról gondolkodás és a pedagógiai cselekvés találkozásainak és ütközőpontjainak problematikáját.

A tantárgy teljesítésével a hallgatók a neveléstudomány legfontosabb hazai és nemzetközi elméleteit, összefüggéseit és a nevelés-oktatás elméletének háttérét fogják megismerni, illetve tisztában lesznek a neveléstudomány legújabb kutatási eredményeivel, a tanulásra vonatkozó tudományos elméletekről ismereteket szereznek. A kurzus teljesítésével a hallgatók megismerik a neveléstudomány magyar szaknyelvét, a fogalmak, elméletek pontos használatát elsajátítják. A kurzus során az elméleti ismeretekkel alapozzák meg a tanulás sajátosságainak ismeretét, illetve a szaktudományos viták értelmezését. A neveléstudomány interdiszciplináris megközelítését támogatja a tantárgy, ahogyan segíti a hallgatókat a szakmailag megalapozott kritikai szemlélet kialakításában is. Mindezzel a hallgatók szakmai magabiztossága erősödni fog.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

Főbb ismeretkörök:

1. Az elméleti pedagógia főbb irányzatai, a neveléstudomány és az oktatáspolitikai kapcsolata a 19-20. században
  - a) Az oktatás társadalmi meghatározottsága
  - b) Tanulásemelvények a 19-20. századi didaktikában
  - c) Az oktatás célrendszere, stratégiái, módszerei, eszközei
2. A kultúrpedagógia
  - a) az irányzat filozófiai gyökerei
  - b) Dilthey filozófiai-pedagógiai felfogása
  - c) Eduard Spranger pedagógiája
3. Szociálpedagógiai irányzat
  - a) Durkheim
  - b) Bergemann
  - c) Barth
  - d) Natorp
- 4) A morálpedagógiai irányzat
- 5) A pragmatizmus nevelésfelfogása
- 5) A 19-20. századi pszichológiai iskolák hatása az elméleti pedagógiára
- 6) A reformpedagógia és a művészetpedagógia hatása az elméleti pedagógia alakulására a 20. században
- 7) A 20. századi keresztény teológia hatása az elméleti keresztény pedagógiára
- 8) A 21. századi pedagógiai gondolkodás nevelésre és oktatásra vonatkozó nézetei

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

- Átfogóan ismeri a neveléstudomány és a hozzá kapcsolódó társ- és határtudományok legfontosabb hazai és nemzetközi elméleteit, összefüggéseit és probléma megoldási módszereit.
- Ismeri a nevelés-oktatás elméleti modelljeinek hátterét, a különböző elméleti paradigmák evolúcióját, rendszerbe tudja foglalni a multi- és interkulturális pedagógia nemzetközi megközelítéseit.
- Tisztában van a neveléstudomány és határtudományai legújabb kutatási eredményeivel, a releváns pedagógiai innovációkkal, ezeket kritikusan elemzi, értelmezi.
- Mély ismeretekkel rendelkezik a tanulásra vonatkozó tudományos elméletekben, ismeri a tanulás stratégiáit, módszereit, a tanulás és tanítás, nevelés támogatásának eljárásait, érti a tanulás különböző tereinek és környezetének szerepét az élethosszig tartó és az élet és kultúra minden területére kiterjedő tanulásban.
- Ismeri a neveléstudomány szaknyelvét anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megfelelő képzési feltételek megteremtésére, valamint egyéni tanulási utak megtervezésének segítésére.
- Képes értelmezni a szaktudományos vitákat, össze tudja hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait, képes azokat interpretálni.

c) attitűdje

- Szakmai identitásában fontosnak tartja a társadalomtudományi nézőpontot, nyitott a neveléstudomány interdiszciplináris megközelítésére.
- Szakmailag megalapozott kritikai szemlélettel rendelkezik, és elkötelezett az érték- és tudásalapú szakmai elemzések iránt.

d) autonómiája és felelőssége

- Erősíti saját szakmai magabiztosságát, reálisan méri fel saját szakmai lehetőségeit és hiányosságait.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE

A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése, az aláírás megszerzésének az órákon való jelenlét és aktív részvétel.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

- 1) Kron Friedrich (2003): *Pedagógia*, Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 963-389-403-4
- 2) Bábosik István (2004): *Nevelélmélet*, Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 963-389-655-X
- 3) Zrinszky László (2006): *Nevelélmélet*, Műszaki Kiadó, Budapest ISBN: 963-16-2811-6
- 4) Falus Iván (2003): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest ISBN: 963-195-296-4
- 5) Bruner, Jerome (2004): *Az oktatás kultúrája*, Gondolat Kiadó, Budapest ISBN: 963-9567-27-2

Ajánlott irodalom

- 1) Delors, Jacques (szerk., 1997): *Oktatás – rejtett kincs*, Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 963-379-283-5
- 2) Nagy József (2000): *XXI. század és nevelés*, Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 963-379-769-1
- 3) Németh András: A neveléstudomány nemzetközi modelljei és tudományos irányzatai. *Magyar Pedagógia*, 2015/3, 255-294. o.
- 4) Szabó Diána: A fogyatékossgal élő személyekkel kapcsolatos holisztikus megközelítések kialakulásának összefüggései. *Magyar Pedagógia*, 2015/4, 319-341.o.
- 5) Zrinszky László (2000): *Iskolaelméletek és a mai iskolák*. Okker Kiadó, Budapest

PK NTN1002/PK NTL1002			TÖRTÉNETI PEDAGÓGIA		
			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel:
			-		aláírás
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Követelmény:
1.	N:30 L:10	2	4	előadás	kollokvium

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A tantárgy célja, hogy a pedagógiával mint tudománnyal a mesterképzési szinten elmélyültebben foglalkozó kívánó hallgatók számára az alapképzésben megszerzett ismeretekre, képességekre és attitűdökre támaszkodva elmélyítse elméleti tudásukat a pedagógia történetének feltárása, elemzése és kutatása során. A tantárgy a pedagógiatörténet kutatási területének kérdéseit a tudományfejlődés általános keretei közé helyezve tárgyalja a pedagógia értelmezésének történeti változásait az eszmetörténet kiemelkedő alakjainak munkássága segítségével. A tantárgy kitér továbbá a neveléstudomány kialakulására és főbb irányzataira, az iskolatörténetre, a pedagógusszerep történeti változásaira, a gyermekkor és a család történeti változásaira, valamint az intézményes oktatás és nevelés filozófiai megalapozásának kortörténeti tendenciáira.

A Történeti pedagógia tantárgy hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatóknak ismeret legyen a neveléstudományi elméletek történeti fejlődéséről. Az összefüggések és a pedagógia problémák feloldása terén elméleti ismereteket szereznek, ami támogatja a tanulás és nevelés eljárásait. A neveléstudomány magyar nyelvű szakkifejezéseit elsajátítják a hallgatók mind a szakirodalom, mind az előadások segítségével. Az elsajátított ismeretek képessé teszik a hallgatókat a szaktudományos viták értelmezésére, így szakmailag megalapozott kritikai személet alakul ki. Szakmai identitásukat erősíti a neveléstudomány interdiszciplináris jellegének történeti kontextusba helyezése. Így az elméleti ismeretek szakmai magabiztosságot adnak a hallgatóknak.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

Főbb témakörök:

- 1) A neveléstudomány tudománytörténetének vizsgálata
- 2) Az összehasonlító professzióelmélet és professziótörténet vizsgálata
- 3) A reformpedagógiai módszerek, az alternativitás és az integrációs-inklúziós törekvések történetének vizsgálata
- 4) Az élethosszig tartó tanulás pedagógiatörténete
- 5) Iskolaügy és pedagógia a 19-20. században
- 6) A keresztény pedagógia 19-20. századi története

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

- Átfogóan ismeri a neveléstudomány és a hozzá kapcsolódó társ- és határtudományok legfontosabb hazai és nemzetközi elméleteit, összefüggéseit és probléma megoldási módszereit.
- Mély ismeretekkel rendelkezik a tanulásra vonatkozó tudományos elméletekben, ismeri a tanulás stratégiáit, módszereit, a tanulás és tanítás, nevelés támogatásának eljárásait, érti a tanulás különböző tereinek és környezeteinek szerepét az élethosszig tartó és az élet és kultúra minden területére kiterjedő tanulásban.
- Ismeri a neveléstudomány szaknyelvét anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- Képes értelmezni a szaktudományos vitákat, össze tudja hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait, képes azokat interpretálni.

c) attitűdje

- Szakmai identitásában fontosnak tartja a társadalomtudományi nézőpontot, nyitott a neveléstudomány interdiszciplináris megközelítésére.
- Szakmailag megalapozott kritikai szemlélettel rendelkezik, és elkötelezett az érték- és

tudásalapú szakmai elemzések iránt.

d) autonómiája és felelőssége

- Erősíti saját szakmai magabiztosságát, reálisan méri fel saját szakmai lehetőségeit és hiányosságait.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE:

a vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése, az aláírás megszerzésének feltétele jelenlét az órákon és az órákon való aktív részvétel.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

- 1) Németh András – Pukánszky Béla (2004): *A pedagógia problémátörténete*, Gondolat Kiadó, Budapest ISBN: 963-956-718-3
- 2) Németh András (2010): *Emberi idővilágok. Pedagógiai megközelítések*, Gondolat Kiadó, Budapest ISBN: 963-693-268-8
- 3) Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2002): *Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*, Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 963-379-997-X
- 4) Németh András-Biró Zsuzsanna hanna (2009): *A magyar neveléstudomány a 20. század második felében*. Budapest, Gondolat Kiadó
- 5) Németh András (szerk.) (2002): *Reformpedagógia-történeti tanulmányok. Európai kölcsönhatások, nemzeti sajátosságok*. Budapest, Osiris

Ajánlott irodalom

- 1) Németh András (2002): *A magyar neveléstudomány fejlődéstörténete*, Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 963-389-334-8
- 2) Szatlóczkyné Gajdóczki Zsuzsanna (2010): *Párbeszédkultúra az európai polgári nevelésszempények öröksége alapján*, Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác ISBN: 978-963-7306-51-8
- 3) Mann Miklós (2004): *Oktatáspolitikusok és koncepciók a 20. században*. Önkönet Kiadó, Budapest
- 4) Gyáni Gábor (2010): *Az elveszthető múlt. A tapasztalat mint emlékezet és történelem*. Nyitott Könyv Műhely, Budapest

PK NTN1003/PK NTL1003			PEDAGÓGIAI ANTROPOLÓGIA		
			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel: alíírás
			-		
Ajánlott félév: 1.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 4	Óra típusa: előadás	Követelmény: kollokvium
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA					
<p>A tantárgy célja, hogy a pedagógiával, mint tudománnyal a mesterképzési szinten elmélyültebben foglalkozni kívánó hallgatók számára az alapképzésben megszerzett ismeretekre, képességekre és attitűdökre támaszkodva elmélyítse elméleti tudásukat a neveléshez és oktatáshoz kapcsolódó antropológiai gondolkodásban. Szűkebb értelmezésben, mint a pedagógiai tudományok egyik ágát, a pedagógiai antropológiát mélyebben, a gyermek természeti sajátosságaira koncentrálnak vizsgálja, elsősorban azokat a pedagógiai irányzatokat, amelyek a gyermeki szükségletek antropológiájára alapozzák a pedagógiai rendszerüket. Cél továbbá, hogy a tantárgy feltárja a sajátos pedagógiai személyiségértelmezés axiómáit, rávilágítson a kortárs pedagógiai gondolkodás új pedagógiai-antropológiai alapkérdéseire, hogy ezzel segítsen nyújtson egy pedagógiai szemléletű személyiségmodell megalapozásához. A tantárgy további célja, hogy gyarapítsa a gyermekekre, mint a nevelés alanyára vonatkozó tudást, másrészt empirikus kutatásokkal feltárja az emberi szubjektum társadalmi, morális, kulturális, lélektani és vallási perspektíváit és azoknak formálási lehetőségeit.</p> <p>A kurzus teljesítésével erősödik a hallgatók elméleti ismerete és tisztában lesznek a neveléstudomány legújabb kutatási eredményeivel. Anyanyelvi szaknyelvi képességeiket fejleszti mind az előadások, mind a szakirodalom feldolgozása. A szaktudományos viták értelmezésének képességéhez szintén hozzájárul a kurzus a szakmailag megalapozott kritikai szemléletet és az érték- és tudásalapú szakmai elemzések iránti elkötelezettségéhez. A szakmai identitásának erősítésével növeli a hallgató szakmai magabiztosságát.</p>					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az ember vizsgálatának aspektusai. Változó világ-változó emberképek. Történeti áttekintés. 2. Az emberi szükségletek. Biológiai, pszichológiai elméletek. 3. Az ember természete. Testi, lelki jelenségek egysége. Humánológiai következtetések. 4. A lelki élet egysége. A lelki komponensek csoportosítása. Érzékelés, érzület, emlékezet, képzelet, gondolat. 5. A lelki szükségletek rendszere. Pszichénk szerkezete. Az akarat működése. Érzület, akarat, aktivitás 6. Az emberi kompetenciák. „5T” rendje. 7. A kognitív érzület kiművelése. Az észjárás problematikája. Tiszta értelem. 8. A tudás iránti motívumok felépülése, érdeklődés. 9. Társas viszonyulás, kötődési háló. Barátság, szerelem, házasság, felebaráti viszony. 10. Viszonyulás a formális és az informális közösségekhez. 11. Viszonyulás a makro társadalomhoz. Lokális érzület, nemzettudat. 12. Nézetek, nézetrendszer, világnézet. Szellemiség. Viszonyulás a megatársadalomhoz 					
ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:					
a) tudása					
<ul style="list-style-type: none"> • Ismeri a nevelés-oktatás elméleti modelljeinek háttérét, a különböző elméleti paradigmák evolúcióját, rendszerbe tudja foglalni a multi- és interkulturális pedagógia nemzetközi megközelítéseit. • Tisztában van a neveléstudomány és határtudományai legújabb kutatási eredményeivel, a releváns pedagógiai innovációkkal, ezeket kritikusan elemzi, értelmezi. • Ismeri a neveléstudomány szaknyelvét anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven. 					

b) képességei

- Képes értelmezni a szaktudományos vitákat, össze tudja hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait, képes azokat interpretálni.

c) attitűdje

- Szakmai identitásában fontosnak tartja a társadalomtudományi nézőpontot, nyitott a neveléstudomány interdiszciplináris megközelítésére.
- Szakmailag megalapozott kritikai szemlélettel rendelkezik, és elkötelezett az érték- és tudásalapú szakmai elemzések iránt.

d) autonómiája és felelőssége

- Erősíti saját szakmai magabiztosságát, reálisan méri fel saját szakmai lehetőségeit és hiányosságait.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE:

a vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése, az aláírás megszerzésének feltétele tanulmány vagy esszé megírása a tantárgy egy kiválasztott témája alapján.

SZAKIRODALOM:**Kötelező irodalom:**

- 1) Karácsony Sándor (2002): *Ocsúdó magyarság*. Széphalom Könyvműhely, Budapest. ISBN 9789639373365
- 2) Lázár Imre (szerk.) (2011): *Környezetkép és emberkép*. Patrocinium Kiadó, Budapest. ISBN 9786155107382
- 3) Csányi Vilmos (2003): *Az emberi természet, Humánológia*, Vince Kiadó, Budapest
- 4) Nagy József (2020): *Megújuló pedagógia* / nagyjozs1@t-online.hu <http://www.staff.u-szeged.hu/~nagyjozs/>
- 5) Szenczi Árpád (2012): *Az ember természete – természetes(en) nevelés*. Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest. ISBN: 978-963-9808-41-6

Ajánlott irodalom:

- 1) Csikszentmihályi Mihály (2011): *A fejlődés útjai*. Nyitott Könyvműhely, Budapest. ISBN 9789633101858
- 2) Gáspár Tamás (2012): *Stratégia sapiens*. Akadémiai Kiadó, Budapest. ISBN 9789630592604
- 3) Goleman, Daniel (2008): *Társas intelligencia*. Nyitott Könyvműhely, Budapest. ISBN 9789634330387
- 4) Mérei Ferenc (2001): *Közösségek rejtett hálózata*. Osiris Kiadó
- 5) Szenczi Árpád (2018): *Professzionális nevelés - értékközvetítés társas-lelkületi alapon*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest. ISBN 9789639955783

PK NTN1004/PK NTL1004			ÖSSZEHASONLÍTÓ PEDAGÓGIA		
Tantárgy felelőse Dr. Szenczi Árpád			Tárgyfelvételi előfeltétel -		Vizsgajelentkezési előfeltétel: aláírás
Ajánlott félév: 2.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 4	Óra típusa: előadás	Követelmény: kollokvium

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A tantárgy célja, hogy betekintést nyújtson a neveléstudomány, az oktatáspolitikai nemzetközi fejlődési tendenciáiba, modern koncepcióiba és kutatási eredményeibe, továbbá bemutassa a mai társadalmi valóságnak az oktatást, képzést, nevelést érintő, nehezen értelmezhető, komplex kihívásait, valamint a neveléstudomány és a pedagógiai gyakorlat szerepét, lehetőségeit ezek megválaszolásában. A tantárgy további feladata, hogy a neveléstudomány komparatív megközelítésű nemzetközi jellegére felhívja a figyelmet, tekintettel arra, hogy a nemzetközi komparatív vizsgálatok alkalmazása nélkülözhetetlenül hozzátartozik valamennyi empirikus és elméleti neveléstudományi területhez.

A kurzus során a hallgató a neveléstudomány hazai és nemzetközi elméleteinek elsajátítása mellett megismeri a nevelés-oktatás elméleti modelljeinek háttérét. A kritikai értelmezést és elemzést támogatja a neveléstudomány legújabb kutatási eredményeinek megismerése. A hallgatók anyanyelvi szaknyelvi ismeretei szintén bővülnek. A kurzus teljesítésével a hallgatók képesek lesznek értelmezni a szaktudományos vitákat, össze tudják hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait, ami támogatja az interdiszciplináris megközelítés kialakítását. Ennek eredményeként a kurzus hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatók szakmailag megalapozott kritikai szemlélettel rendelkezzenek, és elkötelezettek legyenek az érték- és tudásalapú szakmai elemzések iránt. Mindez szakmai magabiztosságukat is erősíti.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

- 1) Kiemelkedő neveléstudományi és filozófiai megközelítések.
- 2) A neveléstudomány hazai és nemzetközi elméletei, összefüggései kutatási módszerei.
- 3) A nevelés-oktatás elméleti modelljeinek háttéré, a különböző elméleti paradigmák evolúciója.
- 4) A multi- és interkulturális pedagógia nemzetközi megközelítései.
- 5) A filozófiai antropológia nemzetközi és hazai értelmezése
- 6) A kutatásalapú tanárképzés nemzetközi tendenciái és magyarországi lehetőségei
- 7) Az európai térség országai oktatási rendszerének összehasonlítása
- 8) Az iskolai teljesítmények alakulása a nemzetközi összehasonlításban.
- 9) A magyar pedagógia tudománytörténeti elemzése, korszakolása, összevetése egy-egy korszakban
- 10) A nagyhírű magyar pedagógusok nevelési rendszereinek összevetése

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

- Átfogóan ismeri a neveléstudomány és a hozzá kapcsolódó társ- és határtudományok legfontosabb hazai és nemzetközi elméleteit, összefüggéseit és probléma megoldási módszereit.
- Ismeri a nevelés-oktatás elméleti modelljeinek háttérét, a különböző elméleti paradigmák evolúcióját, rendszerbe tudja foglalni a multi- és interkulturális pedagógia nemzetközi megközelítéseit.
- Tisztában van a neveléstudomány és határtudományai legújabb kutatási eredményeivel, a releváns pedagógiai innovációkkal, ezeket kritikusan elemzi, értelmezi.
- Ismeri a neveléstudomány szaknyelvét anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- Képes értelmezni a szaktudományos vitákat, össze tudja hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait, képes azokat interpretálni.

c) attitűdje

- Szakmai identitásában fontosnak tartja a társadalomtudományi nézőpontot, nyitott a neveléstudomány interdiszciplináris megközelítésére.
- Szakmailag megalapozott kritikai szemlélettel rendelkezik, és elkötelezett az érték- és tudásalapú szakmai elemzések iránt.

d) autonómiája és felelőssége

- Erősíti saját szakmai magabiztosságát, realisan méri fel saját szakmai lehetőségeit és hiányosságait.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE:

a vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése, az aláírás megszerzésének feltétele egy idegennyelvű pedagógiai tanulmány kritikai magyar nyelvű ismertetése.

SZAKIRODALOM:**Kötelező irodalom:**

- 1) Bray Mark (szerk., 2006): *Összehasonlító pedagógia*, Magyar Pedagógiai Társaság, Budapest ISBN:
- 2) Franz Schaffhauser - Schwendtner Tibor (2020): *Bildung - Neveléstudományi és filozófiai megközelítések*. L'Harmattan, Budapest. ISBN 9789634146438
- 3) Csapó, Benő (2015): *A kutatásalapú tanárképzés: nemzetközi tendenciák és magyarországi lehetőségek*. Iskolakultúra, 25 (11). pp. 3-16. ISSN 1215-5233
- 4) Kozma Tamás (2006): *Az összehasonlító neveléstudomány alapjai*, Új Mandátum Kiadó, Budapest ISBN: 963-960-932-3
- 5) Csapó Benő (2015): *A PISA hatása a neveléstudomány fejlődésére*. *Educatio*, 2. 29-38.

Ajánlott irodalom:

- 1) Gordon Győri János (2004): *A kulturális összehasonlító pedagógia alapjai, eredményei, valamint jelentősége a mai magyar pedagógiában*, Iskolakultúra, 14. évf. 2. sz. 66–75.
- 2) Németh András (2005): *A magyar pedagógia tudománytörténete*, Gondolat Kiadó, Budapest ISBN: 963-956-785-X.
- 3) Brendan Bartram (2017): *International and Comparative Education - Contemporary Issues and Debates*. Routledge, London and New York. ISBN 9781138681583
- 4) Csapó Benő, Fejes József Balázs, Kinyó László és Tóth Edit (2014): *Az iskolai teljesítmények alakulása Magyarországon nemzetközi összehasonlításban*. In: Kolosi Tamás és Tóth István György (szerk.): *Társadalmi Riport 2014*. TÁRKI, Budapest. 110–136. (<http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/b327.pdf>) (letöltés: 2020.09.30.)
- 5) Dudok Fanni: *A kelet-középeurópai térség országai oktatási rendszerének összehasonlítása*. *Magyar Pedagógia*, 2018/4, 361-383. o.

PK NTN2001/PK NTL2001			A NEVELÉS ÉS OKTATÁS POLITIKAI ÉS JOGI SZABÁLYOZÁSA		
			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel:
			-		-
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Követelmény:
1.	N:30 L:10	2	4	előadás	kollokvium

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A tantárgy célja, hogy a hallgatók szerezzenek ismereteket az oktatás és nevelés irányításáról, az oktatási és nevelési intézményrendszerekről, az intézmények tartalmi, szervezeti működését biztosító jogszabályok hierarchiájáról, valamint azok tartalmi, szervezeti vezetésének jogszabályi alapjairól. További cél, hogy a hallgatók betekintést nyerjenek a Kormány köznevelés-fejlesztési stratégiájába és a felsőoktatás szabályozásának alapjaiba, megismerjék az Alaptörvény köznevelésre vonatkozó rendelkezéseit, a nemzeti köznevelési törvényt; az óvodai nevelés országos alapprogramját, a nemzeti felsőoktatásról szóló törvényt, valamint a kurrens oktatáspolitikai gondolkodás legfontosabb elemeit.

A tantárgy további célja, hogy a hallgatók megismerjék az Európai Unió oktatási, képzési és ifjúsági politikáját, az új Erasmus+ programot, az ifjúsági stratégiát, valamint az Europass rendszert, illetve a vonatkozó pályázati rendszereket. További cél áttekinteni a képesítéseket az összehasonlíthatóság és elismerés tükrében, az Európai Unió képesítési keretrendszerét, szakoktatási és szakképzési rendszereit, illetve a felsőoktatást (a bolognai folyamat és az európai felsőoktatási térség), valamint az Unió legfontosabb kutatási programjait. Mindezen ismeretek mellett a pedagógiai szempontú kompetencia fogalmának, valamint a kompetencia alapú kritériumorientált pedagógiának a megismerése is a tantárgy céljai között szerepel.

A kurzus során a hallgatók megismerik az oktatási rendszerek fejlesztésének hazai és nemzetközi tendenciáit és a szakmapolitikai fejlesztési irányokat, valamint a későbbi tevékenységüket meghatározó jogi és szakmai dokumentumok strukturális és tartalmi követelményeit. Ennek eredményeként képesek lesznek gyakorlati implementációs javaslatokat megfogalmazni, szakmájukat meghatározó dokumentumokat véleményezni, értékelni, intézményi szintű dokumentumokat összeállítani, illetve az intézmény szervezeti működését elemezni. A kurzus hozzájárul továbbá ahhoz, hogy a hallgatók megfelelő elméleti háttérrel rendelkezzenek a pályázatok tervezéséhez, lebonyolításához, értékeléséhez. A rendszerismeretre támaszkodva képesek lesznek munkavállalói jogaik érvényesítésére az adott munkahely elvárásait figyelembe véve. A kurzus elméleti ismereteinek elsajátítása megalapozza a hallgató saját viszonyulásait a társadalmi és kulturális különbségekhez. Ezek eredményeként hatékonyan tud betölteni vezető és vezetett szerepet különböző szakmai együttműködésekben.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

- 1) Iskola és társadalom, a közoktatás-irányítás történeti és nemzetközi áttekintése
- 2) Intézményalapítás, működtetés és fenntartás: az állami és az egyházi köznevelés irányítása
- 3) Tanügyigazgatás fogalmi meghatározása, az ágazati irányítás
- 4) Tanügy-igazgatási feladatok az intézményi gyakorlatban
- 5) Óvodáztatás, iskoláztatás: jogok és kötelezettségek, a tankötelezettség
- 6) A nevelőtestület hatásköre, tagolódása, munkaközösségek. A pedagógusok jogai, kötelességei.
- 7) Az együtt- és különnevelés jogi, pedagógiai és etikai vonatkozásai
- 8) Diákjogok, diákönkormányzatiság
- 9) A legfontosabb ágazati jogszabályok (2011. évi CXCV. tv., 20/2012 EMMI r., 326/2013 Korm.r., 277/1997 Korm.r.)
- 10) A legfontosabb intézményi dokumentumok és azok kapcsolata
- 11) Nemzetközi kitekintés – a finn és a lengyel oktatási rendszer
- 12) A felekezeti (különösen a református) köznevelés sajátos szabályozási környezete és tartalmi

jellemzői

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

- Átlátja a szakmapolitikai fejlesztési irányokat, ismeri az oktatási rendszerek fejlesztésének európai és világtendenciáit szakterülete és a hozzá kapcsolódó egyéb ágazati ellátó rendszerek működésének szabályozását és összefüggéseit.
- Ismeri a tevékenységét meghatározó jogi és szakmai dokumentumok strukturális és tartalmi követelményeit. Tájékozott szakmájához kapcsolódó kompetenciákról, s egy munkavállalóval szembeni elvárások lehetőségeiről.

b) képességei

- Képes gyakorlati implementációs javaslatokat megfogalmazni.
- Képes szakmáját meghatározó dokumentumokat véleményezni, értékelni, intézményi szintű dokumentumokat összeállítani.
- A lehetőségek és korlátok figyelembe vételével képes az intézmény szervezeti működésének kritikai elemzésére.
- Képes pályázatokat önállóan kezdeményezni, tervezni, lebonyolítani, értékelni.
- Pedagógiai szakmai tudását felhasználva, az adott munkahelye elvárásait figyelembe véve képes munkavállalói jogait érvényesíteni.

c) attitűdje

- Folyamatosan átértékeli saját viszonyulásait a társadalmi és kulturális különbségekhez, a kisebbségek helyzete iránti érzékenység és az emberi jogok tisztelete jellemzi.

d) autonómiája és felelőssége

- Megbízható szakmai partner a különböző együttműködésekben, a kooperációban vezető és vezetett szerepeket is hatékonyan betölt.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE:

zárthelyi dolgozat sikeres megírása.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

- 1) Vonatkozó jogszabályok (Magyarország Alaptörvénye, 2011. évi CXC. tv. a nemzeti köznevelésről, 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról)
- 2) Kormányzati stratégiák (Köznevelés-fejlesztési stratégia, A végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia, Fokozatváltás a felsőoktatásban)
- 3) Széll Krisztián (szerk., 2016): *Az Európai Unió az oktatásról – stratégiai irányok és értelmezések*, OFI, Budapest
https://ofi.oh.gov.hu/sites/default/files/attachments/az_europai_unio_az_oktatasrol.pdf
- 4) Az Európai Unió 2019-2027-re szóló ifjúsági stratégiája
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a20b0001.tkk>
- 5) Bajomi Iván – Halász Gábor – Kovács István Vilmos – Prekopa Dóra (2015): *A köznevelési rendszerhez kapcsolódó jogi szabályozás nemzetközi helyzetképe*, Oktatási Hivatal, Budapest
- 6) Ábrám Tibor (2020): *A Magyarországi Református Egyház köznevelési intézményrendszer-fejlesztési stratégiai modellje*, PhD-disszertáció, Miskolci Egyetem, Miskolc <http://midra.uni-miskolc.hu/document/35719/32394.pdf>

Ajánlott irodalom

- 1) Trócsányi László – Schanda Balázs (2014): *Bevezetés az alkotmányjogba; Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei*, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest ISBN: 978-963-258-152-1
- 2) Erasmus+. Tempus Közalapítvány, <https://tka.hu/palyazatok/108/-erasmus>

PK NTN2002/PK NTL2002			ÉRTÉKORIENTÁLT VEZETÉS		
			Tárgyfelvételi előfeltétel	Vizsgajelentkezési előfeltétel:	
			-	-	
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Követelmény:
2.	N:30 L:10	2	4	előadás	kollokvium

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A tantárgy a világnézetileg elkötelezett köznevelési intézmények formális és informális vezetőinek kíván segítséget nyújtani vezetői ismereteik szélesítésével. A képzés fókuszában a korszerű vezetési ismeretek, hazai és nemzetközi jó gyakorlatok és a keresztyén pedagógia sajátosságai állnak.

Témakörök:

- A keresztyén vezetés esszenciája;
- A keresztyén vezető
- A keresztyén iskolák létjogosultsága
- Mitől keresztyén az iskola?
- Értékközpontú vezetés
- Vezetői etika
- A vallási és pénzügyi kérdések egyensúlya az iskolavezetésben
- Keresztyén szemléletű pénzügyi gondolkodás
- Motiváció és csapatépítés keresztyén munkaközösségben
- Bibliai szemléletű szervezetfejlesztés
- PR és iskolamarketing a felekezeti oktatásban.

A kurzus során a hallgató az ágazati speciális szabályozások vezetésközpontú ismeretének elsajátítása mellett megismeri a tevékenységét meghatározó jogi és szakmai dokumentumok speciális, keresztyén iskolákra vonatkozó tartalmi követelményeit. Ezáltal képessé válik intézményében a gyakorlati implementációs javaslatok megfogalmazására, a szakmáját meghatározó dokumentumok véleményezésére, értékelésére, illetve az intézmény szervezeti működésének kritikai elemzésére. A kurzus hozzájárul a hallgató szakmai közösség építésben vállalt szerepének erősítéséhez, illetve munkavállalói jogainak érvényesítéséhez. A speciális területi elméleti megalapozottság lehetővé teszi, hogy a hallgató motiválttá és kezdeményezővé váljon munkahelyi szervezetében és képviselje szakmai értékeit, elveit, amivel szakmai partnerré válik különböző együttműködésekben, kooperációkban akár vezető, akár vezetett szerepben.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

- 1) A keresztyén vezetés esszenciája;
- 2) A keresztyén vezető
- 3) A keresztyén iskolák létjogosultsága
- 4) Mitől keresztyén az iskola?
- 5) Értékközpontú vezetés
- 6) Vezetői etika
- 7) A vallási és pénzügyi kérdések egyensúlya az iskolavezetésben
- 8) Keresztyén szemléletű pénzügyi gondolkodás
- 9) Motiváció és csapatépítés keresztyén munkaközösségben
- 10) Bibliai szemléletű szervezetfejlesztés
- 11) PR és iskolamarketing a felekezeti oktatásban.
- 12) Mesterelme módszer: etikai konfliktus feldolgozása csoportmunkában

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

- Átlátja a szakmapolitikai fejlesztési irányokat, ismeri az oktatási rendszerek fejlesztésének európai és világtendenciáit szakterülete és a hozzá kapcsolódó egyéb ágazati ellátó rendszerek működésének szabályozását és összefüggéseit.

- Ismeri a tevékenységét meghatározó jogi és szakmai dokumentumok strukturális és tartalmi követelményeit.
- Tájékozott szakmájához kapcsolódó kompetenciákról, s egy munkavállalóval szembeni elvárások lehetőségeiről.

b) képességei

- Képes gyakorlati implementációs javaslatokat megfogalmazni.
- Képes szakmáját meghatározó dokumentumokat véleményezni, értékelni, intézményi szintű dokumentumokat összeállítani.
- A lehetőségek és korlátok figyelembe vételével képes az intézmény szervezeti működésének kritikai elemzésére.
- Képes szakmai közösséget építeni.
- Pedagógiai szakmai tudását felhasználva, az adott munkahelye elvárásait figyelembe véve képes munkavállalói jogait érvényesíteni.

c) attitűdje

- Motivált, kezdeményező innovatív fejlesztésekben, kezdeményező szerepet vállal munkahelyi szervezetében.
- Szakmaközi kapcsolatokban szakmai értékeit-elveit képviseli, érvel mellette.

d) autonómiája és felelőssége

- Megbízható szakmai partner a különböző együttműködésekben, a kooperációban vezető és vezetett szerepeket is hatékonyan betölt.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE:

etikai konfliktus feldolgozása csoportmunkában és reflektív esszé megírása az elsajátított ismeretekről.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

- 1) Tomka János – Bögel György (2011): *Vezetés egykor és most – A Biblia és a menedzsment*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest ISBN: 9789631970371
- 2) Szontagh Pál (2018): *Érték, rend, értékrend: A keresztyén pedagógusokkal szemben támasztott minőségi és etikai elvárások, valamint azok kodifikációs problémái*, Patrocinium Kiadó, Budapest ISBN: 9789634132035
- 3) Kiss Ulrich SJ (2017): *Szolgáló vezető a tanuló vállalkozásban*, Jezsuita Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-442-004-0
- 4) Szontagh Pál (2018): *A vezetői szerep: Hatékony vezetés I.* (egyetemi jegyzet), Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest ISBN:978-615-5057-97-7
<https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/7190/Hat%E9kony%20vezet%201%20A%20vezet%20i%20szerep.pdf;jsessionid=4ED110DB43877E2E1A208B93CD950F97?sequence=1>

Ajánlott irodalom

- 1) Witzel, Morgan (2019): *Az etikus vezető*. Pallas Athéné Könyvkiadó Kft., Budapest ISBN: 9786155884535
- 2) Szontagh Pál (2019): *Szolgáló vezetés a keresztyén iskolában*, Magyar Református Nevelés: Református Pedagógiai Szaklap, 1. sz. 13–24.

PK NTN2003/PK NTL2003			PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA		
			Tárgyfelvételi előfeltétel -		Vizsgajelentkezési előfeltétel: aláírás
Ajánlott félév: 2.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 4	Óra típusa: előadás	Követelmény: kollokvium

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A tantárgy tanulmányának célja egy átfogó szemlélet kialakítása: a család és az iskola kapcsolatainak, változásának megértése és követése egy változó társadalomban. Ezzel összefüggésben a társadalmi változások, a szemléletváltás közben a tanári hatékonyság fejlesztése. További kérdés, hogy mindezek miként hatnak a tanulói személyiség alakulásában szociálpszichológiai szempontból: a viselkedés, az alkalmazkodás, az együttműködés vonatkozásában. A szociális tanulás típusainak, mozgatórugóinak megismerése, technikák kipróbálása a tanulás támogatásában. A tárgy kitér a legújabb szociálpszichológiai kísérletek bemutatására, a szociálpszichológiai jelenségek vizsgálatára. Kiemelten foglalkozik a csoportdinamika finomabb elemzésével, törvényszerűségeivel, a családi és társadalmi szerepek bemutatásával, a szerepműködés mechanizmusaival, konfliktusaival. Végző cél a személyiség alakulásának külső és belső mechanizmusainak változásainak megértése, a tanári hatékonyság fejlesztése. A „Mindenki iskolája” szemléletében fontos annak megértése, hogy valójában mit is jelent ez a jól csengő cím: mindenki iskolája. Hogyan lehet, vagy lehet-e minden

tanulóra figyelni, mindenki számára pedagógiai esélyeket kínálni.

A kurzus teljesítésével a hallgatók a neveléstudomány területéhez kapcsolódó társ- és háttértudományként megismerik a pedagógiai pszichológia hazai és nemzetközi elméleteit, összefüggéseit és probléma megoldási módszereit. Így képessé válnak egy adott probléma több szempontú elemzésére, a hatékony alternatív megoldások keresésére, valamint az életkörülmények és életkori sajátosságokhoz igazított képzési feltételek megteremtésére. Ezzel nyitottá válik az interdiszciplináris megközelítésre felelősen támogatva szakmai közösségének munkáját.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

- 1) A Pedagógiai pszichológia tárgya, módszerei, rendszere
- 2) A Pedagógiai pszichológia kutatási területei, alapkérdései
- 3) A Pedagógiai pszichológia viszonya az általános lélektannal és a fejlődéslélektannal
- 4) A Pedagógiai pszichológia kapcsolata a neveléstudománnyal
- 5) A Pedagógiai pszichológia mint a hatékonyságnövelés eszköze
- 6) A pedagógiai hatás pszichológiai elemzése, törvényei
- 7) A nevelő hatás eredményességének feltételei és befolyásoló tényezői
- 8) A csoportban végzett tevékenységek szociálpszichológiája
- 9) A személyiségfejlődésre ható dinamizmusok
- 10) Az egyéni differenciálás megteremtésének lehetőségei

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

- Átfogóan ismeri a neveléstudomány és a hozzá kapcsolódó társ- és háttértudományok legfontosabb hazai és nemzetközi elméleteit, összefüggéseit és probléma megoldási módszereit.

b) képességei

- Alkalmazza az interdiszciplináris modelleket, képes egy adott probléma több szempontú elemzésére, ami a reális helyzetértelmezést és a konkrét szituációkban történő hatékony alternatív megoldásokat is lehetővé teszi.
- A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megfelelő képzési feltételek megteremtésére, valamint egyéni tanulási utak megtervezésének segítésére.

c) attitűdje

- Szakmai identitásában fontosnak tartja a társadalomtudományi nézőpontot, nyitott a

neveléstudomány interdiszciplináris megközelítésére.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget vállal munkatársai, szakmai közössége fejlődésének támogatásáért, a neveléstudomány elismertsége növeléséért, fejlődéséért, fejlesztéséért.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE:

szabadon választható idegennyelvű tanulmány tartalmi fordítása a tárgy témaköreinek valamelyikéből.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

- 1) N. Kollár Katalin – Szabó Éva (2017): *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve I-II.* Osiris, Budapest. ISBN: 9789632762791
- 2) Nagy Ádám – Trencsényi László (2012): *Szocializációs közegek a változó társadalomban,* ISZT Alapítvány, Budapest ISBN: 978-963-0841-41-2
- 3) Csépe Valéria – Győri Miklós – Ragó Anett (szerk.) (2007): *Általános pszichológia 2.* Osiris, Budapest. ISBN 9789633899199

Ajánlott irodalom

- 1) Bodonyi Edit (2014): *Modern alternatív iskolák,* ELTE Eötvös Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-3120-98-9
- 2) Bourdieu, Pierre (2008): *A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése – Tanulmányok,* Generalpress Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-6430-73-3
- 3) Rapos Nóra – Gaskó Kriszta – Kálmán Orsolya – Mészáros György (2011): *Az adaptív-elfogadó iskola koncepciója,* Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest ISBN: 978-963-682-686-4

PK NTN2004/PK NTL2004			A KERESZTÉNY NEVELÉS FILOZÓFIÁJA		
			Tárgyfelvételi előfeltétel -		Vizsgajelentkezési előfeltétel: aláírás
Ajánlott félév: 2.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 4	Óra típusa: előadás	Követelmény: kollokvium
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA					
<p>A tantárgy célja, hogy betekintést nyújtson a keresztyén szemléletű teológiai gondolkodás filozófián alapuló pedagógiai intencióba. A tantárgy bemutatja a keresztyén valláson alapuló nevelési-oktatási célkitűzéseket, valamint a hozzájuk tartozó feladatok rendszerét. További cél, hogy a hallgatók világosan lássák és értsék, hogy a XXI. századi keresztyénség milyen elméleti és gyakorlati kihívások előtt áll saját pedagógiai gondolkodásának formálása közben, valamint milyen elméleti és gyakorlati együttműködést ajánl fel a tisztán világi pedagógiai gondolkodás számára a párbeszédkultúra és a kooperáció megvalósítására.</p> <p>A hallgatók a kurzus során ismeretet szereznek a nevelés-oktatás keresztyén elméletéről mint a nevelés-oktatás elméleti modelljéről. Így képessé válnak egy adott probléma több szempontú elemzésére, ami a reális helyzetértelmezést és a konkrét szituációkban történő hatékony alternatív megoldásokat is lehetővé teszi. Képessé válnak továbbá értelmezni a szaktudományos vitákat a keresztyén szemléletű teológiai gondolkodás filozófián alapuló pedagógia nézőpontjából, és össze tudják hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait és nyitottá válnak a neveléstudomány interdiszciplináris megközelítésére. Ezen ismeretek hozzájárulnak a hallgatók szakmai magabiztosságának erősítéséhez.</p>					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:					
Főbb témakörök:					
<ol style="list-style-type: none"> 1) A keresztyén tanítás kialakulása az 1-4. században 2) A Szentírás (Ó- és Újszövetség) könyveinek pedagógiai tanításai 3) A keresztyén nevelés és a hittanítás kapcsolata 4) A keresztyén nevelésre vonatkozó egyházi dokumentumok 5) A keresztyén nevelés és családi nevelés relációja 6) A keresztyén liturgia és a nevelés kapcsolata 7) Az erkölcs, az erkölcsiség, az erkölcsi nevelés és a keresztyénség kapcsolata 8) Az erények és a keresztyénség 					
ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:					
a) tudása					
<ul style="list-style-type: none"> • Ismeri a nevelés-oktatás elméleti modelljeinek hátterét, a különböző elméleti paradigmák evolúcióját, rendszerbe tudja foglalni a multi- és interkulturális pedagógia nemzetközi megközelítéseit. 					
b) képességei					
<ul style="list-style-type: none"> • Alkalmazza az interdiszciplináris modelleket, képes egy adott probléma több szempontú elemzésére, ami a reális helyzetértelmezést és a konkrét szituációkban történő hatékony alternatív megoldásokat is lehetővé teszi. • Képes értelmezni a szaktudományos vitákat, össze tudja hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait, képes azokat interpretálni. 					
c) attitűdje					
<ul style="list-style-type: none"> • Szakmai identitásában fontosnak tartja a társadalomtudományi nézőpontot, nyitott a neveléstudomány interdiszciplináris megközelítésére. 					
d) autonómiája és felelőssége					
<ul style="list-style-type: none"> • Erősíti saját szakmai magabiztosságát, reálisan méri fel saját szakmai lehetőségeit és hiányosságait. 					

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE:

A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése, az aláírás megszerzésének feltétele a félév során legalább egy alkalommal keresztény liturgikus cselekmény meglátogatása és annak dokumentálása.

SZAKIRODALOM:**Kötelező irodalom**

- 1) Gyököcssy Endre (2011): *Homo Christianus – A krisztusi ember*, Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest ISBN: 978-963-696-652-2
- 2) Szetey Szabolcs (2019): Jézus példázatai a református hittanoktatásban, In: Fehér Ágota – Uzsálné Pécsi Rita (szerk.): „...hogy életük legyen, és bőviben legyen.” „...ut vitam habeant, et abundantius habeant.” *Keresztény értékek a családpedagógiában*, Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác, 31. ISBN: 978-963-7306-61-7
- 3) Mészáros László (2013): *Az újszövetségi etika alapelvei a keresztény nevelésben*, Katolikus Pedagógia, 1–2. sz. 109–118.

Ajánlott irodalom

- 1) Fülöpné Erdő Mária (2012): *A keresztény nevelés feladatai és kihívásai a harmadik évezred elején*, In: Fehér Ágota – Fülöpné Erdő Mária – Mészáros László (szerk.): „Gravissimum educationis” – A keresztény nevelés feladatai és kihívásai a harmadik évezred elején, Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác, 113–120. ISBN: 978-963-7306-52-5
- 2) Mészáros László (2012): *Bölcsészet és teológia, avagy lehetséges-e a vallásos gondolkodás a bölcsészképzésben?* In: Fehér Ágota – Fülöpné Erdő Mária – Mészáros László (szerk.): „Gravissimum educationis” – A keresztény nevelés feladatai és kihívásai a harmadik évezred elején, Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác, 158–176. ISBN: 978-963-7306-52-5
- 3) Mészáros László (2013): *Pedagógiatörténeti tények és tanulságok a keresztény szellemiségű nevelés számára*, Katolikus Pedagógia, 3–4. sz. 87–95.

PK NTN3001/PK NTL3001			MŰVELŐDÉS- ÉS OKTATÁSKUTATÁS		
			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel:
			-		aláírás
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Követelmény:
1.	N:30 L:10	2	4	előadás	kollokvium

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A tantárgy a következő témákra építkezve kívánja a mesterképzésben részt vevő hallgatók szemléletét formálni:

A kurzus teljesítésével a hallgatók ismerik a neveléstudományi kutatások módszereit és alkalmazási lehetőségeik korlátait, és képessé válnak egy adott probléma több szempontú elemzésére interdiszciplináris modellek alkalmazásával. Elsajátítják a kisebb önálló és csoportos kutatási projekteket tervezésének és kivitelezésének technikáit, illetve képessé válnak önálló szempontok szerint szakmai anyagok elkészítésére, kutatásai eredményeinek objektív bemutatására. Ennek során kreatív megoldásokat keresnek adott témakörök mély megismerésére prioritásként kezelve a kutatásalapú véleménynyilvánítást és tevékenységet.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

- 1) A tudomány egése. Tudománytan és kutatástan.
- 2) A tudományfilozófia alapkérdései, a tudománytörténet fő korszakai, a tudományok rendszere, a neveléstudomány tudomány-rendszertani helye.
- 3) A kutatási paradigmákat meghatározó filozófiai-ismeretelméleti narratívák.
- 4) A humán- és társadalomtudományi kutatások metodológiája, alapfogalmai és kapcsolata a pedagógiai kutatásokkal.
- 5) A tudományrendszerezés-tan irányzatai, a pedagógia új rendszere
- 6) A neveléstudomány mint kutató tudomány, a pedagógiai gyakorlat elméleti modelljei, irányzatai;
- 7) Kutatási irányok, preferált témák a neveléstudomány területén hazai és nemzetközi szinten, aktuális vizsgálati területek és ezek kapcsolata a társtudományokkal.
- 8) Magyar művelődéstörténet főbb korszakai, sajátosságai.
- 9) A művelődéskutatás meghatározó állomásai, alapművei és szakirodalma, a kulturális forradalmak, a művelődés- és oktatáskutatás jelenkori tendenciái.
- 10) A művelődési formák és tartalmak változásai a művelődéstörténet folyamán, ezek hatása az iskolakultúrára, az oktatási tartalomra és metodológiára.
- 11) Elméletalkotó klasszikusok a pedagógiatörténetben, hazai és nemzetközi iskolateremtő gondolkodók munkássága, meghatározó személyiségek a neveléstudományban.
- 12) Az iskolai teljesítmények alakulása Magyarországon nemzetközi összehasonlításban.

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

- Alaposan ismeri a neveléstudományi, társadalomtudományi kutatások kvalitatív és kvantitatív és kevert módszereit, eszközeit és ezek alkalmazási lehetőségeit és korlátait. Ismeri a kutatásra vonatkozó etikai normákat.

b) képességei

- Alkalmazza az interdiszciplináris modelleket, képes egy adott probléma több szempontú elemzésére, ami a reális helyzetértelmezést és a konkrét szituációkban történő hatékony alternatív megoldásokat is lehetővé teszi.
- Képes kisebb önálló és csoportos kutatási projekteket tervezésére és kivitelezésére, biztonsággal és önállóan tudja használni a kvantitatív és kvalitatív kutatási módszereket, biztonsággal alkalmaz matematikai statisztikai eljárásokat.
- Képes önálló szempontok szerint szakmai anyagok elkészítésére, kutatásai eredményeinek objektív bemutatására, elemzésére, és rövidebb szakmai tanulmányok önálló megírására.

c) attitűdje

- Kreatív megoldásokat keres adott témakörök mély megismerésére, a releváns kutatási módszerek alkalmazására, nyitott a kutatási kooperációra, felismeri a közös munka jelentőségét.

d) autonómiája és felelőssége

- Szakmai meggyőződésen alapuló önálló döntéseket hoz, prioritásként kezeli a kutatásalapú véleménynyilvánítást és tevékenységet.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE:

a vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése, az aláírás megszerzésének feltétele egy kutatási terv megírása.

SZAKIRODALOM:**Kötelező irodalom**

- 1) Halász Gábor (2013): *Az oktatáskutatás globális trendjei*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-3121-37-5
- 2) Kósa László (szerk., 2006): *Magyar művelődéstörténet*, Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 9789633897645
- 3) Kozma Tamás – Kiss Virág Ágnes – Jancsák Csaba – Kéri Katalin (szerk., 2015): *Tanárképzés és oktatáskutatás*, Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesülete, Budapest ISBN: 978-615-5372-31-5
- 4) Zsolnai József (2006): *A tudomány egésze*, Műszaki Kiadó, Budapest.
- 5) Józsa Krisztián és Fejes József Balázs (2012): *A tanulás affektív tényezői*. In: Csapó Benő (szerk.): *Mérlegen a magyar iskola*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 367-405.
http://www.edu.u-szeged.hu/~csapo/publ/Merlegen_a_magyar_iskola.pdf (letöltés: 2020.09.30.)

Ajánlott irodalom

- 1) Szivák Judit (2002): *A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest ISBN: 963-16-2922-8
- 2) Bognárné Kocsis Judit (2014): *Pedagógiai kutatások módszertana és statisztikai alapjai*. Pannon Egyetemi Kiadó, Veszprém. ISBN 978 963 396 002 8
- 3) Csapó Benő, Fejes József Balázs, Kinyó László és Tóth Edit (2014): *Az iskolai teljesítmények alakulása Magyarországon nemzetközi összehasonlításban*. In: Kolosi Tamás és Tóth István György (szerk.): *Társadalmi Riport 2014*. TÁRKI, Budapest. 110–136.
(<http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/b327.pdf>) (letöltés: 2020.09.30.)
- 4) Hódi Ágnes és Tóth Edit (2019). *Mérőfeladatok és kérdőívtételek szerkesztése*. Szegedi Egyetemi Kiadó Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó.
- 5) Zsolnai József (1996): *A pedagógia rendszere címszavakban*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

PK NTN3002/PK NTL3002			PEDAGÓGIAI KUTATÁSMÓDSZERTAN		
			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel:
			-		-
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Követelmény:
3.	N:30 L:10	2	4	szeminárium	évközi beszámoló

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A tantárgy célja, hogy segítséget nyújtson a hallgatók számára pedagógiai kutatásaik szakszerű megtervezéséhez és lebonyolításához, valamint a diplomamunkájuk megírásához szükséges ismereteket elsajátítsák és a gyakorlatban alkalmazni tudják. Célja továbbá, hogy hozzájáruljon a hallgatók problémaérzékenységének fejlesztéséhez, segítve megláttatni a gyakorlatban jelentkező problémák lehetséges megoldási útjait. Bemutatja, miként viszonyul a tudományos gondolkodás a problémák kutatásához, továbbá hozzájárul a pedagógiai kutatáshoz kapcsolódó ismeretek, készségek, jártasságok megszerzéséhez és önálló alkalmazásához. A Pedagógiai kutatómódszertan című tantárgy olyan készségek elsajátítását célozza meg, amelynek birtokában a hallgatók képessé válhatnak pedagógiai kutatásuk során az alkalmazott kutatási módszerek etikus alkalmazására, kutatási eredményeiknek a tudományos igényeket kielégítő közlésére, továbbá az önálló adatfeldolgozásra, az eredmények értékelésére és pedagógiai szempontú értelmezésére.

A kurzus teljesítésével a hallgatók ismereteket szereznek a pedagógiai témájú kutatások módszereiről, eszközeiről és ezek alkalmazási lehetőségeiről, korlátairól hangsúlyt fektetve a kutatások etikai normáira. Képesek lesznek választani hazai és nemzetközi adatbázisok kezelésében releváns nézőpontok szerint, információkat gyűjteni, illetve alkalmazni a multi- és interkulturális szemlélet összefüggéseit. Képesé válnak kutatási eredményeik pedagógiai gyakorlattal történő összehasonlítására és gyakorlati implementációs javaslatok megfogalmazására kutatási eredmények alapján. Hangsúlyos szerepet kap képességeik fejlesztése kisebb önálló és csoportos kutatási projekteket tervezése és kivitelezése esetében, hogy biztonsággal és önállóan tudjanak használni a kvantitatív és kvalitatív kutatási módszereket és képesek legyenek önálló szempontok szerint szakmai anyagok elkészítésére, kutatási eredményeinek objektív bemutatására, elemzésére kreatív megoldásokat keresve adott témakörök mély megismerésére. Mindez támogatja későbbi munkásságukban a tudományos-szakmai szempontok érvényre juttatását és a szakmai meggyőződésen alapuló önálló döntéshozatalt, a kutatásalapú véleménynyilvánítást és tevékenységet.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

- 1) A kutatás, mint tudományos tevékenység. A pedagógiai kutatás tárgya, területei.
- 2) Kutatási stratégiák. Kutatási módszerek. A kvalitatív és kvantitatív módszerek jellemzői. A kutatási módszer kiválasztásának elméleti és gyakorlati szempontjai.
- 3) A megfigyelés módszerei és eszközei.
- 4) Dokumentum- és tartalomelemzés. Az esettanulmány. Az interjú.
- 5) Pszichológiai tesztek, neveléslélektani módszerek.
- 6) A tudásmérés
- 7) A pedagógiai kísérlet.
- 8) A szociometria
- 9) Az akciókutatás.
- 10) Kérdőíves vizsgálatok. Kérdőívek tervezése és szerkesztése. Statisztikai elemzés, adatbázisok, szolgáltatások

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

- Alaposan ismeri a neveléstudományi, társadalomtudományi kutatások kvalitatív és kvantitatív és kevert módszereit, eszközeit és ezek alkalmazási lehetőségeit és korlátait.
- Ismeri a kutatásra vonatkozó etikai normákat.

b) képességei

- A neveléstudomány és társdiszciplínák köréből származó információk gyűjtésében, hazai és nemzetközi adatbázisok kezelésében releváns nézőpontok szerint képes választani, ezeket feladataiban felhasználni, önállóan alkalmazni.
- Elemzéseiben alkalmazza a multi- és interkulturális szemlélet összefüggéseit, ezeket kezdeményezően hasznosítja munkájában.
- Képes összehasonlítani a kutatási eredményeket a pedagógiai gyakorlattal.
- Képes gyakorlati implementációs javaslatokat megfogalmazni.
- Képes kisebb önálló és csoportos kutatási projekteket tervezésére és kivitelezésére, biztonsággal és önállóan tudja használni a kvantitatív és kvalitatív kutatási módszereket, biztonsággal alkalmaz matematikai statisztikai eljárásokat.
- Képes önálló szempontok szerint szakmai anyagok elkészítésére, kutatásai eredményeinek objektív bemutatására, elemzésére, és rövidebb szakmai tanulmányok önálló megírására.

c) attitűdje

- Kreatív megoldásokat keres adott témakörök mély megismerésére, a releváns kutatási módszerek alkalmazására, nyitott a kutatási kooperációra, felismeri a közös munka jelentőségét.

d) autonómiája és felelőssége

- Kezdeményező szerepet vállal a jelenségek megértésében, a felelős gondolkodásra ösztönzésben, saját tevékenységeiben, döntéseiben a tudományos-szakmai szempontokat juttatja érvényre.
- Szakmai meggyőződésen alapuló önálló döntéseket hoz, prioritásként kezeli a kutatásalapú véleménynyilvánítást és tevékenységet.

ÉVKÖZI BESZÁMOLÓ KÖVETELMÉNYEI:

Diplomamunka kutatási tervének elkészítése.

SZAKIRODALOM:**Kötelező irodalom**

1) Falus Iván (szerk.): *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, é.n. ISBN: 963-16-2664-4

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_531_pedagogia/index.html (letöltés: 2020.09.30.)

2) Zsolnai József (2006): *A tudomány egésze*, Műszaki Kiadó, Budapest. ISBN 9789631640403

3) Kontra József (2011): *A pedagógiai kutatások módszertana*. Kaposvári Egyetem.

4) *OECD Handbook for Internationally Comparative Education Statistics 2018. Concepts, Standards, Definitions and Classifications*. OECD Publishing, Paris. Published on September 11, 2018

<http://www.oecd.org/education/oecd-handbook-for-internationally-comparative-education-statistics-2018-9789264304444-en.htm> (letöltés: 2020.09.30.)

5) Bognárné Kocsis Judit (2014): *Pedagógiai kutatások módszertana és statisztikai alapjai*. Pannon Egyetemi Kiadó, Veszprém. ISBN 978 963 396 002 8

Ajánlott irodalom

1) Gruschka, Andreas (2011): *Pädagogische Forschung als Erforschung der Pädagogik*. Verlag Barbara Budrich, Berlin. ISBN 978-3866494176

2) Horváth György (2004): *A kérdőíves módszer*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest

3) Falus Iván - Ollé János (2004): *Az empirikus kutatások gyakorlata: adatfeldolgozás és statisztikai elemzés*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

4) Szabolcs Éva (2001): *Kvalitatív kutatási metodológia a pedagógiában*. Műszaki könyvkiadó, Budapest

5) Gólnhofer Erzsébet és Nahalka István (2001, szerk.): *A pedagógusok pedagógiája*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

PK NTN3003/PK NTL3003			SPECIÁLIS TANULÓI CSOPORTOK KUTATÁSA		
			Tárgyfelvételi előfeltétel -		Vizsgajelentkezési előfeltétel: -
Ajánlott félév: 4.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 4	Óra típusa: szeminárium	Követelmény: évközi beszámoló

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A tantárgy célja, hogy a hallgatók ismerjék meg a speciális tanulói csoportok sajátosságait, jellemzőit, csoportjait, valamint – kiemelten – az e tanulói csoportokhoz tartozók kutatásához szükséges kutatómódszertani elemeket, eljárásokat. A kurzus keretében a bekapcsolódhatnak KRE PK, valamint a Református Pedagógiai Intézet kutatásaiba (pl.: PK kari tehetséggondozási program, RPI tananyagfejlesztéshez kapcsolódó kutatásai stb.), megismerhetik a kutatómunka gyakorlati megvalósításához szükséges módszereket, eljárásokat, eszközöket és folyamatokat. A tárgy kiemelt feladata, hogy a hallgatók képesek legyenek a gyakorlatban is alkalmazni a neveléstudományi kutatások módszertanát, a speciális tanulói csoportok kutatása témakörében. Mindezek segítségével a hallgatók megtapasztalhatják a kutatóvá válás főbb tényezőit, lépéseit (tudományos elméleti ismeretek, kutatás-tervezés, kutatómenedzsment, specifikus tudomány-módszertani szempontok, kutatóetikai kérdések, a tudományos eredmények publikálásának technikai és minőségi kritériumai).

A kurzus teljesítése révén a hallgatók a gyakorlatban is alkalmazzák a neveléstudományi kutatások módszereit, eljárásait és eszközeit.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

- 1) A speciális tanulói csoportok fogalma, törvényi szabályozása. A kiemelt figyelmet igénylő tanulók csoportjai. A különleges pedagógiai bánásmódot igénylő tanulói csoportok (SNI, BTMN, tehetség).
- 2) A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a veszélyeztetett tanulói csoportok. A nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozó tanulói csoportok. Az interkulturális nevelés és kisebbségpedagógia fogalmi rendszere.
- 3) A pedagógiai kutatás sajátosságai, jellemzői. A pedagógiai kutatás céljai, feladata. A pedagógiai kutatás típusai és folyamata. Kutatóetikai kérdések a pedagógiai kutatómunkában.
- 4) A kutatási probléma megfogalmazása. A változók szerepe a kutatási probléma megalkotása kapcsán. A függő és a független változó, az összefüggésfeltáró vizsgálat.
- 5) A szakirodalom tanulmányozása. A szakirodalom feldolgozásának módszerei, eljárásai. A hivatkozás és bibliográfiakészítés a pedagógiai kutatómunkában.
- 6) A kutatás hipotézisei és módszertana. A hipotézisek formái, típusai. A kvalitatív és a kvantitatív kutatómetodológia alkalmazásának lehetőségei. Feltáró és feldolgozó módszerek. A kutatás eszközei.
- 7) Populáció és minta szerepe a pedagógiai kutatás folyamatában. A mintaválasztás sajátosságai.
- 8) A deduktív jellegű pedagógiai kutatás sajátos jellemzői. A deduktív kutatás során alkalmazható feltáró és feldolgozó módszerek.
- 9) A kutatási eredmények értelmezése, közzlése. A következtetés, mint a hipotézisek vizsgálatára irányuló kutatói tevékenység. A fejlesztésre vonatkozó javaslatok megfogalmazása. A kutatási eredmények publikálásának formái, technikai és minőségi kritériumai.
- 10) A kutatás anyagi finanszírozása, kutatómenedzsment. Kutatói beszámoló elkészítése, tartalma.
- 11) A pedagógiai kutatás tervezése, a kutatási terv készítése. A kutatási terv tartalma, felépítése, elkészítésének szabályai.
- 12) Speciális tanulói csoportok vizsgálatát érintő kutatási projektek tervezése.

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

Alaposan ismeri a neveléstudományi, társadalomtudományi kutatások kvalitatív és kvantitatív és

kevert módszereit, eszközeit és ezek alkalmazási lehetőségeit és korlátait.

b) képességei

A neveléstudomány és társdiszciplínák köréből származó információk gyűjtésében, hazai és nemzetközi adatbázisok kezelésében releváns nézőpontok szerint képes választani, ezeket feladataiban felhasználni, önállóan alkalmazni.

Elemzéseiben alkalmazza a multi- és interkulturális szemlélet összefüggéseit, ezeket kezdeményezően hasznosítja munkájában.

Képes összehasonlítani a kutatási eredményeket a pedagógiai gyakorlattal.

Képes gyakorlati implementációs javaslatokat megfogalmazni.

Képes kisebb önálló és csoportos kutatási projekteket tervezésére és kivitelezésére, biztonsággal és önállóan tudja használni a kvantitatív és kvalitatív kutatási módszereket, biztonsággal alkalmaz matematikai statisztikai eljárásokat.

Képes önálló szempontok szerint szakmai anyagok elkészítésére, kutatásai eredményeinek objektív bemutatására, elemzésére, és rövidebb szakmai tanulmányok önálló megírására.

c) attitűdje

Kreatív megoldásokat keres adott témakörök mély megismerésére, a releváns kutatási módszerek alkalmazására, nyitott a kutatási kooperációra, felismeri a közös munka jelentőségét.

d) autonómiája és felelőssége

Kezdeményező szerepet vállal a jelenségek megértésében, a felelős gondolkodásra ösztönzésben, saját tevékenységeiben, döntéseiben a tudományos-szakmai szempontokat juttatja érvényre.

ÉVKÖZI BESZÁMOLÓ KÖVETELMÉNYEI:

Az aláírás megszerzésének feltétele az órákon történő aktív részvétel, az órai projektek elkészítésében történő tevékeny közreműködés. A félév abszolválásának feltétele az évközi beszámoló elkészítése és bemutatása, mely a saját diplomadolgozat kutatási tervének elkészítését jelenti.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

1. Balogh Anikó, Simon Dávid (é.n.): *Nehezen körülhatárolható társadalmi csoportok kutatása*, ELTE TÁTK.
https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_18_Balogh_Aniko-Simon_David_Nehezen_korulhatarolható_tarsadalmi_csoportok_vizsgalata/adatok.html
2. Falus Iván (szerk., 2011): *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest
<https://docplayer.hu/5665571-Bevezetes-a-pedagogiai-kutatas-modszereibe.html>
3. Héra Gábor, Ligeti György (2014): *Módszertan. Társadalmi jelenségek kutatása*, Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 9789633897881

Ajánlott irodalom

1. Falus Iván, Ollé János (2000): *Statisztikai módszerek pedagógusok számára*, OKKER Kiadó, Budapest ISBN: 9639228168
2. Kontra József (2011): *A pedagógiai kutatások módszertana*, KE, Kaposvár
<https://mek.oszk.hu/12600/12648/12648.pdf>
3. Marton Klára, Könczei György (2009): *Új kutatási irányzatok a fogyatékoságtudományban*, Fogyatékoság és Társadalom, 1. évf. 1. sz. 5–12. ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest
4. Simon Dávid (2012): *Válaszadó-vezérelt mintavétel: ritka és rejtett csoportok kvantitatív vizsgálata*, Statisztikai Szemle, 90. évf. 4. sz. 249–275.

PK NTN3004/PK NTL3004			TUDOMÁNYOS KOMMUNIKÁCIÓ, FORRÁSKEZELÉS ÉS SZÖVEGALKOTÁS		
			Tárgyfelvételi előfeltétel -		Vizsgajelentkezési előfeltétel: -
Ajánlott félév: 2.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 4	Óra típusa: szeminárium	Követelmény: évközi beszámoló
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA					
<p>A tantárgy célja, hogy a hallgatókat felkészítse a pedagógiai kutatásokhoz kapcsolódó források felkutatására, valamint azok olvasására és feldolgozására fejlesztve idegen nyelvi kompetenciájukat. További cél, hogy a közösen kiválasztott és feldolgozott források hozzájáruljanak a hallgatók pedagógiai kultúrájának emeléséhez és az önálló munkavégzéshez.</p> <p>A hallgatók a választott nyelv (német vagy angol) szerinti csoportbontásban dolgozzák fel az idegen nyelvű forrásokat. Az elméleti kurzusok során elsajátított anyanyelvi szaknyelvi fogalomrendszerét a hallgatók idegen nyelven is elsajátítják. Így képesség válnak idegen nyelven is szakmai szövegek értelmezésére és kommunikációjára. A szakmai szókincs idegen nyelvű ismerete hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatók képesek legyenek nemzetközi adatbázisok használatára. Mindez elkötelezetté teszi a hallgatókat az idegen nyelvű források megismerése iránt, s hozzájárul látókörük bővüléséhez, felelősségteljes kommunikációjukhoz. A tantárgy további célja, hogy a hallgatók valós tapasztalatokkal és bőséges példatárral felfedezzék a nemzetközi szakirodalomban alaposan körüljárt terület, a tudományos írás(készség-fejlesztés) témaköreit. A kurzusokon a hallgatókkal megbeszéljük – más és más aspektusból – a minél hatékonyabb és a kommunikációs céloknak leginkább megfelelő írásos produktumok jellegzetességeit. További cél az írott kommunikáció hatékonyságának és sikerességének előmozdítása, illetve a modern technológiák alkalmazási lehetőségeinek, az online kommunikációs lehetőségek tudományterületi alkalmazhatóságának megismertetése. Így a kurzus teljesítésével a hallgatók megismerik a kommunikáció alkalmazásának formáit, a modern kommunikáció tereit és lehetőségeit. Képessé válnak kutatási eredmények tudományos igényű bemutatására, így saját véleményük kifejtésének képessége és szakmai vitákbeli érvelési potenciáljuk is javul. Írástechnikájuk képessé teszi őket szakmai tanulmányok megírására. Kommunikációs képességeik mellett a modern technológiák megismerésével képesek lesznek webes technikák alkalmazására is. A kurzus teljesítésével a hallgatók felelősségteljesebb szakmai kommunikációt fognak folytatni és képviselni fogják a kommunikáció jelentőségét pedagógiai és szakmai munkájukban.</p>					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:					
<ol style="list-style-type: none"> 1. A kommunikáció tudományban betöltött szerepe 2. A tudományos kommunikáció modelljei 3. Szereplők és funkciók az előállítási és publikálási folyamatban 4. A kutatási feltételek, a tartalom előállítása, az elektronikus és/vagy nyomtatott anyagok előállítása, terjesztése, továbbítása és azok olvasása, feldolgozása 5. A tudománykommunikáció hagyományos és nem hagyományos színterei 6. A tudományos kommunikáció mérése és annak problémái 7. Az olvasás és a szövegértő képesség fejlesztésének lehetőségei 8. A szövegértés fejlesztésének elmélete és gyakorlata 9. A szövegfeldolgozás módszertani lépései 10. Kommunikációs és forráskezelési stratégiák hagyományos és digitális környezetben 					
ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:					
a) tudása					
<ul style="list-style-type: none"> • Ismeri a neveléstudomány szaknyelvét anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven. • Érti a kommunikáció általános elméleteit, alkalmazásának formáit vertikális és horizontális irányban 					

- Érti az online kommunikáció fontosságát, ismeri a modern kommunikáció tereit, lehetőségeit.

b) képességei

- A neveléstudomány és tárdiszciplínák köréből származó információk gyűjtésében, hazai és nemzetközi adatbázisok kezelésében releváns nézőpontok szerint képes választani, ezeket feladataiban felhasználni, önállóan alkalmazni.
- Képes egy idegen nyelven magas szintű szakmai szövegértelmezésre és alapszintű szakmai kommunikációra.
- Képes önálló szempontok szerint szakmai anyagok elkészítésére, kutatásai eredményeinek objektív bemutatására, elemzésére, és rövidebb szakmai tanulmányok önálló megírására.
- Magas szintű szakmai kommunikációra képes szóban és írásban, ehhez alkotó módon alkalmazza a web-es információszerezési technikákat.

c) attitűdje

- Képviselet a kommunikáció jelentőségét a pedagógiai és szakmai munkában, fontosnak tartja az informatikai eszközök adta lehetőségek kihasználását, elkötelezett idegen nyelvi képességeinek folyamatos fejlesztése mellett.
- Megalapozott szakmai kritikát fogalmaz meg, saját véleményét meggyőzően és szabatosan fejti ki, szakmai vitákban érvelni tud.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget vállal saját kommunikációjáért és annak folyamatos fejlesztéséért.

ÉVKÖZI BESZÁMOLÓ KÖVETELMÉNYEI:

Aktív részvétel a félév szemináriumain és egy, a neveléstudományhoz kapcsolódó könyvről/könyvfejezetről/tanulmányról recenzió megírása angol/német nyelven.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

angol

1) Bell, Judith (2010): *Doing your research project*, Mc Graw Hill Education, New York ISBN: 100335235824

2) Donna M. Mertens (2015): *Research and evaluation in education and psychology: integrating diversity with quantitative, qualitative, and mixed methods*, Sage, Los Angeles ISBN: 978-1-4522-4027-5

német

1) Barbara Friebertshäuser – Antje Langer – Annedore Prengel (2013): *Handbuch Qualitative Forschungsmethoden in der Erziehungswissenschaft*, Beltz Juventa (Verlag) ISBN: 978-3-7799-5112-4

magyar

1) Gyurgyák János: *A tudományos írás alapjai*. Osiris, Budapest, 2019. ISBN 9789632763491

2) Rási Szilvia (2018): *Diskurzushibridizáció a tudományos szövegek címadásában, Alkalmazott Nyelvészeti Közlemények, Miskolc, XIII. évf. 2. sz. 165–175.*

Ajánlott irodalom

1) Az oktatók által válogatott magyar- és idegennyelvű pedagógiai folyóiratok tanulmányai és cikkei.

2) Holl András: *Tudományos kommunikáció a XXI. században – Open Science*: http://real.mtak.hu/34222/1/Holl_Andr%C3%A1s_Tud_Kommunik%C3%A1cio_MT_u.pdf (letöltés ideje: 2020.09.30.)

3) Doricsák, Orsolya (2014): *Tudománykommunikáció. A természet- és társadalomtudomány interdiszciplináris terület elméletének és gyakorlatának feltárása*. Budapesti Corvinus Egyetem. Társadalomtudományi Kar. Magatartástudományi és Kommunikációelméleti Intézet.

4) Fábri György: *Tudomány és közönség új találkozásai*

<http://www.vilagossag.hu/pdf/20050411210020.pdf>

5) Fábri György: *Megújítja-e a kommunikáció a tudományt?* (egyetemi előadás)

<http://www.bolyai.elte.hu/download/eloadas/szakmai/innov/200620072/20070306.pdf>

6) Tamás Pál: A tudományos kommunikáció változó terei: az információtermelés új rendjéről

http://21.sz.phil-inst.hu/TamasP/tamas_prj2nd_descr.htm

7) Baló György: Tudományos kommunikáció a médiában

[http://www.tudastars.hu/upload/ftp/honlap/Balo_Tudomanyos_kommunikacio_a_med_iaban\).pdf](http://www.tudastars.hu/upload/ftp/honlap/Balo_Tudomanyos_kommunikacio_a_med_iaban).pdf)

8) Mosoniné Fried Judit – Pálinkó Éva – Stefán Eszter: Kommunikáció a kutatók és a laikusok között: a kutatók szerepe

<http://www.vilagossag.hu/pdf/20041206152715.pdf>

PK NTN4001/PK NTL4001			A KISGYERMEKKOR ÉS ÓVODÁSKOR PEDAGÓGIÁJA		
			Tárgyfelvételi előfeltétel -		Vizsgajelentkezési előfeltétel: aláírás
Ajánlott félév: 1.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 4	Óra típusa: előadás	Követelmény: kollokvium

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A tantárgy célja a hallgatók pedagógiai műveltségének, szemléletének, irányultságának és hivatástudatának formálása annak érdekében, hogy képessé váljanak a kisgyermekkor, óvodáskori nevelés sajátos kérdéseinek, problémáinak felismerésére, értelmezésére, elemzésére, valamint az adaptív jellegű megoldásmódok alkalmazására.

A témaköröket a korábbi tanulmányok felelevenítésével, a – lehetőség szerinti egységes – elméletek alapján ismételjük és **aktualizáljuk!**

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

1. A kisgyermekkor, óvodáskori nevelés fogalmi rendszere, helye a neveléstudományban. A pedagógiai szaknyelv kisgyermekkorra, óvodára vonatkozó sajátosságai. A nevelés és oktatás óvodai sajátosságai.
2. A kisgyermeknevelés neveléstörténeti alapjai. A bölcsődei, óvodai rendszer kialakulása, korszerűsítésének irányai, a reformpedagógiai mozgalmak óvodai vonatkozásai. Az óvoda a köznevelés mai rendszerében. Alternativitás a bölcsődei, óvodai rendszerben.
3. A laikus nevelés színtere a család. Családtípusok, a család funkciói. A család szerepe a szocializációs, a nevelési folyamatban. A családi nevelés funkciózavaraiból eredő problémák. A család és az intézmény kapcsolata.
4. A professzionális nevelés szinterei kisgyermekkorban. A bölcsőde és az óvoda szerepe a nevelési folyamatban. Az intézményes nevelés tartalmi szabályozásának dokumentumai (bölcsődei, óvodai alapprogram). Helyi bölcsődei, óvodai programok. Az intézményes nevelés megvalósítását segítő módszerek és eszközök.
5. A kisgyermeknevelő és az óvodapedagógus felkészülése, a bölcsődei, óvodai tervezés kérdései. A tervezőmunka szintjei, formái. A pedagógus feladatai a nevelési hatásrendszer tervezésében. A gyermek fejlődésének segítése, nyomon követése: a fejlődési napló. A nevelés eredményességének vizsgálata az intézményes fejlesztés folyamatában.
6. Differenciált fejlesztés kisgyermekkorban. A különleges pedagógiai bánásmódot igénylő gyermekek a bölcsődében és az óvodában. Az integrált és az inkluzív nevelés intézményi keretei. Az integráció formái, sajátosságai. Az együttnevelés eredményes megvalósításának feltételei. Az esélyegyenlőség biztosításának lehetőségei a bölcsődei, óvodai nevelés folyamatában.
7. A kisgyermekkor, óvodáskori nevelés individuális és közösségi jellege. Közösségfejlesztés és csoportszervezés a bölcsődében, az óvodában (homogén, vagy vegyes életkorú csoportok). A nemzeti, etnikai hagyományok megjelenítésének lehetőségei a kisgyermekkor, óvodáskori intézményes nevelés folyamatában.
8. A pedagógus státusza, szerepe a kisgyermekkor, óvodáskori nevelés folyamatában. A kisgyermeknevelő és az óvodapedagógus vezetési stílusa, nevelési attitűdjei. A pedagógus belső és külső kapcsolatrendszere. A bölcsődei, óvodai mentálhigiéné, a kiégés megelőzésének, kezelésének lehetőségei az intézményben.
9. A kisgyermeknevelő, az óvodapedagógus kommunikációja, a pedagógus kommunikáció intézményi sajátosságai. A verbális és a non-verbális kommunikáció szerepe a kisgyermeknevelés folyamatában, a hatékony kommunikáció ismérvei. Az intézményi konfliktusok sajátosságai. A konfliktusok formái, fokozatai. A konfliktuskezelés bölcsődei, óvodai lehetőségei.
10. Intézményi átmenetek kisgyermekkorban. A bölcsődei beszoktatás pedagógiai kérdései. Az

óvodaérettség kritériumai. Az óvoda – iskola átmenet pedagógiai sajátosságai. Az iskolaalkalmasság és iskolakészültség pedagógiai kérdései. Az iskolaérettség törvényi kritériumai. Az iskolaalkalmasság eltérő értelmezései. Az intézményi kapcsolatok.

A kurzus során a hallgatók a neveléstudomány egy speciális életkorra vonatkozó kutatási eredményeit ismerik meg, mely rávilágít a széleskörű szakmai együttműködés szükségességére és az egyéni felelősségvállalásra. Így a tanulás sajátosságainak ismerete alapján képesek lesznek az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megfelelő képzési feltételek megteremtésére, valamint egyéni tanulási utak megtervezésének segítésére.

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

- Tisztában van a neveléstudomány és határtudományai legújabb kutatási eredményeivel, a releváns pedagógiai innovációkkal, ezeket kritikusan elemzi, értelmezi

b) képességei

- A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megfelelő képzési feltételek megteremtésére, valamint egyéni tanulási utak megtervezésének segítésére.

c) attitűdje

- Törekszik a széleskörű szakmai együttműködésre, a problémahelyzetekre nyitott és megfontolt, képes azok professzionális megítélésére.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget vállal munkatársai, szakmai közössége fejlődésének támogatásáért, a neveléstudomány elismertsége növeléséért, fejlődéséért, fejlesztéséért.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE:

- Aktív részvétel a konzultációkon (10 órából a hiányzás maximum 3)
- Írásbeli feladat: a tematika témái közül **egy választott terület** bemutatása és elemzése (maximum 8000 karakter)

A jegy megszerzése a kollokvium belépője.

A KOLLOKVIUM KÖVETELMÉNYE:

A tematika egy másik, a **vizsgán húzott tételének szóbeli** kifejtése 10 percben memoriter, majd PPT bemutatásával.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

- 1) A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja. (2017)
- 2) 363/2012. (XII. 17.) számú kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.
- 3) Bárdi Árpád – Gombos Norbert – Tóth Etelka (szerk., 2018): *Kisgyermeknevelés a XXI. században*, Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest ISBN: 9789634144755
- 4) Józsa, Krisztián - Csima, Melinda - Nyitrai, Ágnes - Podráczky, Judit (2019): A korai fejlettségi mutatók szerepe az iskolai sikerességben. In: Juhász, Erika; Endrődy, Orsolya (szerk.) *Oktatás-Gazdaság-Társadalom*. Debreceni Egyetem, Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesülete (HERA), Budapest-Debrecen. 848-860. o.
- 5) Hegedűs Szilvia: A proszociális viselkedés fejlődése és fejlesztése kisgyermekkorban. *Magyar Pedagógia*, 2016/2, 197-218. o.

Ajánlott irodalom

- 1) Körmöci Katalin (szerk., 2015): *Óvodapedagógiai kislexikon*, Flaccus Kiadó, Budapest ISBN: 978-615-5278-17-4
- 2) Vargáné Nagy Anikó (szerk., 2018): *Családi nevelés 3*. Didakt Kft., Debrecen ISBN: 978-615-5212-44-4
- 3) Pálfi Sándor – Vargáné Nagy Anikó (szerk., 2017): *Kora gyermekkori nevelés szakmai megújításának útjai, lehetőségei I*. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen ISBN: 978-963-318-600-8

PK NTN4002/PK NTL4002			JÁTÉKPEDAGÓGIA		
			Tárgyfelvételi előfeltétel	Vizsgajelentkezési előfeltétel:	
			-	-	
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Követelmény:
2.	N:30 L:10	2	4	szeminárium	évközi beszámoló

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A tantárgy célja a játékpedagógia elméleti és gyakorlati kérdéseinek elemző jellegű (a pedagógiai gyakorlat fejlesztésére irányuló) áttekintése, a játékpedagógia szerepének megismerése a neveléstudomány endszerében.

A kurzus során a játékpedagógiai innovációkat és kutatási eredményeket megismerve erősödik a hallgatókban az életkori sajátosságokat figyelembe vevő tanulási környezet kialakításának képessége. Ezáltal nyitottá válnak a problémahelyzetek felismerésére. A tudományterületi kapcsolódások eredményeként széleskörű szakmai együttműködések iránti törekvésük felelősségvállalással egyetemben erősödik.

A témaköröket a korábbi tanulmányok felelevenítésével, a – lehetőség szerinti egységes – elméletek alapján ismételjük és aktualizáljuk!

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

- 1) A játék fogalma és értelmezése, a játék történeti megközelítése, megjelenési formái. Játékelméletek. A kisgyermekek játéka jellemzői.
- 2) A gyermeki játék fejlődése, a játék szerepe a gyermek komplex tevékenységi rendszerében. A játék fontossága a személyiség korai fejlődésében.
- 3) A játékok osztályozása, a játékfajták szerepének összevetése (gyakorlójáték, utánzójáték, konstruáló játék, szerepjáték, szabályjáték). A népi játék fogalma, szerepe a pedagógiai gyakorlatban.
- 4) A játék objektív és szubjektív feltételei, a játék helye, ideje, eszközei.
- 5) A játék szervezésének legfontosabb jellemzői.
- 6) A játék, mint a kora gyermekkor fejlesztésének eszköze.
- 7) A gyermek megismerésének lehetőségei a játékban: a gyermek játéktevékenységének megfigyelése, jegyzőkönyvezése, a tapasztaltak értelmezése.
- 8) A játékeszközök szerepe a készségfejlesztésben, a játékeszközök tanulmányozása.
- 9) A fejlesztő játékok.
- 10) Játékpedagógiai kutatások formái, tartalma, megvalósításának lehetőségei. A játékpedagógiai kutatások sajátos kutatómódszertani kérdései.

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

- Tisztában van a neveléstudomány és határtudományai legújabb kutatási eredményeivel a játék vonatkozásában, a releváns pedagógiai innovációkkal, ezeket kritikusan elemzi, értelmezi.

b) képességei

- A játékban tanulás és a játékos tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megfelelő képzési feltételek megteremtésére, valamint egyéni tanulási utak megtervezésének segítésére.

c) attitűdje

- Törekszik a széleskörű szakmai együttműködésre, a problémahelyzetekre nyitott és megfontolt, képes azok professzionális megítélésére, különös tekintettel a “csak játszanak” szemlélet változtatására.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget vállal munkatársai, szakmai közössége fejlődésének támogatásáért, a neveléstudomány elismertsége növeléséért, fejlődéséért, fejlesztéséért a játék jelentőségének bemutatásakor.

ÉVKÖZI BESZÁMOLÓ KÖVETELMÉNYEI:

- Játépedagógiai kutatás bemutatása az első alkalommal megbeszélte témakörökből.
- Kutatásmódszertani lehetőségek alkalmazása a játépedagógia széleskörű megismerésében.
- Játék készítése, használata, tervezése és szervezése.

SZAKIRODALOM:**Kötelező irodalom**

- 1) B. Méhes Vera (2018): *Az óvónő és az óvodai játék*, Móra Könyvkiadó, Budapest ISBN: 978-963-415-925-4
- 2) Kádár Annamária – Bodoni Ágnes (2010): *Az óvodás- és kisiskoláskor játékei elméleti és módszertani megközelítésben*, Ábel Kiadó, Kolozsvár ISBN: 978-973-114-117-6
- 3) Golyán Szilvia – Szarka Júlia (2016): *Óvodai tevékenységi formák (foglalkozások) tervezete*, Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar, Budapest (http://tamop2014.tok.elte.hu/dok/szakmai_anyagok/oravazlatok_tematervek_foglalkozasok/ovodai_tevékenységi_formak_tervezete.pdf) (letöltés ideje: 2020.09.30.)

Ajánlott irodalom

- 1) Korintus Mihályné – Nyitrai Ágnes – Rózsa Judit (2003): *Játék a bölcsődében*, Módszertani levél, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest ISBN: 963-210-659-8
- 2) Tészabó Júlia (2011): *Játék – pedagógia, gyermek – kultúra*, Gondolat Kiadói Kör, Budapest ISBN: 978-963-693-330-2
- 3) Maszler Irén (2002): *Játépedagógia*, Comenius Bt., Pécs ISBN: 978-963-8671-19-6
- 4) Pálfi Sándor és Körmöczi Katalin játépedagógiai tanulmányai

PK NTN4003/PK NTL4003			ISKOLAPEDAGÓGIA		
			Tárgyfelvételi előfeltétel -		Vizsgajelentkezési előfeltétel: aláírás
Ajánlott félév: 1.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 4	Óra típusa: előadás	Követelmény: kollokvium

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A tantárgy célja a hallgatók korszerű pedagógiai szemléletmódjának, a hazai köznevelési rendszerben való tájékozottságának megalapozása, az iskolarendszer átfogó áttekintésén, funkcióinak megismerésén, valamint intézményeinek bemutatásán keresztül. A tantárgy e célját elsősorban a korszerű szakirodalom és a legfrissebb kutatási eredmények megismerésén, valamint azok reflektív jellegű elemzésén keresztül valósítja meg. A kurzus az iskolarendszer bemutatásán keresztül erősíti a hallgatók szakmapolitikai és oktatási rendszerre vonatkozó ismereteit. Képessé válnak szakmájukat meghatározó dokumentumok véleményezésére, értékelésére, illetve az intézmény szervezeti működésének kritikai elemzésére. A speciális csoportok igényeinek ismertetése hozzájárul ahhoz, hogy a sajátosságait figyelembe vevő képzési feltételekre tegyen javaslatot és egyéni tanulási utakat tervezzen. Ennek során törekszik a széleskörű szakmai együttműködésre és a felelősségteljes magatartásra munkatársaival szemben is.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

- 1) Az iskola szerepe a professzionális nevelés rendszerében. A hazai iskolarendszer felépítése, szakaszai, intézményei. Az iskola funkciói, feladatai. Az iskola szocializációs szerepe.
- 2) A modern iskolarendszer kialakulásának történeti vonatkozásai. A tankötelezettség kialakulása, története, jelenlegi szabályozási keretei.
- 3) Az iskolarendszer működését meghatározó törvényi szabályozás: a köznevelési törvény felépítése, tartalma. Jogok és kötelezettségek a köznevelési rendszerben.
- 4) Az iskolarendszer működését meghatározó tartalmi szabályozás: a Nemzeti alaptanterv, a kerettantervek és a helyi pedagógiai programok.
- 5) Az iskolarendszer gazdasági szabályozása. Az intézmények fenntartása, finanszírozása, pénzügyi támogatása.
- 6) Az iskola belső világa, szervezeti struktúrája. Az iskola belső és külső kapcsolati rendszere, együttműködés az intézményen belül és kívül. A család és az iskola kapcsolata.
- 7) A különleges pedagógiai bánásmódot igénylő gyermekek iskolai nevelésének sajátosságai. Az integráció és inkluzív nevelés iskolai lehetőségei. Az esélyegyenlőség biztosítása, a nemzeti, etnikai sajátosságok figyelembevétele az iskolai nevelés folyamatában. Az inter- és multikulturális nevelés.
- 8) Kommunikáció az iskolában, a hatékony pedagógusi kommunikáció. A rejtett tantervi hatásrendszer az iskolai nevelés folyamatában. Az iskolai konfliktusok, a konfliktuskezelés módjai. Mentálhigiéne az iskolában.
- 9) A hazai iskolarendszer hatékonyságának kérdései (kompetenciamérések és PISA vizsgálat). Szelektivitás és komprehenzivitás az iskolarendszerben. Alternativitás a hazai köznevelési intézményi struktúrában.
- 10) A pedagógustársadalom heterogenitása, a különböző pedagógus státuszok megjelenése az iskolában. A pedagóguspálya jelenlegi helyzete, társadalmi elismertsége. A pedagógusok előmeneteli rendszere, az életpályamodell szerepe a köznevelési rendszerben, a pedagógus portfólió.
- 11) A köznevelési rendszer más alrendszerei. A pedagógiai szakszolgálatok és szakmai szolgálatok. A kutató-fejlesztő alrendszer szerepe az iskolarendszert érintő innovációkban.
- 12) Iskola- és oktatáskutatások formái, típusai, módozatai. Aktuális kutatási eredmények elemző bemutatása, megvitatása.

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

- Tisztában van a neveléstudomány és határtudományai legújabb kutatási eredményeivel, a releváns pedagógiai innovációkkal, ezeket kritikusan elemzi, értelmezi.
- Átlátja a szakmapolitikai fejlesztési irányokat, ismeri az oktatási rendszerek fejlesztésének európai és világtendenciáit szakterülete és a hozzá kapcsolódó egyéb ágazati ellátó rendszerek működésének szabályozását és összefüggéseit.
- Ismeri a tevékenységét meghatározó jogi és szakmai dokumentumok strukturális és tartalmi követelményeit. Tájékozott szakmájához kapcsolódó kompetenciákról, s egy munkavállalóval szembeni elvárások lehetőségeiről.

b) képességei

- A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megfelelő képzési feltételek megteremtésére, valamint egyéni tanulási utak megtervezésének segítségére.
- Képes szakmáját meghatározó dokumentumokat véleményezni, értékelni, intézményi szintű dokumentumokat összeállítani. A lehetőségek és korlátok figyelembevételével képes az intézmény szervezeti működésének kritikai elemzésére.
- Képes összehasonlítani a kutatási eredményeket a pedagógiai gyakorlattal.
- Képes gyakorlati implementációs javaslatokat megfogalmazni.
- Pedagógiai szakmai tudását felhasználva, az adott munkahelye elvárásait figyelembe véve képes munkavállalói jogait érvényesíteni.

c) attitűdje

- Szakmai identitásában fontosnak tartja a társadalomtudományi nézőpontot, nyitott a neveléstudomány interdiszciplináris megközelítésére.
- Törekszik a széleskörű szakmai együttműködésre, a problémahelyzetekre nyitott és megfontolt, képes azok professzionális megítélésére.
- Szakmailag megalapozott kritikai szemlélettel rendelkezik, és elkötelezett az érték- és tudásalapú szakmai elemzések iránt.
- Értékelő, értelmező reflektivitással közelít a gyakorlat és elmélet kapcsolatához. Megalapozott szakmai kritikát fogalmaz meg, saját véleményét meggyőzően és szabatosan fejt ki, szakmai vitákban érvelni tud.
- Elkötelezett a folyamatos szakmai fejlődés terén, törekszik a szakmáját, szakterületét érintő kérdések folyamatos követésére, ezért különösen nyitott az új szakmai eredmények megismerésére, munkájában való hasznosítására és azok értékelésére.
- Motivált, kezdeményező innovatív fejlesztésekben, kezdeményező szerepet vállal munkahelyi szervezetében.

d) autonómiája és felelőssége

- Kezdeményező szerepet vállal a jelenségek megértésében, a felelős gondolkodásra ösztönzésben, saját tevékenységeiben, döntéseiben a tudományos-szakmai szempontokat juttatja érvényre.
- Felelősen kezdeményez és vezet innovációs folyamatokat.
- Felelősséget vállal munkatársai, szakmai közössége fejlődésének támogatásáért, a neveléstudomány elismertsége növeléséért, fejlődéséért, fejlesztéséért.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE

A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése, az aláírás megszerzésének feltétele az órákon történő aktív részvétel, valamint egyéni forrásfeldolgozás.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

1) 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200110.kor>

2) A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (2011)

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100190.tv>

3) Cs. Nagy Gábor – Márkus Edina – Pecsénye Éva – Szűcs Edit – Schmidt Anna (2015): A

nevelési-oktatási intézmények hatékonysága, az integráció kérdései, Debreceni Egyetem Tanárképzési Központ, Debrecen ISBN: 978-963-473-858-9

4) Szivák Judit (2014): *Reflektív elméletek, reflektív gyakorlatok*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. ISBN: 978-963-284-482-4

<http://www.eltereader.hu/media/2016/05/Szivak- READER.pdf>

Ajánlott irodalom

1) 4. A 326/2013. (VIII. 30.) számú kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről (2013)

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300326.kor>

2) Falus Iván – Kimmel Magdolna (2009): *A portfólió*, Gondolat – ELTE PPK Neveléstudományi Intézet, Budapest ISBN: 978-963-693-120-9

3) Falus Iván (2007): *A tanárrá válás folyamata*, Gondolat Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-9610-97-2

PK NTN4004/PK NTL4004			KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYEK SZOCIALIZÁCIÓS SZEREPE		
			Tárgyfelvételi előfeltétel -		Vizsgajelentkezési előfeltétel: aláírás
Ajánlott félév: 2.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 3	Óra típusa: előadás	Követelmény: kollokvium
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA					
<p>A tantárgy elsajátításának alapvető célja, hogy a hallgatók megismerjék a nevelésszociológiai jelenségek társadalmi, oktatási vonatkozásait, a köznevelési intézményekben zajló szocializációs folyamatok sajátosságait, jellemzőit, törvényszerűségeit. A tárgy fontos feladata, hogy az intézményes nevelés-oktatás társadalmi determinánsainak megismerése által a hallgatók felkészüljenek a köznevelési intézményekben, valamint az iskolán kívüli nevelés területein megjelenő különféle pedagógiai helyzetek szociológiai szempontú diagnosztizálásra, értelmezésére és elemzésére. A tantárgy keretében a hallgatók megismerik a legfontosabb társadalmi jelenségek és problémák a köznevelési rendszert érintő vonatkozásait (társadalmi egyenlőtlenségek, lakókörnyezet, műveltség, iskolai végzettség, vallásosság hatásai, etnikai hovatartozás), valamint az ezzel kapcsolatos legfontosabb kutatási eredményeket. A rendszerszemléletű megközelítés révén képesek lesznek a köznevelési intézményben megjelenő szociológiai jellegű problémák felismerésére, értelmezésére, vizsgálatára, valamint a megoldási lehetőségek kidolgozására.</p>					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:					
<p>1) A nevelésszociológia helye, szerepe a neveléstudomány rendszerében. A szocializáció és a nevelés fogalma, kapcsolata. A szocializáció és a kultúra viszonya, a kultúra tartalma. A szocializáció és a műveltség viszonya.</p> <p>2) A szocializáció és a személyiség összefüggései. Az énkép és az identifikáció szerepe a szocializációban. A szocializáció mechanizmusa, az interakció és a kommunikáció szerepe a szocializációban. A társadalmi pozíció és szerep, szereptanulás és attitűd.</p> <p>3) A szocializáció szinterei: az elsődleges és a szervezett szocializáció hatásmechanizmusai, eltérései. A szociális és a szervezett tanulás sajátosságai.</p> <p>4) Az intézményes szocializáció jellemzői. A köznevelési rendszer, mint az intézményes szocializáció szintere. A köznevelési rendszer struktúrája, intézményei.</p> <p>5) A köznevelési rendszer és a társadalom kölcsönhatásai. Az alapvető társadalmi jelenségek köznevelési vonatkozásai, azok megjelenései a nevelési intézményben.</p> <p>6) Az óvoda szerepe a köznevelési rendszerben. Az óvodai szocializáció sajátosságai, az óvoda szerepe az esélyegyenlőség biztosításában. Az óvoda és a társadalom kölcsönhatásai.</p> <p>7) Az iskola helye a köznevelési rendszerben, az alapfokú és középfokú iskolák rendszere, feladatai. Az iskola és a társadalom kölcsönhatásai, az iskolarendszer szelektivitása.</p> <p>8) A köznevelési intézmény, mint szervezet. A köznevelés alapvető társadalmi funkciói. A köznevelési intézmény belső struktúrája. Pedagógusi és tanulói pozíciók és szerepek az óvodában és az iskolában.</p> <p>9) A szülők szerepe a köznevelési intézményben. A pedagógus és a szülők kapcsolata, konfliktusai. Szülői szervezetek az óvodában és az iskolában. Az iskolaszék.</p> <p>10) A szakmai szocializáció fogalma, tartalma, szerepe a köznevelés rendszerében. A szakmai szocializáció mechanizmusai, szakaszai. A pedagóguspálya sajátosságai a szakmai szocializáció szempontjából.</p> <p>11) A társadalmi mobilitás fogalma, formái, típusai. A köznevelési rendszer funkciója a társadalmi mobilitás biztosítása (illetve a társadalmi rétegződés konzerválása) szempontjából. A köznevelési intézmény szerepe az intergenerációs mobilitás megalósulásában.</p> <p>12) A köznevelési rendszer hatékonysága és a szocializációs funkciói közti összefüggések. Az iskolai lemorzsolódás megjelenése, hatása, következményei. A témával kapcsolatos hazai és nemzetközi kutatási eredmények megismerése, megvitatása.</p>					
ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:					
a) tudása					

- Átfogóan ismeri a neveléstudomány és a hozzá kapcsolódó társ- és határtudományok legfontosabb hazai és nemzetközi elméleteit, összefüggéseit és probléma megoldási módszereit.
- Tisztában van a neveléstudomány és határtudományai legújabb kutatási eredményeivel, a releváns pedagógiai innovációkkal, ezeket kritikusan elemzi, értelmezi.
- Átlátja a szakmapolitikai fejlesztési irányokat, ismeri az oktatási rendszerek fejlesztésének európai és világtendenciáit szakterülete és a hozzá kapcsolódó egyéb ágazati ellátó rendszerek működésének szabályozását és összefüggéseit.

b) képességei

- A neveléstudomány és társdiszciplínák köréből származó információk gyűjtésében, hazai és nemzetközi adatbázisok kezelésében releváns nézőpontok szerint képes választani, ezeket feladataiban felhasználni, önállóan alkalmazni.
- Alkalmazza az interdiszciplináris modelleket, képes egy adott probléma több szempontú elemzésére, ami a reális helyzetértelmezést és a konkrét szituációkban történő hatékony alternatív megoldásokat is lehetővé teszi.
- Képes összehasonlítani a kutatási eredményeket a pedagógiai gyakorlattal.
- Képes gyakorlati implementációs javaslatokat megfogalmazni.
- A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megfelelő képzési feltételek megteremtésére, valamint egyéni tanulási utak megtervezésének segítésére.
- Képes értelmezni a szaktudományos vitákat, össze tudja hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait, képes azokat interpretálni.
- A lehetőségek és korlátok figyelembevételével képes az intézmény szervezeti működésének kritikai elemzésére.

c) attitűdje

- Szakmai identitásában fontosnak tartja a társadalomtudományi nézőpontot, nyitott a neveléstudomány interdiszciplináris megközelítésére.
- Folyamatosan átértékeli saját viszonyulásait a társadalmi és kulturális különbségekhez, a kisebbségek helyzete iránti érzékenység és az emberi jogok tisztelete jellemzi.
- Fontosnak tartja szakmai munkájában a társadalmi egyenlőtlenségekből fakadó problémák figyelembevételét, és magáévá teszi a méltányosság szemléletét.
- Törekszik a széleskörű szakmai együttműködésre, a problémahelyzetekre nyitott és megfontolt, képes azok professzionális megítélésére.
- Elkötelezett a folyamatos szakmai fejlődés terén, törekszik a szakmáját, szakterületét érintő kérdések folyamatos követésére, ezért különösen nyitott az új szakmai eredmények megismerésére, munkájában való hasznosítására és azok értékelésére.

d) autonómiája és felelőssége

- Kezdeményező szerepet vállal a jelenségek megértésében, a felelős gondolkodásra ösztönzésben, saját tevékenységeiben, döntéseiben a tudományos-szakmai szempontokat juttatja érvényre.
- Felelősen kezdeményez és vezet innovációs folyamatokat.
- Felelősséget vállal munkatársai, szakmai közössége fejlődésének támogatásáért, a neveléstudomány elismertsége növeléséért, fejlődéséért, fejlesztéséért.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE

A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése, az aláírás megszerzésének feltétele az órákon és a projektjellegű feladatokban történő rendszeres és aktív részvétel, valamint egy választott forrásanyag önálló feldolgozása.

SZAKIRODALOM:

1. Andorka Rudolf (2006): *Bevezetés a szociológiába*, Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 9789633898482
https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevetesz_a_szociologiaba/index.html
2. Fehérvári Anikó (2014): *A szakmai képzés és társadalmi átalakulás*, Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest ISBN: 978-963-287-070-0
3. Varga Aranka (szerk., 2015): *A nevelésszociológia alapjai*, Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara, Pécs ISBN: 978-963-642-805-1
https://epale.ec.europa.eu/sites/default/files/a_nevelesszociologia_alapjai_konyv.pdf
4. Kozma Tamás (2011): *Bevezetés a nevelésszociológiába*, Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Budapest ISBN: 963-19-5512-5
https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_519_J11_1185_2/ch04s03.html

Ajánlott irodalom

1. Balla Gábor Tamás, Nagy Márta (2012): *A pedagógia társadalomtudományi kérdései*, SZIE GTK Tanárképző Intézet, Gödöllő ISBN: 978-963-269-277-7
2. Csapó Benő (2015): *A magyar közoktatás problémái az adatok tükrében*, in: *Iskolakultúra*, 25. évf., 7-8. sz. 4-17.
https://epa.oszk.hu/00000/00011/00196/pdf/EPA00011_iskolakultura_2015_07-08_02.pdf
3. Meleg Csilla (szerk., 2003): *Iskola és társadalom*, Dialóg Campus, Pécs ISBN: 963-9542-04-0
4. Pusztai Gabriella (2020): *A vallásosság nevelésszociológiája: Kutatások vallásos nevelésről és egyházi oktatásról*. Gondolat Kiadó, Budapest. ISBN: 9789636938000

PK NTN4005/PK NTL4005			FELNŐTTKÉPZÉS ÉS FELSŐOKTATÁS		
			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel:
			-		-
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Követelmény:
3.	N:30 L:10	2	4	szeminárium	évközi beszámoló
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA					
<p>A tantárgy célja, hogy a hallgatók átfogó ismereteket kapjanak a felnőttképzés és a felsőoktatás élethosszig tartó tanulás koncepciójában betöltött szerepéről. A hallgatók megismerik a felnőttoktatás és a felsőoktatás európai és hazai keretrendszerét, illetve a két területen alkalmazott fogalmak értelmezési sajátosságait. A tantárgy további célja, hogy a hallgatók ne csak a rendszereket és az azok mögötti dokumentumokat ismerjék, hanem azok szakmapolitikai háttérét is. A tantárgy foglalkozik a felsőoktatás és a felnőttoktatás célközönségének motivációjával, lehetőségeivel. A tantárgy teljesítésével a hallgatók megismerik továbbá a tanulás szerepét és helyét a felnőttek életvezetésében, illetve a korosztály esetében alkalmazható tanulási formákat.</p>					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:					
<ol style="list-style-type: none"> 1) Az élethosszig tartó tanulás koncepciója, társadalmi és gazdasági háttere 2) Az Európai Felsőoktatási Térség 3) Erasmus+ program 4) Felnőttoktatás és felsőoktatás képzési modelljei 5) A felsőoktatás szerepe és helye az élethosszig tartó tanulásban 6) A felnőttképzés európai uniós és magyarországi alapidokumentumai 7) A felnőttoktatás és a felsőoktatás célközönségének életkori tanulási sajátosságai 8) A felnőttoktatás didaktikája, a felnőtt tanuló értékelésének sajátosságai. 9) A felsőoktatás didaktikája, a felsőoktatás céljai, feladatai, módszerei és eszközei, kiemelt módszertani eljárások a felsőoktatásban. 10) A formális, a non-formális és az informális tanulás funkciója a felnőtt életvezetésben, a tanulási formák kapcsolata a hagyományos oktatással és az atipikus szervezeti keretekkel, a távoktatás, az e-learning és a blended learning. 					
ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:					
a) tudása					
<ul style="list-style-type: none"> • Mély ismeretekkel rendelkezik a tanulásra vonatkozó tudományos elméletekben, ismeri a tanulás stratégiáit, módszereit, a tanulás és tanítás, nevelés támogatásának eljárásait, érti a tanulás különböző tereinek és környezeteinek szerepét az élethosszig tartó és az élet és kultúra minden területére kiterjedő tanulásban. • Átlátja a szakmapolitikai fejlesztési irányokat, ismeri az oktatási rendszerek fejlesztésének európai és világtendenciáit szakterülete és a hozzá kapcsolódó egyéb ágazati ellátó rendszerek működésének szabályozását és összefüggéseit. 					
b) képességei					
<ul style="list-style-type: none"> • A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megfelelő képzési feltételek megteremtésére, valamint egyéni tanulási utak megtervezésének segítésére. 					
c) attitűdje					
<ul style="list-style-type: none"> • Törekszik a széleskörű szakmai együttműködésre, a problémahelyzetekre nyitott és megfontolt, képes azok professzionális megítélésére. • Tudatos önfejlesztés révén felelős önálló munkavégzésre képes, mely során a személyes és szakmai céljait össze tudja egyeztetni. 					
d) autonómiája és felelőssége					
<ul style="list-style-type: none"> • Felelősséget vállal munkatársai, szakmai közössége fejlődésének támogatásáért, a neveléstudomány elismertsége növeléséért, fejlődéséért, fejlesztéséért. • Felelősen kezdeményez és vezet innovációs folyamatokat. 					
ÉVKÖZI BESZÁMOLÓ KÖVETELMÉNYEI:					

A hallgatóknak a félév során 5-10 oldalas beszámolót kell készítenie és a kurzus online felületén benyújtani. A beszámoló készítésének célja, hogy a hallgatók képessé váljanak a képzési igények felmérésére és megítélésére, azokkal kapcsolatban építő jellegű javaslatokat tudjanak kialakítani, képessé váljanak az adott képzési szükségletek felismerésére, megfogalmazására és közvetítésére, a felnőttképzési és felsőoktatási igények gyakorlati interpretációjára.

A hallgatóknak önművelődési interjúkat kell készíteniük, amiben bemutatják továbbtanulási és pályaválasztási motivációjukat, eddigi szakmai életútjukat külön kitérve arra, hogy a neveléstudomány mesterképzési szakkal szemben milyen szakmai elvárásokat támasztanak és jelenlegi tanulmányaik hogyan illeszkednek szakmai előmenetelükbe, a képzést pedig el kell helyezniük az élethosszig tartó tanulás rendszerében. A beszámolóban be kell mutatni, hogy szakmai motivációjuknak mik az egyéni aspektusai és a képzés során megszerezhető egyes tudáselemeket hogyan tudják későbbi karrierjük során hasznosítani. A beszámolóhoz csatolni kell a hallgatói szakmai életrajzát.

A feladat értékelésének szempontjai:

- a feladat leírásában szereplő elemek megjelenése,
- az egyes részelemek értelmező összekapcsolása,
- kritikai szemlélet megjelenése,
- a szituáció értelmezése,
- az ajánlások szituációhoz kötése,
- az ajánlások szakmai indokoltsága.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

- 1) A TANÁCS AJÁNLÁSA az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról (EGT-vonatkozású szöveg) (2018. május 22.) (2018/C 189/01)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN)
- 2) European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, *Key competences for lifelong learning*, Publications Office, 2019
[https://op.europa.eu/o/opportal-service/download-handler?identifier=297a33c8-a1f3-11e9-9d01-01aa75ed71a1&format=pdf&language=en&productionSystem=cellar&part=](https://op.europa.eu/o/opportal-service/download-handler?identifier=297a33c8-a1f3-11e9-9d01-01aa75ed71a1&format=pdf&language=en&productionSystem=cellar&part=01aa75ed71a1)
- 3) Nagy Márta (2011): *Speciális andragógia*. Szent István Egyetem, Gödöllő.
- 4) Tolnai Ágnes: *A mobilitási programok szerepe az európai munkaerőpiaci kínálat fejlesztésében*. Danubius Noster, 2021/1-2. 215-238. oldal
https://ejf.hu/sites/default/files/inline-files/Danubius_Noster_2021_1_2.pdf
- 5) Szelei, Antónia - Malatyinszki, Szilárd: A felnőttképzés értékei napjainkban. In: Árpási, Zoltán; Gurzó, Imre (szerk.) *Felelős turizmus : nemzetközi tudományos konferencia. Alapítvány a Felsőfokú Közgazdasági Képzésért Békés Megyében, Békéscsaba, 2017.* 103-111. oldal
https://www.researchgate.net/profile/Malatyinszki-Szilard/publication/339508557_A_felnottkepzes_ertekei_napjainkban/links/5e567e36299bf1bdb83b9199/A-felnottkepzes-ertekei-napjainkban.pdf
- 6) Feketéné Szakos Éva: *Az élményorientált, innovatív felnőttkori tanulás támogatása*. Opus Educatio, 9. évf. 1. szám 40-47. oldal
<http://opuseteducatio.hu/index.php/opusHU/article/view/487/880>

Ajánlott irodalom

- 1) Kraiciné Szokoly Mária (2014): *Felnőttképzési módszertár*, Új Mandátum Kiadó, Budapest ISBN: 963-9494-68-2
- 2) Szontagh Pál (2019): *A pedagógusképzés mint értelmiségképzés: Műveltségi kurzusok a Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Karán*, In: Furkó Péter – Szathmári Éva (szerk.): *Népszerű tudomány, tudománynépszerűsítés: A Károli Gáspár Református Egyetem 2019-es évkönyve*, Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest, 247–256.1) Kraiciné Szokoly Mária (2014): *Felnőttképzési módszertár*, Új Mandátum Kiadó, Budapest ISBN: 963-9494-68-2
- 3) Szontagh Pál – Tolnai Ágnes: *A pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzés fejlesztése a kombinált képzésszervezés eszközeivel*. Új Pedagógiai Szemle 71. évfolyam / 7-8. pp. 50-

62. , 13 p. (2021)

<https://upszonline.hu/index.php?article=710708009>

PK NTN4006/PK NTL4006			INKLUZÍV PEDAGÓGIA		
			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel:
			-		-
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Követelmény:
4.	N:30 L:10	2	4	szeminárium	évközi beszámoló

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A tantárgy célja, hogy a hallgatók befogadó, inkluzív pedagógiai magatartást sajátítsanak el. Legyenek érzékenyek az esély, a speciális szükséglet és a fogyatékossgal élés problematikájára, toleranciával forduljanak a kevesebb eséllyel rendelkező társadalmi csoportok és konkrét személyek iránt. Legyenek tisztában a pedagógiai tevékenység esélynövelő vagy esélycsökkentő tényezőivel. Legyenek képesek elemezni azokat a társadalmi, kulturális, valamint pszichológiai tényezőket, amelyek esélycsökkentő, kirekesztő hatásúak a gyermekek és fiatalok életében. Ismerjék meg az inkluzív pedagógia megvalósításának konkrét lépéseit. Legyenek képesek a tanulók az inkluzivitás szerint tervezni a pedagógiai munkát, és együttműködni a fejlesztés érdekében a szakma, illetve a társadalom többi szereplőjével. Ismerjék és helyesen használják a gyógypedagógia fogalmait, ügyeljenek arra, hogy fogalomhasználatukkal ne váltsanak ki stigmatizációt.

A kurzus teljesítésével a hallgatók megismerik a terület kutatási eredményeit, s azokat a gyakorlati feladatokon keresztül megtanulják alkalmazni. Ennek köszönhetően a tanulás sajátosságainak ismerete alapján képesek lesznek az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megfelelő képzési feltételek megteremtésére, valamint egyéni tanulási utak megtervezésének segítésére. Társadalmi érzékenységük szintén erősödik. Széleskörű szakmai együttműködésekre törekvére ösztönzi a kurzus a hallgatókat, mivel a speciális szükséglet és a fogyatékossg esetében kidolgozandó programok, tanulási utak jelentős szakmaközi kapcsolattartást (pl. orvostudomány, jog) feltételez. Ezért elengedhetetlen, hogy a hallgatók kezdeményező szerepet vállaljanak a jelenségek megértésében és felelős gondolkodással közelítsenek munkájukhoz.

A tárgy egyszerre érinti az inkluzivitás társadalmi dimenzióit, a speciális szükséglet, illetve a hátrányos helyzet (kevesebb esély) jelenségeit és az azokra adott pedagógiai válaszokat, miközben a hallgatók nézeteinek feltárását, alakulását segíti.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

1) Alternatív pedagógiák, a gyermekkép változása A társadalmi integráció és az integráló, inkluzív nevelés összefüggései. Az integrált és inkluzív nevelés, mint adaptív pedagógia. Az együttnevelés intézményi keretei.

2) A sajátos nevelési igényű tanulók oktatását meghatározó dokumentumok napjainkban. Az együttnevelés jogszabályi háttere. Az inkluzív intézmények fejlesztése.

Inklúziós index. Szakemberek együttműködése az inkluzív nevelésben.

3) Attitűdformálás: A fogyatékossgához, a sajátos nevelési igényekhez és az együttneveléshez, a befogadáshoz való viszonyok feltárása – pozitív és negatív sajátélmények, pozitív és negatív szituációk bemutatása ebben a témakörben multimédiás segédlettel.

Az attitűd és viselkedés. Sztereotípiák, előítéletek.

4) Pozitív érzelmek kiváltása, előidézése a különleges gondoskodást igénylőkről - sajátos élethelyzetek. Pozitív érzelmek kiváltása, előidézése a különleges gondoskodást igénylőkről - ábrázolásuk a művészetekben. Pozitív érzelmek kiváltása, előidézése a különleges gondoskodást igénylőkről - a fogyatékos személyek művészi alkotásai, sportsikereik. neveléstörténeti példák az inklúzióra: összevont iskolák, elfogadó iskolák, híres történelmi személyiségek, akik ma integrálnak számítanának, de spontán inklúzióban vettek részt.

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

Alapvető ismeretei vannak a fogyatékos személyek fejlődési sajátosságainak és tanulási folyamatainak törvényszerűségeiről,

jellemzőiről. Tisztában van a fogyatékos személyek (gyógy) pedagógiájának nevelési, oktatási,

fejlesztési, rehabilitációs céljaival, tartalmaival, a folyamatok összefüggéseivel. - Tisztában van a fogyatékos emberekkel foglalkozó intézményrendszer és szolgáltatások működési elveivel és gyakorlatával, a szolgáltatásokkal kapcsolatos jogszabályi, finanszírozási háttérrel, ismeri továbbá a fogyatékos emberekkel kapcsolatos nemzetközi irányelveket és az alapvető emberi jogokat. - Átfogó ismeretekkel rendelkezik az általános pedagógia, nevelés- és oktatáselmélet, andragógia, alternatív- és reformpedagógiai koncepciók, pedagógiai projektek területéről és azok gyógypedagógiai adaptációs lehetőségeiről. Tisztában van a neveléstudomány és határtudományai legújabb kutatási eredményeivel, a releváns pedagógiai innovációkkal, ezeket kritikusan elemzi, értelmezi.

b) képességei

Saját szakterületén belül képes értelmezni a fogyatékosokkal kapcsolatos pedagógiai, pszichológiai, orvosi diagnózisokat, vizsgálati eredményeket. Az oktatási folyamatok tervezésében ötvözi az általános didaktikai, metodikai alapelveket a fogyatékosági típusnak megfelelő, speciális gyógypedagógiai tartalmakkal, alkalmazkodva a fogyatékos személyek életkori, képességbeli, attitűdbeli és szociokulturális sajátosságaihoz is.

Képes a szakmai képzéssel és különösen a saját szakterületével, szakterületeivel kapcsolatos gondolatok, érzések és tények szóban és írásban történő megértésére, kifejezésére és értelmezésére különböző társadalmi, gazdasági és kulturális kontextusokban.

Képes az inklúzió területén alkalmazható művészeti intervenciós módszerek alkalmazására saját kompetencia szintjén. A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megfelelő képzési feltételek megteremtésére, valamint egyéni tanulási utak megtervezésének segítésére.

c) attitűdje

Nyitott az innovatív elképzelések és megoldások megismerésére, törekszik a bizonyítékalapú módszerek alkalmazására. Elkötelezett a fogyatékos személyek fejlődését segítő, pozitívumokra fókuszáló, tanulást, fejlődést támogató értékelés mellett. Tiszteletben tartja saját és mások kompetenciahatárait, a teammunka során határozottan képviseli saját szakmai elveit, tapasztalati tudását, de a hatékony együttműködés érdekében a többi résztvevő törekvéseit is érvényesülni hagyja. módszerről, terápiáról, illetve ezek eredményeiről.

Folyamatosan átértékeli saját viszonyulásait a társadalmi és kulturális különbségekhez, a kisebbségek helyzete iránti érzékenység és az emberi jogok tisztelete jellemzi.

Törekszik a széleskörű szakmai együttműködésre, a problémahelyzetekre nyitott és megfontolt, képes azok professzionális megítélésére.

d) autonómiája és felelőssége

Önállóan és felelősséggel látja el az óvodai nevelés, valamint az általános iskola 1-8. évfolyamán (a tanulásban az inklúzió megszervezését).

Felelősséget vállal az eltérő fejlődésű személy felelősségérzetének, önállóságának, autonómiájának kialakításáért.

A partnerekkel előítélet-mentes, kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszert teremt, szakmai szituációkban szakszerűen, közérthetően és hitelesen kommunikál. Kezdeményező szerepet vállal a jelenségek megértésében, a felelős gondolkodásra ösztönzésben, saját tevékenységeiben, döntéseiben a tudományos-szakmai szempontokat juttatja érvényre.

ÉVKÖZI BESZÁMOLÓ KÖVETELMÉNYEI:

Portfólió készítése és bemutatása: A fogyatékosághoz, a sajátos nevelési igényekhez és az együttneveléshez, a befogadáshoz való viszonyok feltárása – pozitív és negatív sajátélmények, pozitív és negatív szituációk bemutatása ebben a témakörben multimédiás segédlettel.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

1) Papp Gabriella (2013): *Az inkluzív gyógypedagógia didaktikája*

https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2009-0007_inkluziv_gyogypedagogia_didaktikaja_i/TANANYAG/01_2.html

2) Schiffer Csilla – Szekeres Ágota (2013): *Az integratív pedagógia nevelésemélete*

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2009-0007_az_integrativ_pedagogia_nevelesemelete/TANANYAG/02_1.html

3) Zászkaliczky Péter (2013): *A társadalmi és az iskolai integráció feltételrendszere és korlátai.*

Budapest ELTE Eötvös Kiadó

- 4) Sándor Anikó (2018): Az együttgondolkodásból fakadó többlettudás az értelme” Az inkluzív kutatás módszertana egy fogyatékoságtudományi kutatás tapasztalatai tükrében In Gyógypedagógiai Szemle 46. évf. 1. sz. 12-32.
http://epa.oszk.hu/03000/03047/00079/pdf/EPA03047_gyogyped_szemle_2018_1_012-032.pdf
- 5) Kállai Gabriella-Mile Anikó (2020): Sajátos nevelési igények és befogadó nevelés Európban. In Educatio 29 (3) 363–378.

Ajánlott irodalom

- 1) Varga Aranka (szerk.) (2015): Inkluzív pedagógia 1-2. PTE, Pécs. ISBN 9789636429164
- 2) Katona Vanda, Cserti-Szauer Csilla és Sándor ANIKÓ (szerk.) (2019): *Együtt oktatunk kutatunk! Inkluzív megközelítés a felsőoktatásban* ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar
https://www.eltereader.hu/media/2019/11/Katona_Szauer_Egyutt_oktatunk_READER.pdf 2022. 05. 10
- 3) Pukánszky Béla (2001): *A gyermekkor története*. Műszaki Kiadó, Budapest ISBN: 963-16-2782-9
- 4) Perlusz Andrea (2020): Az inkluzív intézményvezetés és az inkluzív nevelés-oktatás összefüggései
https://www.researchgate.net/publication/349651314_Az_inkluziv_intezmenyvezetes_es_az_inkluziv_neveles-oktatas_osszefuggesei 2021. 11. 02
- 5) Papp Gabriella (2012). Az integráció, inklúzió fogalmak tartalmi elemzése gyógypedagógiai megközelítésben nemzetközi és magyar szintéren. *Gyógypedagógiai Szemle*, 4., 295-304.
- 6) Pető Ildikó és Endre Katalin (2008) Az inklúzió és a Warnock Jelentések. *Iskolakultúra*, 5-6., 112-123.

PK NTN4007/PK NTL4007			PEDAGÓGIAI KOMMUNIKÁCIÓ ÉS KONFLIKTUSMEGOLDÁS		
			Tárgyfelvételi előfeltétel -	Vizsgajelentkezési előfeltétel: -	
Ajánlott félév: 4.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 3	Óra típusa: szeminárium	Követelmény: évközi beszámoló

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A tantárgy célja, hogy a hallgatók az iskolai munkában, a pedagógiai folyamat során, a tanórákon és tanórákon kívül felmerülő konfliktusok hatékony, vesztesek nélküli megoldási módjainak, stratégiáinak elsajátítására szert tegyenek. További cél, hogy a saját élményű helyzetek feldolgozásával olyan jártasságokra és készségekre tegyenek szert, amelyek segítségével fejlődnek konfliktus-megoldási képességeik.

A tantárgy legfontosabb témakörei:

- A konfliktusok „természetes világa”, a hozzájuk fűződő személyes viszonyok, érzelmek, beállítódások feltárása, megbeszélése.
- A konfliktusmegoldás általános elemei, a hatékony kommunikáció szerepe a konfliktusmegoldásban.
- Konfliktusmegoldási módszerek, eljárások, stratégiák. A személyes konfliktusmegoldási eljárások feltárása.
- Az empátia, a bizalom szerepe az iskolai konfliktusok megoldásában, gyakorlatok az empátiás és bizalmi helyzet megtapasztalására.
- Saját élményű konfliktusok lehetséges megoldási módjainak feltárása, elemzése.
- A vesztes nélküli konfliktusmegoldás lépéseinek elsajátítása.
- Az erőszakmentes kommunikáció elmélete és gyakorlata.

A kurzus során a hallgatók megismerik a kommunikáció alkalmazásának speciális területét és a modern kommunikáció lehetőségeit. Kommunikációs képességeik fejlődnek és képesek lesznek differenciáltan és adaptívan kommunikálni szakmai közegben, pedagógiai szituációkban, szakmai kommunikációs helyzeteket képesek lesznek irányítani, moderálni az emberi jogok tiszteletben tartása mellett. Megtanulják képviselni a kommunikáció jelentőségét a pedagógiai és szakmai munkában, tudatos önfejlesztés révén pedig felelős önálló munkavégzésre lesznek képesek, illetve megtanulják a saját kommunikációjáért történő felelősségvállalást.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

- 1) A pedagógiai kommunikáció szinterei, eszközei, sajátosságai
- 2) Kommunikációs helyzetek, esetmegbeszélések az intézményben
- 3) Interprofesszionális a nevelés-oktatásban
- 4) A konfliktusok „természetes világa”, a hozzájuk fűződő személyes viszonyok, érzelmek, beállítódások feltárása, megbeszélése.
- 5) A konfliktusmegoldás általános elemei, a hatékony kommunikáció szerepe a konfliktusmegoldásban.
- 6) Konfliktusmegoldási módszerek, eljárások, stratégiák. A személyes konfliktusmegoldási eljárások feltárása.
- 7) Az empátia, a bizalom szerepe az iskolai konfliktusok megoldásában, gyakorlatok az empátiás és bizalmi helyzet megtapasztalására.
- 8) Saját élményű konfliktusok lehetséges megoldási módjainak feltárása, elemzése.
- 9) A vesztes nélküli konfliktusmegoldás lépéseinek elsajátítása.
- 10) Az erőszakmentes kommunikáció elmélete és gyakorlata.

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

- Érti a kommunikáció általános elméleteit, alkalmazásának formáit vertikális és horizontális irányban
- Érti az online kommunikáció fontosságát, ismeri a modern kommunikáció tereit, lehetőségeit.

b) képességei

- Magas szintű szakmai kommunikációra képes szóban és írásban, ehhez alkotó módon alkalmazza a web-es információszerzési technikákat. Képes egy idegen nyelven magas szintű szakmai szövegértelmezésre és alapszintű szakmai kommunikációra.
- Differenciáltan és adaptívan kommunikál szakmai közegben, és pedagógiai szituációkban, szakmai kommunikációs helyzeteket képes irányítani, moderálni.

c) attitűdje

- Folyamatosan átértékeli saját viszonyulásait a társadalmi és kulturális különbségekhez, a kisebbségek helyzete iránti érzékenység és az emberi jogok tisztelete jellemzi.
- Képviselet a kommunikáció jelentőségét a pedagógiai és szakmai munkában, fontosnak tartja az informatikai eszközök adta lehetőségek kihasználását, elkötelezett idegen nyelvi képességeinek folyamatos fejlesztése mellett.

d) autonómiája és felelőssége

- Tudatos önfejlesztés révén felelős önálló munkavégzésre képes, mely során a személyes és szakmai céljait össze tudja egyeztetni.
- Felelősséget vállal saját kommunikációjáért és annak folyamatos fejlesztéséért.

ÉVKÖZI BESZÁMOLÓ KÖVETELMÉNYEI:

esettanulmányok feldolgozása, elemzése.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

- 1) Lovas Zsuzsa - Herczog Mária (2019): *A mediáció, avagy a fájdalommentes konfliktuskezelés*. Wolters Kluwer, Budapest. ISBN 9789632958927
- 2) Siegel, Daniel – Bryson Payne, Tina (2015): *Drámamentes fegyelmezés*, Ursus Libris Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-9718-78-4
- 3) Lukás, Elisabeth (2014): *Spirituális lélektan. Az értelmes élet forrásai*, Új Ember Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-7688-84-3

Ajánlott irodalom

- 1) Rambala Éva (2013): *Az erőszakmentes kommunikáció alapjai*, Kulcslyuk Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-89419-7-8
- 2) Bagdy Emőke – Bishop, Beata – Bőjte Csaba – Rambala Éva (2011): *Hidak egymáshoz. Empátia, kommunikáció, konfliktuskezelés*, Kulcslyuk Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-89026-5-8

Elméleti és történeti kutatások specializáció tantárgyai

PK NTN6001/PK NTL6001			NEVELÉS- ÉS MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET 1.		
			Tárgyfelvételi előfeltétel -	Vizsgajelentkezési előfeltétel: aláírás	
Ajánlott félév: 3.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 4	Óra típusa: előadás	Követelmény: kollokvium

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

Interdiszciplináris megközelítésben a művelődéstörténet részeként értelmezett neveléstörténet megismerésének célja, hogy a nevelést, mint az emberiség történetének valamennyi korszakában jelenlévő és meghatározó tevékenységet, a diakronikus vizsgálati módszer segítségével, az egyetemes és magyar neveléstörténet néhány forrásával alátámasztva kronologikusan bemutassa. A neveléstörténet tanulmányozásának további célja a pedagógiai gondolkodás és a nevelésügy múltjának, mint történeti folyamatnak a megismerése. Ezeken túl a neveléstörténet feladata a jelentősebb pedagógiai gondolkodóknak és rendszereiknek bemutatása, azoknak térben és időben való elhelyezése, a múlt és jelen oktatási és nevelési rendszerei közötti párhuzamok, kapcsolatok és törések feltárása, valamint a neveléstörténeti források, dokumentumok és szemelvényanyagok forráskritikai, filológiai feldolgozása.

A kurzus teljesítésével a hallgatók mély ismeretekkel rendelkeznek a nevelésre és tanulásra vonatkozó tudományos elméletekben. Képesek lesznek az elméleti háttérnek köszönhetően értelmezni a szaktudományos vitákat, össze tudják hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait. Segíti őket a kurzus szakmailag megalapozott kritikai szemlélet kialakításában, és elkötelezetté válnak az érték- és tudásalapú szakmai elemzések iránt. Mindezzel szakmai magabiztosságuk erősödik és reálisan fel tudják mérni saját szakmai lehetőségeiket és hiányosságait.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

1. Az európai nevelésügy ókori gyökerei: az antik görög nevelés és művelődés
2. Az európai nevelésügy ókori gyökerei: az antik latin nevelés és művelődés
3. Az európai nevelésügy ókori gyökerei: zsidó és korai keresztény nevelés és művelődés
4. Az európai nevelésügy a középkorban: klerikus és világi nevelés, az európai egyetem kezdetei
5. A reneszánsz és a humanizmus embereszménye és iskolaügye, a középkori európai egyetemek
6. Reformáció és a katolikus megújulás - Protestáns és katolikus iskoláztatás: Luther, Melanchton, Pázmány Péter és a jezsuita rend iskolaügye
7. Comenius és Apáczai Csere János pedagógiai szintézise

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a a) tudása

- Mély ismeretekkel rendelkezik a tanulásra vonatkozó tudományos elméletekben, ismeri a tanulás stratégiáit, módszereit, a tanulás és tanítás, nevelés támogatásának eljárásait, érti a tanulás különböző tereinek és környezeteinek szerepét az élethosszig tartó és az élet és kultúra minden területére kiterjedő tanulásban.

b) képességei

- Képes értelmezni a szaktudományos vitákat, össze tudja hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait, képes azokat interpretálni.

c) attitűdje

- Szakmailag megalapozott kritikai szemlélettel rendelkezik, és elkötelezett az érték- és tudásalapú szakmai elemzések iránt.

d) autonómiája és felelőssége

- Erősíti saját szakmai magabiztosságát, reálisan méri fel saját szakmai lehetőségeit és hiányosságait.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE:

A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése, az aláírás megszerzésének feltétele az órákon való jelenlét és az aktív órai részvétel.

SZAKIRODALOM:**Kötelező irodalom**

- 1) Pukánszky Béla – Németh András (1999): *Neveléstörténet*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest ISBN: 963-19-0195-5
- 2) Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2006): *Neveléstörténet. Szöveggyűjtemény*, Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 963-389-517-0
- 3) Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2005): *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*, Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 963-379-997-X
- 4) Kéri Katalin (1997): *Mi a neveléstörténet?* Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Intézete, Pécs ISBN: nélküli
- 5) Léderer Emma (2007): *Egyetemes művelődéstörténet*, Holnap Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-3463-20-8

Ajánlott irodalom

- 1) Bódy Zsombor – Ö. Kovács József (2006): *Bevezetés a társadalomtörténetbe*
https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevetesz_a_tarsadalomtortenetbe/ch04s07.html (letöltés ideje: 2020.09.30.)

PK NTN6002/PK NTL6002			NEVELÉS- ÉS MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET 2.		
			Tárgyfelvételi előfeltétel Nevelés- és művelődéstörténet 1. PK NTN6001/ PK NTL6001		Vizsgajelentkezési előfeltétel: aláírás
Ajánlott félév: 4.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 4	Óra típusa: előadás	Követelmény: kollokvium
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA					
<p>Interdiszciplináris megközelítésben a művelődéstörténet részeként értelmezett neveléstörténet megismerésének célja, hogy a nevelést, mint az emberiség történetének valamennyi korszakában jelenlévő és meghatározó tevékenységet, a diakronikus vizsgálati módszer segítségével, az egyetemes és magyar neveléstörténet néhány forrásával alátámasztva kronologikusan bemutassa. A neveléstörténet tanulmányozásának további célja a pedagógiai gondolkodás és a nevelésügy múltjának, mint történeti folyamatnak a megismerése. Ezeken túl a neveléstörténet feladata a jelentősebb pedagógiai gondolkodóknak és rendszereiknek bemutatása, azoknak térben és időben való elhelyezése, a múlt és jelen oktatási és nevelési rendszerei közötti párhuzamok, kapcsolatok és törések feltárása, valamint a neveléstörténeti források, dokumentumok és szemelvényanyagok forráskritikai, filológiai feldolgozása.</p> <p>A kurzus teljesítésével a hallgatók mély ismeretekkel rendelkeznek a tanulásra vonatkozó tudományos elméletekben. Képesek lesznek az elméleti háttérnek köszönhetően értelmezni a szaktudományos vitákat, össze tudják hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait. Segíti őket a kurzus szakmailag megalapozott kritikai szemlélet kialakításában, és elkötelezetté válnak az érték- és tudásalapú szakmai elemzések iránt. Mindezzel szakmai magabiztosságuk erősödik és reálisan fel tudják mérni saját szakmai lehetőségeiket és hiányosságait.</p>					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:					
<ol style="list-style-type: none"> 1. A felvilágosodás korának nevelés- és művelődésügye: Rousseau, Pestalozzi 2. Iskoláztatás és pedagógia a XVIII–XIX. században: Trapp, Herbart, Schleiermacher, Dilthey – A pedagógia tudománnyá válása 3. A magyar nevelésügy kiemelkedő történeti dokumentumai: Mária Terézia és az 1777. évi Ratio Educationis, az 1806. évi II. Ratio Educationis, Eötvös József és az 1868. évi népoktatási törvény, Trefort Ágoston miniszterségének kultúrpolitikája 4. A reformpedagógiák kialakulásának és kibontakozásának neveléstörténeti vázlata: Maria Montessori, Rudolf Steiner, Jena-plan, munkaiskola 4. Iskolaügy és pedagógia Magyarországon 1918–1989 között, különös tekintettel Klebelsberg Kunó tevékenységére, valamint a szocialista oktatás- és művelődéspolitikára 5. A magyar nevelés- és művelődésügy jelenkori dokumentumai, különös tekintettel a közoktatás és a köznevelés törvényeire 6. A magyar óvoda- és iskolaügy a XIX. és XX. században 7. Az európai nevelésügy történeti kutatásainak örök értékei 					
ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:					
a) tudása					
<ul style="list-style-type: none"> • Mély ismeretekkel rendelkezik a tanulásra vonatkozó tudományos elméletekben, ismeri a tanulás stratégiáit, módszereit, a tanulás és tanítás, nevelés támogatásának eljárásait, érti a tanulás különböző tereinek és környezeteinek szerepét az élethosszig tartó és az élet és kultúra minden területére kiterjedő tanulásban. 					
b) képességei					
<ul style="list-style-type: none"> • Képes értelmezni a szaktudományos vitákat, össze tudja hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait, képes azokat interpretálni. 					
c) attitűdje					

- Szakmailag megalapozott kritikai szemlélettel rendelkezik, és elkötelezett az érték- és tudásalapú szakmai elemzések iránt.

d) autonómiája és felelőssége

- Erősíti saját szakmai magabiztosságát, reálisan méri fel saját szakmai lehetőségeit és hiányosságait.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE:

A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése, az aláírás megszerzésének feltétele az órákon való jelenlét és az aktív órai részvétel.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

1) Pukánszky Béla – Németh András (1999): *Neveléstörténet*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest ISBN: 963-19-0195-5

2) Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2006): *Neveléstörténet. Szöveggyűjtemény*, Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 963-389-517-0

3) Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2005): *Neveléstörténet. Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*, Osiris Kiadó, Budapest ISBN: 963-379-997-X

4) Kéri Katalin (1997): *Mi a neveléstörténet?* Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Intézete, Pécs ISBN: nélküli

5) Léderer Emma (2007): *Egyetemes művelődéstörténet*, Holnap Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-3463-20-8

Ajánlott irodalom

1) Bódy Zsombor – Ö. Kovács József (2006): *Bevezetés a társadalomtörténetbe*

https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_bevezetes_a_tarsadalomtortenetbe/ch04s07.html

PK NTN6003/PK NTL6003			NEVELÉSELMÉLETI ÉS NEVELÉSFILÓZÓFIAI PARADIGMÁK		
			Tárgyfelvételi előfeltétel -		Vizsgajelentkezési előfeltétel: aláírás
Ajánlott félév: 4.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 4	Óra típusa: előadás	Követelmény: kollokvium

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A tantárgy célja, hogy a hallgatók a modern neveléstudomány kialakulásától eltelt időben létrejött elméleteket és filozófiai pedagógiai kérdéseket átfogó kritikai elemzésnek legyenek képesek alávetni. Ennek érdekében a tantárgy bemutatja a legfontosabb elméleti és filozófiai pedagógiai irányzatokat a XVIII., XIX. és XX. században, valamint összegzést kíván nyújtani arra nézve, hogy a jelenkori pedagógiai gondolkodás alakulását hogyan és mi módon befolyásolták és befolyásolják a különféle pedagógiai iskolák tanításai. További cél, hogy a hallgatók képesek legyenek szintézist alkotni a nevelés-oktatás elméleti modelljeiről, a különböző elméleti paradigmák evolúciójáról, továbbá rendszerbe tudják foglalni az elméleti és filozófiai pedagógia összefüggéseit.

A kurzus során a hallgatók átfogó ismereteket szereznek a neveléstudomány elméleteiről, összefüggéseiről. Megismerik a nevelés-oktatás elméleti modelljeinek hátterét, a különböző elméleti paradigmákat és tisztában lesznek a neveléstudomány legújabb kutatási eredményekkel. Mindez segíti a szakmai közegben folytatott kommunikációt, erősíti szakmai identitásukat, elkötelezetté teszi őket az érték- és tudásalapú szakmai elemzések iránt. Mindez erősíti a hallgatók szakmai magabiztosságát.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

- 1) A pedagógia: tudomány – gyakorlat - művészet egysége. Karácsony Sándor nevelési rendszere. A pedagógia, mint interdiszciplináris multidiszciplina.
- 2) A nevelés kettős determinációja. Nézetek az ember nevelhetőségéről a nevelés történetében, a gyermekkor történeti értelmezése, a pedagógus gyermekképe.
- 3) A gyermeki szükségletek és jogok. A lelki szükségletek kiteljesedése. Perszonalizáció.
- 4) Enkulturráció, professzionális és általános nevelés. Individualizáció és szocializáció.
- 5) A Szintetizáló Professzionális Nevelés (SZPN) rendszere
- 6) IQ alapú komponensek és fejlesztésük
- 7) Az EQ, SQ viszonyrendszere és fejlesztése
- 8) A TQ fejlődése, fejlesztése
- 9) A professzionális nevelési rendszer felépítése. Az oktatás-nevelés tartalma: érték közvetítés és képességfejlesztés. Az intézmény, mint szervezet. A professzionális nevelési intézmény működési sajátosságai, egységesség, differenciáltság. Esélylehetőség.
- 10) A professzionális nevelési folyamat összetettsége, feladatrendszer, a pedagógiai fejlesztés és folyamat összhangja.
- 11) A „szép rend” törvényei. Az erkölcsi értékek és a nevelés összefüggései.
- 12) A pedagógus személyisége, kompetenciái, karizmatikus hajlama

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

- Átfogóan ismeri a neveléstudomány és a hozzá kapcsolódó társ- és határtudományok legfontosabb hazai és nemzetközi elméleteit, összefüggéseit és probléma megoldási módszereit.
- Ismeri a nevelés-oktatás elméleti modelljeinek hátterét, a különböző elméleti paradigmák evolúcióját, rendszerbe tudja foglalni a multi- és interkulturális pedagógia nemzetközi megközelítéseit.
- Tisztában van a neveléstudomány és határtudományai legújabb kutatási eredményeivel, a releváns pedagógiai innovációkkal, ezeket kritikusan elemezi, értelmezi.

b) képességei

- Differenciáltan és adaptívan kommunikál szakmai közegben, és pedagógiai szituációkban, szakmai kommunikációs helyzeteket képes irányítani, moderálni.

c) attitűdje

- Szakmai identitásában fontosnak tartja a társadalomtudományi nézőpontot, nyitott a neveléstudomány interdiszciplináris megközelítésére.
- Szakmailag megalapozott kritikai szemlélettel rendelkezik, és elkötelezett az érték- és tudásalapú szakmai elemzések iránt.

d) autonómiája és felelőssége

- Erősíti saját szakmai magabiztosságát, reálisan méri fel saját szakmai lehetőségeit és hiányosságait.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE:

A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése, az aláírás megszerzésének feltétele tanulmány vagy esszé megírása a nevelélmélet vagy nevelésfilozófia témaköreiből.

SZAKIRODALOM:**Kötelező irodalom**

- 1) Mihály Ottó (1998): *Bevezetés a nevelésfilozófiába*, OKKER Kiadó, Budapest ISBN: nélküli
- 2) Csapó Benő (2001): *Neveléstudomány az ezredvég Magyarországn. Iskolakultúra*, 2. sz. 40-44.
<http://edu.u-szeged.hu/~csapo/publ/nevtud.pdf>
- 3) Kozma Tamás (2013): *Pedagógiából neveléstudomány. Neveléstudomány: Oktatás-Kutatás-Innováció*, 1. évf. 1. sz. 91-105.
http://nevelstudomany.elte.hu/downloads/2013/nevelstudomany_2013_1_91-105.pdf
- 4) Bábosik István (2004): *Nevelélmélet. Nevelés az Európai Unióban*, Osiris Kiadó, Budapest, 223–616. ISBN: 963-389-655-X
- 5) Szenczi Árpád (2018): *Professzionális nevelés: érték közvetítés társas-lelkületi alapon*, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest ISBN: 0359001110080

Ajánlott irodalom

- 1) Bábosik Zoltán (2006): *Irányzatok és elméletek a magyar nevelésfilozófiában*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-4638-83-4
- 2) Deme Tamás (2022): *Miért nem nevelheti az értelmiség az ifjúságot? Karácsony-tanulmányok*, Orpheusz Kiadó Budapest
- 3) Lázár Imre (2011): *Környezet és emberkép* Patrocinium Kiadó, Budapest
- 4) Menyhay Imre (1998): *Adalékok Káin „esti meséjéhez”* Akadémiai Kiadó, Budapest
- 5) Zsolnai József (1996): *A pedagógia új rendszere*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

PK NTN6004/PK NTL6004			AZ ELMÉLETI ÉS TÖRTÉNETI PEDAGÓGIAI KUTATÁSOK MÓDSZERTANA		
			Tárgyfelvételi előfeltétel -		Vizsgajelentkezési előfeltétel: -
Ajánlott félév: 3.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 3	Óra típusa: szeminárium	Követelmény: évközi beszámoló
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA					
<p>A tantárgy célja, hogy az általános pedagógiai kutatások elméleti és gyakorlati tudására támaszkodva a hallgatók mélyebb betekintést nyerjenek az elméleti és történeti kutatások módszertanába, különös tekintettel a dokumentum- és tartalomelemzés témakörébe, valamint a szociológiai felvétel módszereibe. További cél, hogy a hallgatókat felkészítsük az önálló elméleti és történeti kutatások megtervezésére, és azok deduktív lebonyolítására, valamint az eredmények és következtetések birtokában a publikálásra.</p> <p>A kurzus során a hallgatók az elméleti és történeti kutatások módszereit, eszközeit és ezek alkalmazási lehetőségeit és korlátait ismerik meg. Képesek lesz nem releváns információk gyűjtésére, elemzésére. Képesé válnak a kutatási eredmények gyakorlattal történő összehasonlítására, kisebb önálló kutatási projekteket tervezésére és kivitelezésére, biztonsággal és önállóan tudják használni a kvantitatív és kvalitatív kutatási módszereket. A szakmai anyagok elkészítésében, a kutatási eredmények bemutatásában önállóságot szereznek, kreatív megoldásokat keresnek adott témakörök mély megismerésére, a releváns kutatási módszerek alkalmazására. Ezáltal képesek lesznek kezdeményező szerepet vállalni a jelenségek megértésében miközben prioritásként kezelik a kutatásalapú véleménynyilvánítást és tevékenységet.</p>					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:					
<ol style="list-style-type: none"> 1) A neveléstörténet-kutatás értelmezése és megközelítési módjai. 2) A neveléstörténet-kutatás irányai: a szinkrón és a diakrón kutatás. 3) A szinkrón kutatás jellemzői. 4) A diakrón kutatás jellemzői. 5) A neveléstörténet-kutatás módszerei: a tartalom és a dokumentumelemzés. 6) A tartalomelemzés műveletei: a források kezelése. 7) A dokumentumelemzés műveletei: tantervek, tanmenetek, tankönyvek elemzési lehetőségei. 8) Pedagógia-történeti források elemzése az internet adatbázisából. 9) Tartalomelemzési feladatok: A XX. század végi, XXI. század elejei tantervek összehasonlító elemzése. 10) Statisztikai módszerek a történeti pedagógiai kutatásban. 11) Az önálló kutatási eredmények bemutatása, értékelése. 					
ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:					
a) tudása					
<ul style="list-style-type: none"> • Alaposan ismeri a neveléstudományi, társadalomtudományi kutatások kvalitatív és kvantitatív és kevert módszereit, eszközeit és ezek alkalmazási lehetőségeit és korlátait. 					
b) képességei					
<ul style="list-style-type: none"> • A neveléstudomány és társdiszciplínák köréből származó információk gyűjtésében, hazai és nemzetközi adatbázisok kezelésében releváns nézőpontok szerint képes választani, ezeket feladataiban felhasználni, önállóan alkalmazni. • Képes összehasonlítani a kutatási eredményeket a pedagógiai gyakorlattal. • Képes kisebb önálló és csoportos kutatási projekteket tervezésére és kivitelezésére, biztonsággal és önállóan tudja használni a kvantitatív és kvalitatív kutatási módszereket, biztonsággal alkalmaz matematikai statisztikai eljárásokat. • Képes önálló szempontok szerint szakmai anyagok elkészítésére, kutatási eredményeinek objektív bemutatására, elemzésére, és rövidebb szakmai tanulmányok önálló megírására. 					

c) attitűdje

- Kreatív megoldásokat keres adott témakörök mély megismerésére, a releváns kutatási módszerek alkalmazására, nyitott a kutatási kooperációra, felismeri a közös munka jelentőségét.

d) autonómiája és felelőssége

- Kezdeményező szerepet vállal a jelenségek megértésében, a felelős gondolkodásra ösztönzésben, saját tevékenységeiben, döntéseiben a tudományos-szakmai szempontokat juttatja érvényre.
- Szakmai meggyőződésen alapuló önálló döntéseket hoz, prioritásként kezeli a kutatásalapú véleménynyilvánítást és tevékenységet.

ÉVKÖZI BESZÁMOLÓ KÖVETELMÉNYE:

Egy elméleti/történeti pedagógiai kutatás vagy, amennyiben a szakdolgozat témája nem elméleti/történeti kutatás, úgy a szakdolgozat tervezetének bemutatása.

SZAKIRODALOM:**Kötelező irodalom**

- 1) Stokes, Jane (2011): *A kommunikáció- és kultúrakutatás gyakorlata*, Gondolat Kiadó, Budapest ISBN: 978-963-693-122-3
- 2) Horváth Dóra – Mitev Ariel (2015): *Alternatív kvalitatív kutatási kézikönyv*. Alinea Kiadó, Budapest. ISBN 9786155303821
- 3) Bognárné Kocsis Judit (2020): *Hazai neveléstudományi kutatások összefoglalóiban megjelenő vallásos neveléssel összefüggő témák a 2010 és 2019 közötti időszakban*. Új Pedagógiai Szemle 70:1-2 pp. 27-50.
- 4) Csíkos Csaba (2020): *A neveléstudomány kutatómódszertanának alapjai* SBN 978-963-489-248-9 https://www.eltereader.hu/media/2020/12/web_Csikos-Csaba_Bevezetes_.pdf
- 5) Kéri Katalin (2001): *Bevezetés a neveléstörténeti kutatásokba*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest

Ajánlott irodalom

- 1) Sántha, Kálmán (2020): *Abdukció a kvalitatív tartalomelemzésben*. Neveléstudomány: Oktatás Kutatás Innováció, 8:2 pp. 26-35.
- 2) Tószegi, Zsuzsanna (2017): *Csak (jog)tiszta forrásból: Források és forráskezelés a digitalizáció korában*. Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 64:10 pp. 507-512.
- 3) Szabolcs Éva (1992): *Neveléstörténet és pedagógia*. Magyar Pedagógia 1992/3. szám. 2015-221. oldal

Kora kisgyermekkor pedagógia specializáció tantárgyai

PK NTN7001/PK NTL7001			A GYERMEK PSZICHÉS ÉS TESTI FEJLŐDÉSE		
			Tárgyfelvételi előfeltétel	Vizsgajelentkezési előfeltétel:	
			-	aláírás	
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Követelmény:
3.	N:30 L:10	2	4	előadás	kollokvium

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A tantárgy tanulásának célja az emberi fejlődés tanulmányozása, a modern fejlődéslélektan központi kérdéseinek vizsgálata 0-tól 12 éves korig. A kurzus kiemelten foglalkozik a kezdetekkel, az örökleteség fogalmával, valamint a genetikai hatásokkal kapcsolatos tévhitekkel. Említést kap a méhen belüli fejlődés és születés, a szülő-gyerek kapcsolat kezdetei. A gyermek pszichés és testi fejlődésén keresztül komoly szerepet kap a korai csecsemőkor, a kezdeti képességek és a változás folyamatainak vizsgálata. Az első évek fejleményein keresztül a biológiai, a kognitív változások, az új bio-szocio-pszichológiai átmenet kerül a figyelem középpontjába. A korai tapasztalatokon alapuló későbbi élet optimális feltételeinek biztosítása is fontos cél. Feladat kisgyermekkorban a nyelvsajátítás, a gondolkodási kompetenciák, a társas fejlődés optimalizálásának előkészítése. Az iskolás kor növekvő szabadsága minőségileg új kompetenciákat igényel. Ennek újra értékelése alapvető stratégiává válik. A komplex testi fejlesztés és a mentális egészség harmóniájának biztosításával kiemelten foglalkozunk. A korai serdülőkor fejlődésszociológiai kutatásának fejleményei is teret kapnak.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

- 1) A méhen belüli fejlődés és születés, valamint a gének és a környezet hatásai
- 2) A korai csecsemőkor kezdeti képességei és a változás folyamata
- 3) A kisgyermekkor nyelvfejlődése, a testi változások, a gondolkodási kompetenciák, illetve a pszichés fejlődés fokozatai
- 4) A pszichés és testi fejlődést befolyásoló környezeti hatások
- 5) A kognitív és biológiai fejlődés az iskolás korban
- 6) A társas kapcsolatok folyamatai
- 7) A korai serdülőkorban megnyilvánuló biológiai és szociális fejlődés szakaszai, pszichológiai fejleményei

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

Ismeri a neveléstudomány és határtudományai pedagógiai és pszichológiai eredményeit, legújabb innovatív kutatásait.

b) képességei

Az életkori sajátosságok ismerete alapján képes az ideális képzési feltételek megteremtésére, dokumentumok véleményezésére.

c) attitűdje

Nyitott a problémák feltárára, megoldására. Rendelkezi a széleskörű szakmai együttműködésre.

d) autonómiája és felelőssége

Hivatásában felelősséget vállal az együttműködő szakmai közösség fejlődéséért.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE

A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése. Az aláírás megszerzésének feltétele egy szabadon választott kötelező vagy ajánlott szakirodalom elemzése, tartalmi összefoglalójának bemutatása, vagy egy esetelemzés a tanult elmélet és gyakorlat egysége megvalósulásának aspektusából.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

- 1) Mérei F. – V. Binét Á. (1979): *Gyermeklélektan*, Gondolat, Budapest, ISBN: 9789634330356

2) N. Kollár K. – Szabó É. (2004): *Pszichológia pedagógusoknak*, Osiris, Budapest, ISBN: 9789633896723

3) Allport, G. W. (1985): *A személyiség alakulása*, Gondolat, Budapest, ISBN: 9632816021

Ajánlott irodalom

1) Cole, M. – Cole, S. (2006): *Fejlődéslektan*, Osiris, Budapest, ISBN: 9789633894736

2) Mönks, F. J. – Knoers, A. M. P. (1998): *Fejlődéslektan*, Fitt Image, Budapest, ISBN: 9630360098

PK NTN7002/PK NTL7002			A KORA GYEREMEKKORI NEVELÉS INTÉZMÉNYI RENDSZERE		
			Tárgyfelvételi előfeltétel -		Vizsgajelentkezési előfeltétel: aláírás
Ajánlott félév: 4.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 4	Óra típusa: előadás	Követelmény: kollokvium
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA					
<p>A tantárgy oktatásának alapvető célja, hogy a hallgatók megismerjék az intézményes nevelés szerepét, jelentőségét a szocializáció komplex rendszerében. Az intézményes szocializáció szervezeti, tartalmi és gazdasági szabályozásának megismerésén keresztül képet kapnak a hallgatók a nevelési intézményrendszer irányításának, működtetésének egész rendszeréről. A tantárgy e célját elsősorban a legújabb szakirodalom, valamint a legfrissebb kutatási eredmények áttekintésére, azok feldolgozására és reflektív jellegű elemzésére építve valósítja meg. A tantárgy kiemelten kezeli a kora gyerekkori nevelés intézményeinek (bölcsődék, óvodák, iskolák) jelentőségét a szociális, illetve a köznevelési (al)rendszerben. A kurzus – az oktatási rendszerre vonatkozó ismeretek tudatosítása segítségével – erősíti a hallgatók szakmai elkötelezettségét, tudatosságát, melynek révén képessé válnak a szakmájukat meghatározó dokumentumok véleményezésére, értékelésére, illetve az intézmény szervezeti működésének kritikai elemzésére.</p>					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:					
<p>1) A laikus és a professzionális nevelés értelmezése, különbségei. A szervezett szocializáció fogalma, szinterei, feladatai. Az intézményes nevelés funkciói.</p> <p>2) Az intézményes nevelés rendszere, a köznevelés fogalma, rendszerelméleti alapjai. A köznevelési rendszer felépítése. Az iskolarendszer és a köznevelés más alrendszerei. Az iskolarendszer szintjei, intézményei.</p> <p>3) A bölcsőde, mint az intézményes nevelés első lépcsője és a szociális intézményrendszer része. A bölcsőde szerepének, funkcióinak, működésének, irányításának sajátosságai. A bölcsőde működését szabályozó dokumentumok. A bölcsődei munka tartalmi szabályozása.</p> <p>4) Az óvoda szerepe a köznevelés rendszerében. Az óvoda sajátos feladatai. Az óvoda-iskola átmenet pedagógiai kérdései.</p> <p>5) Az általános iskola helye a köznevelési rendszerben. Az általános iskola tagozatai, az alsó és a felső tagozat funkciója.</p> <p>6) A köznevelési rendszer irányítása, a fenntartói irányítás.</p> <p>7) A köznevelési rendszer törvényi szabályozása, annak dokumentumai. A köznevelési törvény.</p> <p>8) A köznevelési rendszer tartalmi szabályozása, az ÓNOAP és a NAT. Az intézmények helyi pedagógiai programjai.</p> <p>9) A köznevelési rendszer gazdasági szabályozása, az intézmények finanszírozása.</p> <p>10) A köznevelési intézmények kapcsolatrendszere. A család és az intézmény kapcsolata.</p> <p>11) A köznevelésben érintettek köre, az óvoda- és a tankötelezettség. A tanulók, a pedagógusok és a szülők jogai és kötelezettségei.</p> <p>12) A hazai köznevelési rendszer nemzetközi összevetésben. A köznevelési rendszer hatékonyságának értelmezési keretei. Aktuális kutatási eredmények bemutatása, elemzése.</p>					
ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:					
a) tudása					
<ul style="list-style-type: none"> • Tisztában van a neveléstudomány és határtudományai legújabb kutatási eredményeivel, a releváns pedagógiai innovációkkal, ezeket kritikusan elemzi, értelmezi. • Átlátja a szakmapolitikai fejlesztési irányokat, ismeri az oktatási rendszerek fejlesztésének európai és világtendenciáit szakterülete és a hozzá kapcsolódó egyéb ágazati ellátó rendszerek működésének szabályozását és összefüggéseit. • Ismeri a tevékenységét meghatározó jogi és szakmai dokumentumok strukturális és tartalmi követelményeit. • Tájékozott szakmájához kapcsolódó kompetenciákról, s egy munkavállalóval szembeni 					

elvárások lehetőségeiről.

b) képességei

- Képes gyakorlati implementációs javaslatokat megfogalmazni.
- Képes önálló szempontok szerint szakmai anyagok elkészítésére, kutatásai eredményeinek objektív bemutatására, elemzésére, és rövidebb szakmai tanulmányok önálló megírására.
- Képes értelmezni a szaktudományos vitákat, össze tudja hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait, képes azokat interpretálni.
- Képes szakmáját meghatározó dokumentumokat véleményezni, értékelni, intézményi szintű dokumentumokat összeállítani.
- A lehetőségek és korlátok figyelembevételével képes az intézmény szervezeti működésének kritikai elemzésére.
- Differenciáltan és adaptívan kommunikál szakmai közegben, és pedagógiai szituációkban, szakmai kommunikációs helyzeteket képes irányítani, moderálni.
- Képes szakmai közösséget építeni.
- Pedagógiai szakmai tudását felhasználva, az adott munkahelye elvárásait figyelembe véve képes munkavállalói jogait érvényesíteni.

c) attitűdje

- Törekszik a széleskörű szakmai együttműködésre, a problémahelyzetekre nyitott és megfontolt, képes azok professzionális megítélésére.
- Szakmailag megalapozott kritikai szemlélettel rendelkezik, és elkötelezett az érték- és tudásalapú szakmai elemzések iránt.
- Megalapozott szakmai kritikát fogalmaz meg, saját véleményét meggyőzően és szabatosan fejt ki, szakmai vitákban érvelni tud.
- Elkötelezett a folyamatos szakmai fejlődés terén, törekszik a szakmáját, szakterületét érintő kérdések folyamatos követésére, ezért különösen nyitott az új szakmai eredmények megismerésére, munkájában való hasznosítására és azok értékelésére.
- Motivált, kezdeményező innovatív fejlesztésekben, kezdeményező szerepet vállal munkahelyi szervezetében.
- Szakmaközi kapcsolatokban szakmai értékeit-elveit képviseli, érvel mellette.

d) autonómiája és felelőssége

- Erősíti saját szakmai magabiztosságát, reálisan méri fel saját szakmai lehetőségeit és hiányosságait.
- Tudatos önfejlesztés révén felelős önálló munkavégzésre képes, mely során a személyes és szakmai céljait össze tudja egyeztetni.
- Kezdeményező szerepet vállal a jelenségek megértésében, a felelős gondolkodásra ösztönzésben, saját tevékenységeiben, döntéseiben a tudományos-szakmai szempontokat juttatja érvényre.
- Szakmai meggyőződésen alapuló önálló döntéseket hoz, prioritásként kezeli a kutatásalapú véleménynyilvánítást és tevékenységet.
- Megbízható szakmai partner a különböző együttműködésekben, a kooperációban vezető és vezetett szerepeket is hatékonyan betölt.
- Felelősen kezdeményez és vezet innovációs folyamatokat.
- Felelősséget vállal munkatársai, szakmai közössége fejlődésének támogatásáért, a neveléstudomány elismertsége növeléséért, fejlődéséért, fejlesztéséért.

ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE

A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás megszerzése, az aláírás megszerzésének feltétele az órákon és a projektjellegű feladatokban történő rendszeres és aktív részvétel, valamint egy választott forrásanyag önálló feldolgozása.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

1. A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (2011)
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100190.tv>
2. 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és

alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról (2020)

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200110.kor>

3. 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról (2012)
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>
4. 6/2016 (III. 24.) EMMI rendelet IV. melléklete a Bölcsődei nevelés – gondozás országos alapprogramjáról (2017)
https://www.magyarbolcsodek.hu/files/shares/M%C3%B3dszertani%20feladatok/A_b_lcs_ei_nevel_s-gondoz_s_orsz_gos_alapprogramja.pdf
5. Balázs Éva, Kocsis Mihály, Vágó Irén (szerk.) (2011): *Jelentés a magyar közoktatásról*. OFI, Budapest.
<http://mek.oszk.hu/12800/12893/12893.pdf>
6. Karlovitz János Tibor (2011): *Iskolaszervezeti vázlatok*. Neveléstudományi Egyesület, Budapest. ISBN: 978-963-89392-2-7
7. Radó Péter (2017): *Az iskola jövője*. Noran Libro, Budapest. ISBN: 978-615-5761-18-8

Ajánlott irodalom

1. Bábosik István, Mezei Gyula (2005): *Neveléstan*. Telosz Kiadó, Budapest. ISBN: 963-8458-05-4
2. Báthory Zoltán (2000): *Tanulók, iskolák – különbségek. Egy differenciális tanításméltet vázlat*. OKKER Kiadó, Budapest. ISBN: 963-9228-29-X
3. Gombos Péter (szerk.) (2015): *A PISA eredményei és tennivalóink*. KE Roma Szakkollégium – Magyar Olvasástársaság, Budapest. ISBN: 978-615-5599-46-0
4. Halász Gábor (2012): *Oktatás az Európai Unióban. Tanulás, együttműködés*. ÚMK, Budapest. ISBN: 978-963-287-053-3

PK NTN7003/PK NTL7003			A KORA GYERMEKKORI NEVELÉS MÓDSZERTANA		
			Tárgyfelvételi előfeltétel -		Vizsgajelentkezési előfeltétel: aláírás
Ajánlott félév: 4.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 4	Óra típusa: előadás	Követelmény: kollokvium
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:					
<ul style="list-style-type: none"> - A kora gyermekkor nevelés módszertana a képzés elején (első félév) ismételt és aktualizált elméleti ismeretek igazolása „jógyakorlatokkal”, melyet egy-egy téma ismert vagy megismerésre érdemes művelői (vendégelőadók) közvetítenek. - A hallgatók mélyebb pedagógiai műveltségének, szemléletének formálása, hogy a szakterület újabb eredményeit megismerjék és itt is adaptív módon alkalmazzák. - A záróvizsgára történő felkészítés, segítség a portfólió készítéséhez. 					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:					
A következő témakörök legújabb eredményeinek bemutatása:					
<ol style="list-style-type: none"> 1. A nevelés és oktatás bölcsődei és óvodai sajátosságai, újabb kutatási eredmények. A kisgyermeknevelés neveléstörténeti alapjai. A bölcsődei, óvodai rendszer kialakulása, korszerűsítésének irányai, a reformpedagógiai mozgalmak óvodai vonatkozásai. Az óvoda a köznevelés mai rendszerében. Alternativitás a bölcsődei, óvodai rendszerben. 2. A laikus nevelés színtere a család. Családtípusok, a család funkciói. A család szerepe a szocializációs, a nevelési folyamatban. A család és az intézmény kapcsolattartásának módszerei. 3. A professzionális nevelés szinterei kisgyermekkorban. A bölcsőde és az óvoda szerepe a nevelési folyamatban. Az intézményes nevelés tartalmi szabályozásának dokumentumai (bölcsődei, óvodai alapprogram). Helyi bölcsődei, óvodai programok. Az intézményes nevelés megvalósítását segítő módszerek és eszközök. 4. A kisgyermeknevelő és az óvodapedagógus felkészülése, a tervezés kérdései. A gyermek fejlődésének segítése, nyomon követése: a fejlődési napló. A nevelés eredményességének vizsgálata az intézményes fejlesztés folyamatában. 5. Differenciált fejlesztés kisgyermekkorban. A különleges pedagógiai bánásmódot igénylők a bölcsődében és az óvodában. Az integrált és az inkluzív nevelés intézményi keretei. 6. A kisgyermekkor nevelés individuális és közösségi jellege. Közösségfejlesztés és csoportszervezés a bölcsődében, az óvodában. A nemzeti, etnikai hagyományok megjelenítésének lehetőségei a kisgyermekkor intézményes nevelés folyamatában. 7. A pedagógus státusza, szerepe, vezetési stílusa, belső és külső kapcsolatrendszere. A mentálhigiéné, a kiegészítő megelőzésének, kezelésének lehetőségei az intézményben. 8. A kisgyermeknevelő, az óvodapedagógus kommunikációja. A verbális és a non-verbális kommunikáció szerepe a kisgyermeknevelés folyamatában, a hatékony kommunikáció ismérvei. Az intézményi konfliktusok sajátosságai. A konfliktusok formái, fokozatai. A konfliktuskezelés bölcsődei, óvodai lehetőségei. 9. Intézményi átmenetek kisgyermekkorban. A bölcsődei beszoktatás pedagógiai kérdései. Az óvodaérettség kritériumai. Az óvoda – iskola átmenet pedagógiai sajátosságai. Az iskolaalkalmasság és iskolakészültség pedagógiai kérdései. Az iskolaérettség törvényi kritériumai. Az iskolaalkalmasság eltérő értelmezései. Az intézményi kapcsolatok. 					
ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:					
a) tudása					
<ul style="list-style-type: none"> • Ismeri a neveléstudomány és határtudományai legújabb kutatási eredményeit, a releváns pedagógiai innovációit, ezeket kritikusan elemzi, értelmezi -különös tekintettel a „jógyakorlatok” újrahazsnosítására. 					
b) képességei					

- A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megfelelő képzési feltételek megteremtésére, valamint egyéni tanulási utak megtervezésének segítésére.

c) attitűdje

- Törekszik a széleskörű szakmai együttműködésre, a problémahelyzetekre nyitott és megfontolt, képes azok professzionális megítélésére.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget vállal munkatársai, szakmai támogatásáért, a neveléstudomány elismertsége növeléséért, fejlesztéséért.

ALÁÍRÁS ÉS AZ ÉVKÖZI JEGY MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELE:

- Aktív részvétel a konzultációkon (10 órából a hiányzás maximum 3)
- Írásbeli feladat: a tematika témái közül egy választott terület bemutatása és elemzése (maximum 8000 karakter)
- Egymás munkájának megismerése és elemzése-értékelése „vita” formájában a konzultáción.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

1. *A kora gyermekkori nevelés módszertana.* Szerkesztette: Dr. Simon István Ágoston, Nyugat-magyarországi Egyetem Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ Nyomda: Yeloprint Kft. ISBN 978-963-359-055-3
2. Pálfi Sándor – Vargáné Nagy Anikó (szerk., 2017): *Kora gyermekkori nevelés szakmai megújításának útjai, lehetőségei I.* Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen ISBN: 978-963-318-600-8
3. Bárdi Árpád – Gombos Norbert – Tóth Etelka (szerk., 2018): *Kisgyermeknevelés a XXI. században,* Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó, Budapest ISBN: 9789634144755

Ajánlott irodalom

1. Józsa, Krisztián - Csima, Melinda - Nyitrai, Ágnes - Podráczky, Judit (2019): *A korai fejlettségi mutatók szerepe az iskolai sikerességben.* In: Juhász, Erika; Endrődy, Orsolya (szerk.) Oktatás-Gazdaság-Társadalom. Debreceni Egyetem, Magyar Nevelés- és Oktatókutatók Egyesülete (HERA), Budapest-Debrecen. 848-860. o.

PK NTN7004/PK NTL7004			TEHETSÉG, KREATIVITÁS ÉS SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS KORA GYERMEKKORBAN		
			Tárgyfelvételi előfeltétel -	Vizsgajelentkezési előfeltétel: -	
Ajánlott félév: 3.	Féléves óraszám: N:30 L:10	Heti óraszám: 2	Kredit: 3	Óra típusa: szeminárium	Követelmény: évközi beszámoló
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA					
<p>A tantárgy célja a hallgatók megismertetése a tehetség fogalomkörének alapjaival, tehetségmodellekkel és mindezek szerepével a tehetséggondozás folyamatában. Célja a tehetség fő összetevőinek – intellektus, kreativitás, motiváció – áttekintése, mindezekre építve a pedagógiai gyakorlatban alkalmazható tehetséggondozó programok szempontrendszerének megalapozása. A hatékony tehetségfejlesztés részeként a tantárgy célja továbbá a tehetséges személyiség fejlődési sajátosságainak pontosítása kiemelten a kora gyermekkorra vonatkozóan, valamint a keresztyén nevelő szerepének meghatározása a tehetséggondozásban, mindezekre építve pedig személyre hangolt és csoportos tehetségfejlesztő programok jó gyakorlatainak összegzése és saját tehetségfejlesztő program kidolgozásának támogatása.</p>					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:					
<ul style="list-style-type: none"> • A tehetség fogalomköre és összetevői: intelligenciaelméletek és többszörös intelligencia, kreativitás és kreatív klíma, motiváció a tehetségfejlesztés tükrében. • Tehetségmodellek. • A tehetséges személyiség lelki erőforrásai és megterhelődése, a tehetség megmutatkozása a korai életévekben. • A keresztyén nevelés segítő szerepe a tehetséggondozásban, a tehetséges személyiség fejlesztésében. • Tehetségfejlesztő programok a gyakorlatban, református intézmények tehetségfejlesztő programjai. 					
ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:					
a) tudása					
<ul style="list-style-type: none"> • Tisztában van a neveléstudomány és határtudományai legújabb kutatási eredményeivel, a releváns pedagógiai innovációkkal, ezeket kritikusan elemzi, értelmezi. • Mély ismeretekkel rendelkezik a tanulásra vonatkozó tudományos elméletekben, ismeri a tanulás stratégiáit, módszereit, a tanulás és tanítás, nevelés támogatásának eljárásait, érti a tanulás különböző tereinek és környezetének szerepét az élethosszig tartó és az élet és kultúra minden területére kiterjedő tanulásban. 					
b) képességei					
<ul style="list-style-type: none"> • A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megfelelő képzési feltételek megteremtésére, valamint egyéni tanulási utak megtervezésének segítésére. • Képes szakmai közösséget építeni. 					
c) attitűdje					
<ul style="list-style-type: none"> • Kreatív megoldásokat keres adott témakörök mély megismerésére, a releváns kutatási módszerek alkalmazására, nyitott a kutatási kooperációra, felismeri a közös munka jelentőségét. • Elkötelezett a folyamatos szakmai fejlődés terén, törekszik a szakmáját, szakterületét érintő kérdések folyamatos követésére, ezért különösen nyitott az új szakmai eredmények megismerésére, munkájában való hasznosítására és azok értékelésére. • Motivált, kezdeményező innovatív fejlesztésekben, kezdeményező szerepet vállal munkahelyi szervezetében. 					

d) autonómiája és felelőssége

- Erősíti saját szakmai magabiztosságát, reálisan méri fel saját szakmai lehetőségeit és hiányosságait.
- Tudatos önfelnevelés révén felelős önálló munkavégzésre képes, mely során a személyes és szakmai céljait össze tudja egyeztetni.
- Felelősséget vállal munkatársai, szakmai közössége fejlődésének támogatásáért, a neveléstudomány elismertsége növeléséért, fejlődéséért, fejlesztéséért.

ÉVKÖZI BESZÁMOLÓ KÖVETELMÉNYEI:

A kurzus teljesítésének feltétele egy tehetségmodellre épülő program kidolgozása és elméleti háttérének értelmezése.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom

- 1) Szabó Zsuzsa (2019, szerk.): *A tehetség kézikönyve*, Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, Budapest. https://tehetseg.hu/sites/default/files/kezikonyv/nk_mind_0.pdf
- 2) Kádár Péter (2020): Hozzájárulás a tehetség fogalmának biblikus értelmezéséhez, *Magyar Református Nevelés*, XVII. évf. 2. sz. 5–10. http://refpedi.hu/sites/default/files/hir_kepek/2020_2_net%20%281%29.pdf
- 3) Péter-Szarka Szilvia (2014): *Kreatív klíma – a kreativitást támogató légkör megteremtésének iskolai lehetőségei*. Géniusz Műhely 3., Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, Budapest. https://tehetseg.hu/sites/default/files/geniusz_muhely/3peterszarka_6onl.pdf
- 4) Harmatiné Olajos Tímea (2011): *Tehetség és szocio-emocionális fejlődés*, Didakt Kiadó, Debrecen. http://www.mateh.hu/tehetsegkonyvtar/Tehetség_es_szocio-emocionalis.pdf
- 5) Nagy Jenőné (2012): *Tehetségigéretetek gondozásának elmélete és gyakorlata*, ÓNME Egyesület, Szolnok.
- 6) Ábrám Tibor – Sarka Ferenc (2016): A Magyarországi Református Egyház Tehetseggondozó stratégiája. Tehetségkereső és -fejlesztő programok a Magyarországi Református Egyház nevelési és oktatási intézményeiben, *Tehetség*, XXIV. évf. 1. sz. 14–17. http://www.mateh.hu/dokumentumok/Tehetség_2016_1.pdf

Ajánlott irodalom

- 1) Gyarmathy Éva (2006): *A tehetség fogalma, összetevői, típusai és azonosítása*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- 2) Csíkszentmihályi Mihály (2015): *Kreativitás: a flow és a felfedezés, avagy a találmányosság pszichológiája*, Akadémiai Kiadó, Budapest.
- 3) Herskovits Mária – Ritoók Magda (2013): *Tehetsegek vonzásában*. FETA-könyvek, Budapest. file:///D:/2021_m%C3%A1rcius/Cikkek_tanulm%C3%A1nyok_k%C3%B6nyvek/Tehets%C3%A9g/Tehets%C3%A9gek%20vonz%C3%A1s%C3%A1ban_FETA%20k%C3%B6nyvek.pdf
- 4) Balogh László (2016): *Az egyéni tehetségfejlesztő programok alapjai. Kézikönyv az egyéni tehetségfejlesztő programok kidolgozásához és megvalósításához*, Didakt Kiadó, Debrecen. http://www.mateh.hu/tehetsegkonyvtar/Konyvek/Balogh_Laszlo_konyve_Didakt_Kiado_2016.pdf
- 5) Gyarmathy Éva (2011): Kreativitás és beilleszkedési zavarok, In Münnich Ákos (szerk.): *A kreativitás többszemponú vizsgálata*, Didakt Kiadó, Debrecen, 13–45.

Diplomamunka

PK NTN0001/PK NTL0001			DIPLOMAMUNKA KONZULTÁCIÓ I.		
			Tárgyfelvételi előfeltétel	Vizsgajelentkezési előfeltétel:	
			-	-	
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Követelmény:
3.	N:3 L:3	0	10	konzultáció	minősített aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A Diplomamunka konzultáció 1-2. kurzusokon a szakdolgozók egyénre és saját kutatásukra szabott konzultációkon a diplomamunka konzulensével, igény szerint további oktatókkal rendszeresen konzultálnak, így a diplomamunka írásának folyamata két féléven keresztül lépésről-lépésre nyomon követhető és ellenőrizhető. A tantárgy célja a hallgatók munkájának elősegítése a képzést záró diplomamunka megírásában, amiben bizonyítják, hogy alaposan ismerik a neveléstudományi, társadalomtudományi kutatások kvalitatív és kvantitatív és kevert módszereit, eszközeit és ezek alkalmazási lehetőségeit és korlátait az etikai normák figyelembevételével.

A Diplomamunka konzultáció 1-2. kurzus épít a kutatómódszertani ismeretek átadó tantárgyakban szerzett képességekre, célja azok specifikus erősítése különösen a diplomamunka szempontjából releváns információik gyűjtése, a problémák interdiszciplináris megközelítése terén. Mindez igényli a multi- és interkulturális szemlélet összefüggéseinek interpretálását, illetve a kutatási eredmények pedagógiai gyakorlattal történő összehasonlítását és gyakorlati implementációs javaslatok megfogalmazását.

A kurzus esszenciája továbbá a hallgatói kompetenciák fejlesztése az önálló csoportos kutatási projekteket tervezése és kivitelezése terén biztonsággal alkalmazva témaspecifikus/releváns kvantitatív és kvalitatív kutatási módszereket. Így képessé válnak a hallgatók önálló szempontok szerint szakmai anyagok elkészítésére, kutatásai eredményeinek objektív bemutatására, elemzésére, a diplomamunka elméleti megalapozásában pedig a szaktudományos viták értelmezésére.

A diplomamunka elkészítése során a hallgatóknak kreatív megoldásokat kell keresnie adott témakörök mély megismerésére és a releváns kutatási módszerek alkalmazására, a gyakorlat és az elmélet kapcsolatához értékelő, értelmező reflektivitással kell közelíteniük. A diplomamunkában a hallgatóknak megalapozott szakmai kritikát kell megfogalmazniuk és saját véleményüket meggyőzően, szabatosan kell kifejtetniük képviselve a szakma értékeit és elveit.

A kurzus kialakítja a hallgatóban a tudatos önfejlesztés és felelős munkavégzés iránti igényt.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

- A neveléstudományi kutatások kvalitatív és kvantitatív és kevert módszereinek, eszközeinek és ezek alkalmazási lehetőségeinek, korlátainak ismerete.
- Kutatási terv készítése.
- A választott téma szakirodalmának kiválasztása, rendszerezése.
- Források szakszerű kezelése.
- Összehasonlító pedagógiai módszerek ismerete, alkalmazása.
- Részelemzések készítése.
- A dolgozat kohéziójának megfogalmazása.
- A tudományos írásmű kivitelezési, formai követelményeinek ismerete.

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

- Alaposan ismeri a neveléstudományi, társadalomtudományi kutatások kvalitatív és kvantitatív és kevert módszereit, eszközeit és ezek alkalmazási lehetőségeit és korlátait.

Ismeri a kutatásra vonatkozó etikai normákat.

b) képességei

- A neveléstudomány és társdiszciplínák köréből származó információk gyűjtésében, hazai és nemzetközi adatbázisok kezelésében releváns nézőpontok szerint képes választani, ezeket feladataiban felhasználni, önállóan alkalmazni.
- Alkalmazza az interdiszciplináris modelleket, képes egy adott probléma több szempontú elemzésére, ami a reális helyzetértelmezést és a konkrét szituációkban történő hatékony alternatív megoldásokat is lehetővé teszi.
- Elemzéseiben alkalmazza a multi- és interkulturális szemlélet összefüggéseit, ezeket kezdeményezően hasznosítja munkájában.
- Képes összehasonlítani a kutatási eredményeket a pedagógiai gyakorlattal.
- Képes gyakorlati implementációs javaslatokat megfogalmazni.
- Képes kisebb önálló és csoportos kutatási projekteket tervezésére és kivitelezésére, biztonsággal és önállóan tudja használni a kvantitatív és kvalitatív kutatási módszereket, biztonsággal alkalmaz matematikai statisztikai eljárásokat.
- Képes önálló szempontok szerint szakmai anyagok elkészítésére, kutatásai eredményeinek objektív bemutatására, elemzésére, és rövidebb szakmai tanulmányok önálló megírására.
- Képes értelmezni a szaktudományos vitákat, össze tudja hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait, képes azokat interpretálni.

c) attitűdje

- Kreatív megoldásokat keres adott témakörök mély megismerésére, a releváns kutatási módszerek alkalmazására, nyitott a kutatási kooperációra, felismeri a közös munka jelentőségét.
- Értékelő, értelmező reflektivitással közelít a gyakorlat és elmélet kapcsolatához.
- Megalapozott szakmai kritikát fogalmaz meg, saját véleményét meggyőzően és szabatosan fejti ki, szakmai vitákban érvelni tud.
- Szakmaközi kapcsolatokban szakmai értékeit-elveit képviseli, érvel mellette.

d) autonómiája és felelőssége

- Tudatos önfejlesztés révén felelős önálló munkavégzésre képes, mely során a személyes és szakmai céljait össze tudja egyeztetni.

MINŐSÍTETT ALÁÍRÁS KÖVETELMÉNYE:

A dolgozat folyamatos kezelése, időarányos részének minőségi elkészítése.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom:

Elsősorban az adott diplomamunka témához a konzulenssel is egyeztetett friss források

Ajánlott irodalom:

1) Havasréti József (2006): *Tudományos írásmű.* Pécsi Tudományegyetem, Pécs / Bölcsész Konzorcium, Budapest ISBN: 963 9704 30 X

2) Horváth Dóra – Mitev Ariel (2015): *Alternatív kvalitatív kutatási kézikönyv.* Alinea Kiadó, Budapest. ISBN 9786155303821

PK NTN0002/PK NTL0002			DIPLOMAMUNKA KONZULTÁCIÓ II.		
			Tárgyfelvételi előfeltétel Diplomamunka konzultáció I. PK NTN0001/PK NTL0001		Vizsgajelentkezési előfeltétel: -
Ajánlott félév: 4.	Féléves óraszám: N:3 L:3	Heti óraszám: 0	Kredit: 10	Óra típusa: konzultáció	Követelmény: minősített aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA

A Diplomamunka konzultáció 1-2. kurzusokon a szakdolgozók egyénre és saját kutatásukra szabott konzultációkon a diplomamunka konzulensével, igény szerint további oktatókkal rendszeresen konzultálnak, így a diplomamunka írásának folyamata két féléven keresztül lépésről-lépésre nyomon követhető és ellenőrizhető. A tantárgy célja a hallgatók munkájának elősegítése a képzést záró diplomamunka megírásában, amiben bizonyítják, hogy alaposan ismerik a neveléstudományi, társadalomtudományi kutatások kvalitatív és kvantitatív és kevert módszereit, eszközeit és ezek alkalmazási lehetőségeit és korlátait az etikai normák figyelembevételével.

A Diplomamunka konzultáció 1-2. kurzus épít a kutatómódszertani ismeretek átadó tantárgyakban szerzett képességekre, célja azok specifikus erősítése különösen a diplomamunka szempontjából releváns információik gyűjtése, a problémák interdiszciplináris megközelítése terén. Mindez igényli a multi- és interkulturális szemlélet összefüggéseinek interpretálását, illetve a kutatási eredmények pedagógiai gyakorlattal történő összehasonlítását és gyakorlati implementációs javaslatok megfogalmazását.

A kurzus esszenciája továbbá a hallgatói kompetenciák fejlesztése az önálló csoportos kutatási projekteket tervezése és kivitelezése terén biztonsággal alkalmazva témaspecifikus/releváns kvantitatív és kvalitatív kutatási módszereket. Így képessé válnak a hallgatók önálló szempontok szerint szakmai anyagok elkészítésére, kutatásai eredményeinek objektív bemutatására, elemzésére, a diplomamunka elméleti megalapozásában pedig a szaktudományos viták értelmezésére.

A diplomamunka elkészítése során a hallgatóknak kreatív megoldásokat kell keresnie adott témakörök mély megismerésére és a releváns kutatási módszerek alkalmazására, a gyakorlat és az elmélet kapcsolatához értékelő, értelmező reflektivitással kell közelíteniük. A diplomamunkában a hallgatóknak megalapozott szakmai kritikát kell megfogalmazniuk és saját véleményüket meggyőzően, szabatosan kell kifejtetniük képviselve a szakma értékeit és elveit.

A kurzus kialakítja a hallgatóban a tudatos önfejlesztés és felelős munkavégzésre iránti igényt.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK:

- A neveléstudományi kutatások kvalitatív és kvantitatív és kevert módszereinek, eszközeinek és ezek alkalmazási lehetőségeinek, korlátainak ismerete.
- Kutatási terv készítése.
- A választott téma szakirodalmának kiválasztása, rendszerezése.
- Források szakszerű kezelése.
- Összehasonlító pedagógiai módszerek ismerete, alkalmazása.
- Részelemzések készítése.
- A dolgozat kohéziójának megfogalmazása.
- A tudományos írásmű kivitelezési, formai követelményeinek ismerete.

ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

a) tudása

- Alaposan ismeri a neveléstudományi, társadalomtudományi kutatások kvalitatív és kvantitatív és kevert módszereit, eszközeit és ezek alkalmazási lehetőségeit és korlátait.

Ismeri a kutatásra vonatkozó etikai normákat.

b) képességei

- A neveléstudomány és társdiszciplinák köréből származó információk gyűjtésében, hazai és nemzetközi adatbázisok kezelésében releváns nézőpontok szerint képes választani, ezeket feladataiban felhasználni, önállóan alkalmazni.

- Alkalmazza az interdiszciplináris modelleket, képes egy adott probléma több szempontú elemzésére, ami a reális helyzetértelmezést és a konkrét szituációkban történő hatékony alternatív megoldásokat is lehetővé teszi.
- Elemzéseiben alkalmazza a multi- és interkulturális szemlélet összefüggéseit, ezeket kezdeményezően hasznosítja munkájában.
- Képes összehasonlítani a kutatási eredményeket a pedagógiai gyakorlattal.
- Képes gyakorlati implementációs javaslatokat megfogalmazni.
- Képes kisebb önálló és csoportos kutatási projekteket tervezésére és kivitelezésére, biztonsággal és önállóan tudja használni a kvantitatív és kvalitatív kutatási módszereket, biztonsággal alkalmaz matematikai statisztikai eljárásokat.
- Képes önálló szempontok szerint szakmai anyagok elkészítésére, kutatásai eredményeinek objektív bemutatására, elemzésére, és rövidebb szakmai tanulmányok önálló megírására.
- Képes értelmezni a szaktudományos vitákat, össze tudja hasonlítani a különböző álláspontok argumentumait, képes azokat interpretálni.

c) attitűdje

- Kreatív megoldásokat keres adott témakörök mély megismerésére, a releváns kutatási módszerek alkalmazására, nyitott a kutatási kooperációra, felismeri a közös munka jelentőségét.
- Értékelő, értelmező reflektivitással közelít a gyakorlat és elmélet kapcsolatához.
- Megalapozott szakmai kritikát fogalmaz meg, saját véleményét meggyőzően és szabatosan fejti ki, szakmai vitákban érvelni tud.
- Szakmaközi kapcsolatokban szakmai értékeit-elveit képviseli, érvel mellette.

d) autonómiája és felelőssége

- Tudatos önfejlesztés révén felelős önálló munkavégzésre képes, mely során a személyes és szakmai céljait össze tudja egyeztetni.

MINŐSÍTETT ALÁÍRÁS KÖVETELMÉNYE:

A dolgozat folyamatos kezelése, időarányos részének minőségi elkészítése.

SZAKIRODALOM:

Kötelező irodalom:

Elsősorban az adott diplomamunka témához a konzulenssel is egyeztetett friss források

Ajánlott irodalom:

- 1) Havasréti József (2006): *Tudományos írásmű.* Pécsi Tudományegyetem, Pécs / Bölcsész Konzorcium, Budapest ISBN: 963 9704 30 X
- 2) Horváth Dóra – Mitev Ariel (2015): *Alternatív kvalitatív kutatási kézikönyv.* Alinea Kiadó, Budapest. ISBN 9786155303821

Szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat (intézményen kívüli) kreditértéke: 2+3=5 kredit
időtartama teljes idejű képzésben: 40 óra

jellege: több részben szervezhető, tantervi helye: 3. félév (15 óra) és 4. félév (25 óra)

tartalmi leírása, szakmai követelményei, szabályok

A szakmai gyakorlatra az első két félév lezárását követően kerül sor. A gyakorlat az Egyetem kutatásaiban, kutatócsoportjaiban vagy a képzést gondozó Kar Tehetségpont kutatási projektjeiben végzett szakmai munka, ahol a képzésben szereplő tantárgyakhoz köthető témákban tud a hallgató feladatokat ellátni. A köznevelés terén a Református Pedagógiai Intézet szakmai munkájába tudnak bekapcsolódni a hallgatók, míg a családgondozás terén a Magyar Református Szeretetszolgálathoz tartozó intézmények kínálnak gyakorlati lehetőséget.

Kompetenciák:

A szakmai gyakorlat során a hallgatók képesek lesznek a gyakorlatban, éles helyzetben alkalmazni az elméleti és gyakorlati oktatásban elsajátított ismereteket. A szakmai gyakorlat nagyban elősegíti a hallgatóknak egyrészt egy adott munkaszervezetben való felelősségteljes részvétel kompetenciáját, továbbá a munkaerőpiacon való elhelyezkedési lehetőségeit is.

a) tudása

Tájékozott szakmájához kapcsolódó kompetenciákról, s egy munkavállalóval szembeni elvárások lehetőségeiről.

b) képességei

A neveléstudomány és társdiszciplínák köréből származó információk gyűjtésében, hazai és nemzetközi adatbázisok kezelésében releváns nézőpontok szerint képes választani, ezeket feladataiban felhasználni, önállóan alkalmazni.

Alkalmazza az interdiszciplináris modelleket, képes egy adott probléma több szempontú elemzésére, ami a reális helyzetértelmezést és a konkrét szituációkban történő hatékony alternatív megoldásokat is lehetővé teszi.

Elemzéseiben alkalmazza a multi- és interkulturális szemlélet összefüggéseit, ezeket kezdeményezően hasznosítja munkájában.

Képes összehasonlítani a kutatási eredményeket a pedagógiai gyakorlattal.

Képes gyakorlati implementációs javaslatokat megfogalmazni.

Képes kisebb önálló és csoportos kutatási projekteket tervezésére és kivitelezésére, biztonsággal és önállóan tudja használni a kvantitatív és kvalitatív kutatási módszereket, biztonsággal alkalmaz matematikai statisztikai eljárásokat.

Képes önálló szempontok szerint szakmai anyagok elkészítésére, kutatásai eredményeinek objektív bemutatására, elemzésére, és rövidebb szakmai tanulmányok önálló megírására.

A lehetőségek és korlátok figyelembe vételével képes az intézmény szervezeti működésének kritikai elemzésére.

Differenciáltan és adaptívan kommunikál szakmai közegben, és pedagógiai szituációkban, szakmai kommunikációs helyzeteket képes irányítani, moderálni.

c) attitűdje

Fontosnak tartja szakmai munkájában a társadalmi egyenlőtlenségekből fakadó problémák figyelembe vételét, és magáévá teszi a méltányosság szemléletét.

Kreatív megoldásokat keres adott témakörök mély megismerésére, a releváns kutatási módszerek alkalmazására, nyitott a kutatási kooperációra, felismeri a közös munka jelentőségét.

Értékelő, értelmező reflektivitással közelít a gyakorlat és elmélet kapcsolatához.

Megalapozott szakmai kritikát fogalmaz meg, saját véleményét meggyőzően és szabatosan fejti ki, szakmai vitákban érvelni tud.

Szakmaközi kapcsolatokban szakmai értékeit-elveit képviseli, érvel mellette.

d) autonómiája és felelőssége

Tudatos önfeljesztés révén felelős önálló munkavégzésre képes, mely során a személyes és szakmai céljait össze tudja egyeztetni.

A szakmai gyakorlaton nyújtott hallgatói teljesítmény értékelési módszerei

A Szakmai gyakorlat 1. (a köznevelési rendszer intézményeiben) és a Szakmai gyakorlat 2. (a családgondozó rendszer, a köznevelési rendszer és a felsőoktatás intézményeiben) gyakorlati jeggyel zárul. A hallgató teljesítményét a szakmai gyakorlatról készített munkanapló és egy 5 oldalas beszámoló alapján a kurzust vezető oktató értékeli 5 fokozatú érdemjeggyel. A beszámolónak tartalmaznia kell a szakmai gyakorlat során elért szakmai eredményeket, továbbá a hallgató önértékelését a gyakorlat szakmai fejlődésében játszott szerepéről. Az adott kutatás vezetője írásban értékeli és igazolja a hallgató végzett munkáját, ami az értékelésbe 50%-ban beleszámít. Az érdemjegy másik 50%-át a szakmai gyakorlat gyakorlólhelyi vezetője által a hallgatói munkanapló részét képező, meghatározott szempontrendszer alapján történő értékelés adja.